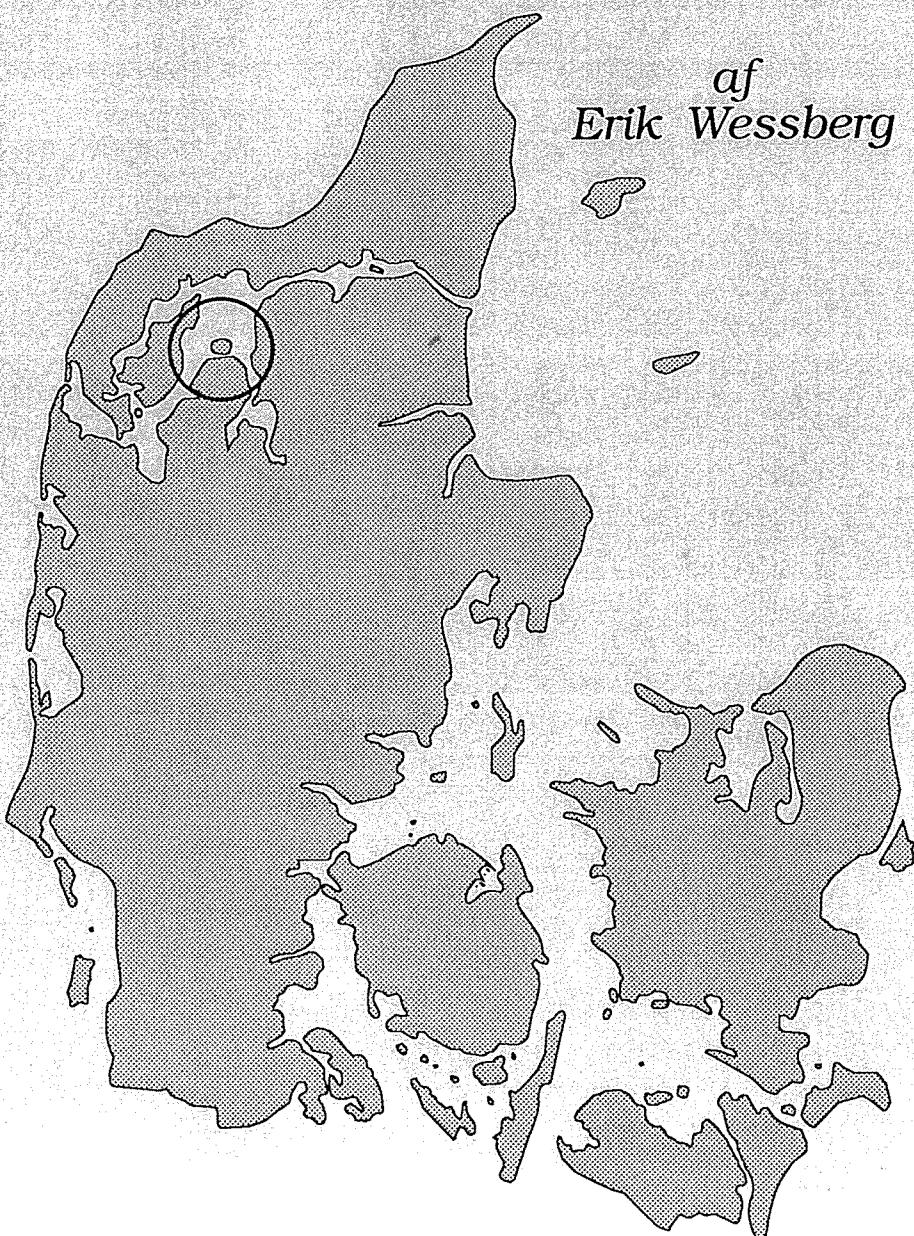

FUR

O-flora nr. 49

af
Erik Wessberg

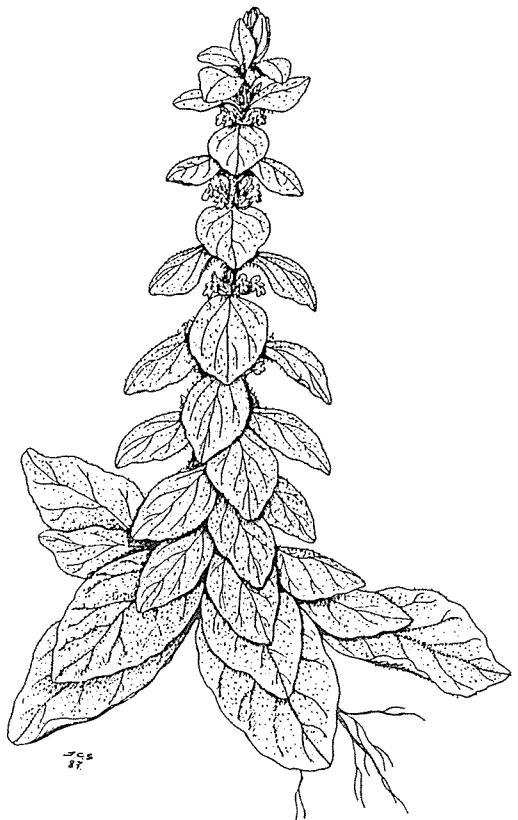
Randers 1993

Indholdsfortegnelse

Kort over Fur	3
Geologisk kort over Fur	4
Indledning	5-6
Strandene	6-8
Strandvoldene	8-9
Strandoverdrevene	9-11
Strandengene og strandsøerne	11-12
Klinterne	13-14
Skrænterne	14-15
De gamle molergrave	15-18
Hederne og overdrevene	18-21
Kærne	21-25
Kulturengene	25-26
Søerne og vandhullerne	26-29
Rørsumpene	29-30
Grøfterne	30
Plantagerne, skovene og krattene	30-31
Nederby	31-32
Den botaniske udforskning af Fur	33-35
Forord til floraliste	36
Floraliste	37-56
Citeret Litteratur	57-58
Tak	58
Kort over Fur	59
Fortegnelse over hidtidige ø-floraer	60-61
Fortegnelse over kommende ø-floraer	62
Kort over færdige og kommende ø-floraer	63

Pyramide-Læbeløs (*Ajuga pyramidalis*).

Under Pentandras ekskursion til Salling og Fur i juni 1932 fandt deltagerne på Fur nogle plantearter, der ikke siden er set af botanikere. Udenfor Pyramide-Læbeløs, som de fandt i bakker øst for Rødsten, drejer det sig om f.eks. Smalbladet Klokke (*Campanula persicifolia*), Børste Kogleaks (*Scirpus sataceus*), Stolthenriks Gåsefod (*Chenopodium bonus-henricus*) og Bukketorn (*Lycium barbarum*).

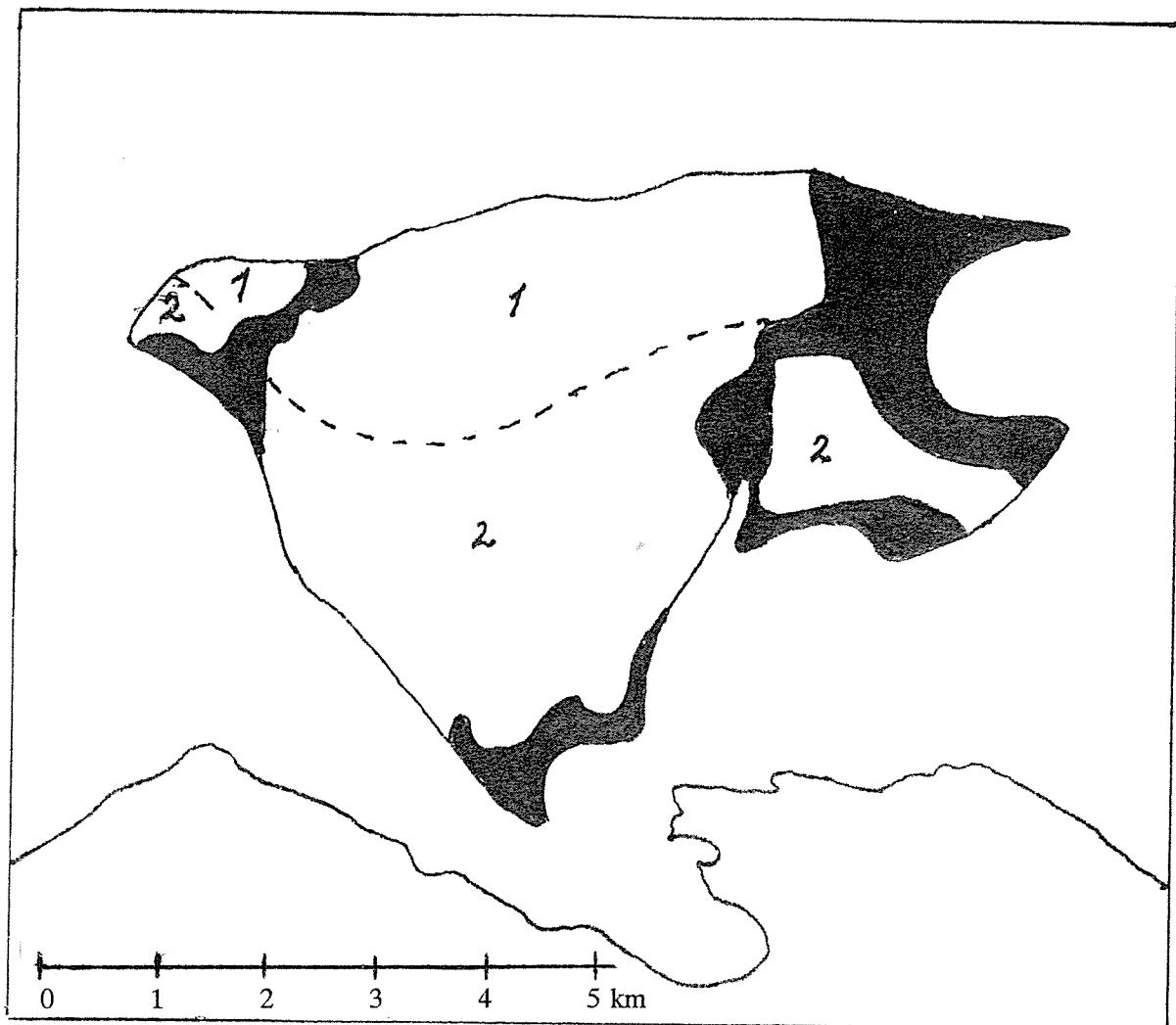

Fur

Kortet rummer størsteparten af de stednavne, der benyttes i ø-floraen. Kortet kan suppleres med andet kort, der er placeret som side 59.

1 cm = ca. 200 m.

Geologisk kort over Fur 1:40.000

1: Det høje morænebakkeland med moler. 2: Lave moræneflader. Sort: Marint forland med littorina-kystlinien.

Omtegnet efter Gry 1965.

Fur – en ø-floraliste med noter.

Indledning

Fur ligger i Limfjorden ved Sallings nordside og mellem Mors og den vestlige del af Himmerland. Øen er ca. 2200 hektar stor og adskilt fra Branden i Salling af et ca. 600 meter bredt sund, kaldet Fursund. Af de ca. 100 øer, der ligger i Limfjorden, er Fur i størrelse kun overgået af nabøøen Mors med dens godt 36000 hektar.

Geologisk kan Fur inddeltes i to, strengt adskilte dele: Den nordlige, stærkt kuperede og oftest uopdyrkede del og den flade, sydlige og østlige del, som mest består af opdyrkede arealer. Det menes, at øen tidligere har været 4 øer delt ved bl.a. Vojel Vig og Faskær. Fur rummer stort set alle danske biotoptyper: Klinter, strandenge, kær, strandoverdrev, rørsumpe, enge osv.

Fur er nok mest kendt for sine molerforekomster og sit storslæde landskab i nord, hvor den sidste istids fronter har skubbet formationerne sammen. Igennem hundreder af år har smelte- og regnvand skåret de dybe kløfter, som i dag i de fleste tilfælde er bevokset med krat. Der er på øen ca. 15 molergrave samt det store system af sammenhængende grave i området ved Knuden i nordvest. Langt de fleste har dog i en årrække været lukkede. Moleret er siden 1919 blevet brudt for at blive brugt til fremstilling af isolerende mursten, både herhjemme og i udlandet. Da molerlagene indeholder askelag fra vulkanudbrud i Skagerrak, har man i disse lag kunnet læse om vulkanaktiviteterne i tertiærtiden. Brydningen af moleret har naturligvis sat ar i landskabet; men de nedlagte lejer, hvoraf et par stykker (Holmen og Morten Thiise) er blevet efterbehandlet, så profilerne er synlige, er hurtigt blevet erobret af urter og træer, og netop i molergravene er der ofte botaniske overraskelser. Beklageligvis vokser de hurtigt til med buske og træer.

I forhold til sin størrelse har Fur mange naturoplevelser at byde på. Dog er næsten alt, hvad der i turistbrochurerne lokkes med, at finde på den nordlige tredjedel af øen; men der er meget andet, også i den ikke så meget omtalte søndre del. De kilometerlange strande mod syd kan man ofte have ganske for sig selv.

Lyng-Star (*Carex ericetorum*)

Der er fundet 24 arter af starer på Fur, dvs. knap halvdelen af de arter, der forekommer i Danmark. Lyng-Star er på Fur kun set af én botaniker og er en art i stor tilbagegang. Finderne var Hans P. Kristensen, der i 1920'erne var læge i Selde i Salling. Han publicerede nogle af sine Fur-fund i Flora og Fauna 1931: 119. Hans betragtninger om Fur falder nøje sammen med Achtion Friis'. Hans P. Kristensen skriver: ... Øen Fur er landskabeligt set en Oplevelse, man sent vil glemme, selv om den ikke mere helt er, hvad den var for blot få År siden. Flere og flere af Nordlandets Lyngbakker bliver opdyrket og hegnet med Pigtråd...

Fra havnen i Stenøre er der dagligt mange færgeafgange til Branden på Salling-siden. I ferietiden vokser indbyggerantallet kraftigt, og det er da ofte nødvendigt at have to færger sejlende i pendulfart for at klare presset.

Da Achtion Friis i 1924 besøgte øen, var der 1711 indbyggere. På Fur er der den samme tendens som på hovedparten af de andre, danske småøer: Indbyggertallet falder. I 1940 var der 1440 indbyggere (Hvem–Hvad–Hvor 1946), og i begyndelsen af 1980’erne var der ca. 1300 indbyggere (Lademanns Leksikon 1983).

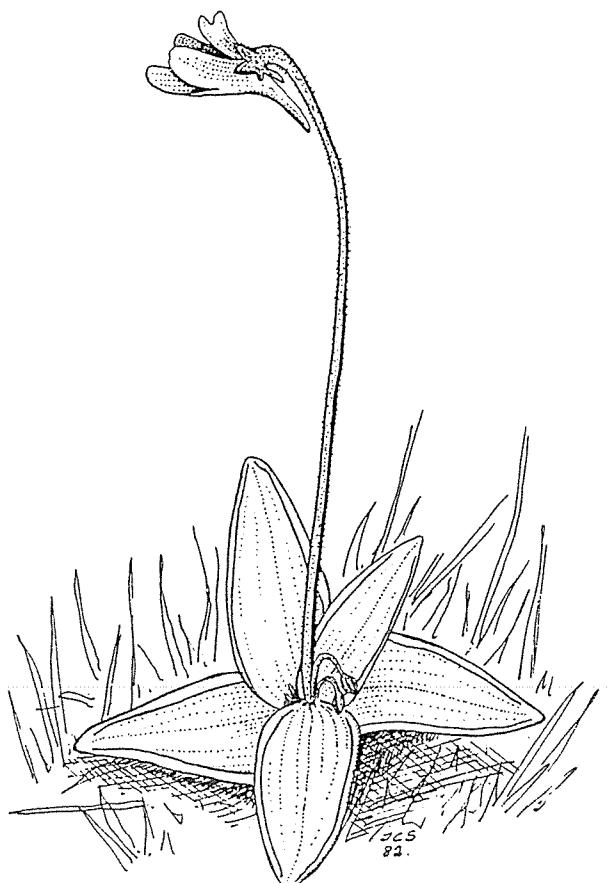
Vegetationen på Fur

Strandene

Størstedelen af Fur’s strande er stenede; men der findes også fine sandstrande, bl.a. i nordøst mellem Færker Odde og Ulsted, hvor der er et rigt badeliv om sommeren, og også længere vestpå – i området omkring Svenskehulen – er stranden sandet. Det er et gennemgående træk, at strandene på Fur næsten er vegetationsløse. Det er stort set kun Strandarve (*Honckenya peploides*), der vokser her, og det er kun pletvis; hvor den er, kan den til gengæld, som det ofte ses, være "tæppedannende".

Vibefedt (*Pinguicula vulgaris*).

I sin skildring af Fur nævner Achtion Friis nogle få planter. Blandt disse er *Vibefedt*, som han fandt i Vojel Kær sammen med ... en del *Hindbær, jordbær, guldblomme..* Da *Vibefedt* ikke kan forveksles med andre arter, er der ingen grund til at drage hans fund i tvivl; men der er en anden, der har set den på Fur. I TBU vedrørende Lentibulariaceernes udbredelse i Danmark i Bot. Tids. 56: 34 er der for Fur’s vedkommende den signatur, der beretter om angivelse fra øen, men uden herbariebelæg. Alfred Hansen har oplyst mig, at Vibefedt den 26. juli 1924 blev fundet ved Rødstenen af S. Dal Pedersen. Først efter udarbejdelsen af TBU’en kom belægget til Botanisk Museum, derfor den brugte signatur. I øvrigt er Vibefedt jo en af de mange planter, der ses sjeldnere og sjældnere på grund af ødelæggelse af dens voksesteder.

Få hundrede meter syd for P-pladsen ved enden af Knudevej løber en bæk ud i Limfjorden. Her er den stenede strand-vegetation afløst af en spredt og lavtvoksende sump-vegetation, der bl.a. består af Lådden Dueurt (*Epilobium hirsutum*), Vand-Mynte (*Mentha aquatica*), Tigger-Ranunkel (*Ranunculus sceleratus*), Bidende Pileurt (*Polygonum hydropiper*), Bittersød Nat-skygge (*Solanum dulcamara*) og Sværtevæld (*Lycopus europaeus*). Disse arter kan følges op til det kær, som det lille vandløb gennemstrømmer, før det udmunder i Limfjorden.

Længere mod sydøst, i området omkring Sønderhede og Søndergårde, er der flere steder på stranden etableret kystsikring i form af lodret placerede betonrør. Kønt ser det ikke ud, men det er sandsynligvis effektivt. En afbrændingsplads på selve stranden er set her ligesom på mange andre øer.

Også ved Ulsted Hage i nordøst er stranden næsten uden vegetation. Her findes lidt Marehalm (*Leymus arenarius*). Øverst på stranden og ved klintfoden findes bl.a. Følfod (*Tussilago farfara*), Strandarve, Kruset Skræppe (*Rumex crispus*), Burre-Snerre (*Galium aparine*), Muse-Vække (*Vicia cracca*) samt nogle få Rynket Rose (*Rosa rugosa*) og Havtorn (*Hippophaë rhamnoides*).

Ca. 1 km vest for Ulsted, i nærheden af Røverstuen, er klinten flere steder skredet ud på stranden. Den sparsomme vegetation består bl.a. af Følfod, Gul Fladbælg (*Lathyrus pratensis*), Horse-Tidsel (*Cirsium vulgare*) og Vild Stedmoderblomst (*Viola tricolor* ssp. *tricolor*). Den sidstnævnte er mærkværdigt nok ikke almindelig på Fur.

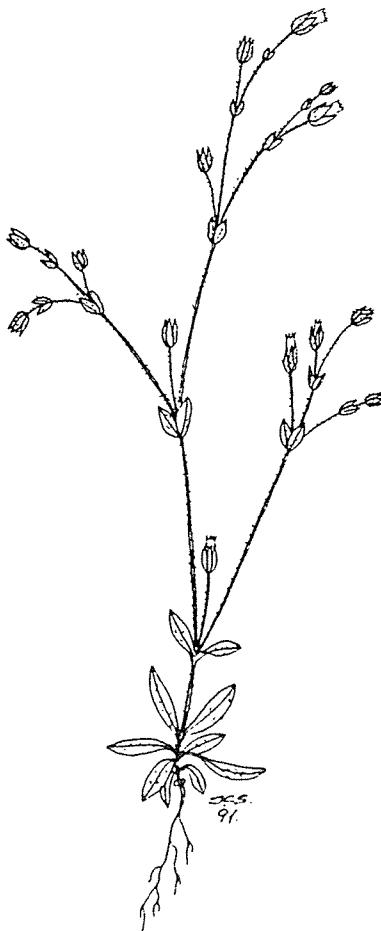
Ved Engelst Odde er stranden ca. 10 meter bred, og der er kun vegetation øverst. Her findes bl.a. Marehalm, Kruset Skræppe, Skov-Brandbæger (*Senecio sylvaticus*), Gederams (*Chamaenerion angustifolium*) og lidt Strandarve.

Firehannet Hønsetarm (*Cerastium diffusum* ssp. *diffusum*).

I ø-floraen vedrørende Arup Holm (Løjtnant & Wessberg, 1991) skrev vi, at Arup Holm-fundet var det tredje fund ved Limfjorden. Beklageligtvis var dette ikke korrekt, idet jeg også har fundet den på Agerø sydvest for Mors (Wessberg, 1987). Siden da har Jens Chr. Schou fundet den ved Lendrup Strand sydvest for Løgstør. Han meddeler (1993), at den fandtes i tusindvis på strandoverdrev dør.

I 1992 fandt jeg den på Fur på strandoverdrev ved Færker Hede. Det er dermed det 6. findested ved Limfjorden. Der er overhovedet ingen tvivl om, at den er mange flere steder ved Limfjorden; men det kræver et maj-besøg, og det er vist de færreste botanikere, der botaniserer så tidligt på året.

Sin danske hovedudbredelse har Firehannet Hønsetarm ved den jyske vestkyst, hyppigst i syd, jf. TBU (Pedersen 1959).

På den sandede strand i Nederby vokser bl.a. Fliget Brøndsel (*Bidens tripartita*), Tigger-Ranunkel, Strand-Mælde (*Atriplex litoralis*) og Strand-Kogleaks (*Scirpus maritimus*). På et ganske lille område på denne strand fandtes i 1992 en usædvanlig plantevækst med Nat-Limurt (*Silene noctiflora*), Blågrøn Gåsefod (*Chenopodium glaucum*) og Tomat (*Lycopersicon lycopersicum*). Udløbet af en lille bæk netop her er nok skyld i tomatplanternes tilstede-værelse.

Mellem Engelst Odde og Grønner Odde vokser på stranden bl.a. Klæbrig Brandbæger (*Senecio viscosus*), Skov-Brandbæger, Alm. Strandkamille (*Tripleurospermum maritimum* ssp. *salinum*), Ru Svinemælk, Stradarve og Marehalm. Øverst, i overgangszonen til strandvolden, findes Rynket Rose.

Strandvoldene

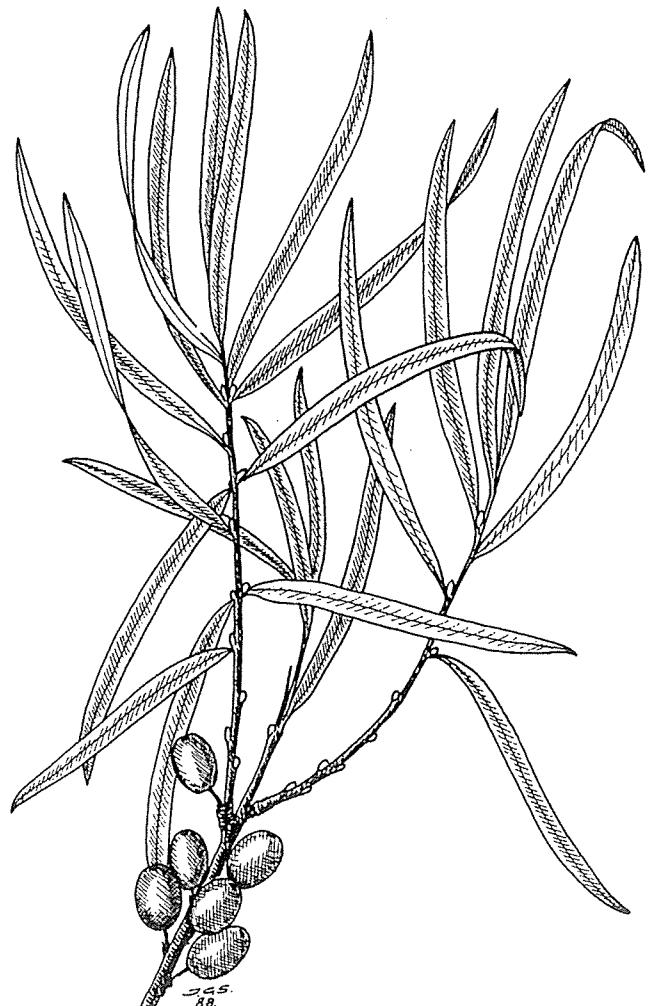
Langs størstedelen af kysten findes stenede, ydre strandvolde, som ofte, bl.a. ved Søndergårde og mellem Koldkilde og Knuden, er meget brede (ca. 10 meter).

På strandvold ved Lille Knudshoved vokser Vild Kørvel (*Anthriscus sylvestris*), Marehalm, Gåse-Potentil (*Potentilla anserina*), Stradarve, Kruset Skræppe, Vår-Brandbæger (*Senecio vernalis*), Tandfri Vårsalat (*Valerianella locusta*), Muse-Vikke, Grå Bynke (*Artemisia vulgaris*), Alm. Pimpinelle (*Pimpinella saxifraga*), og her findes flere bevoksninger af Havtorn.

På Timmose Odde er strandvolden stenet/sandet med en vegetation af bl.a. Gul Snerre (*Gallium verum* ssp. *verum*), Stradarve, Hjælme (*Ammophila arenaria*), Sand-Star (*Carex arenaria*), Alm. Røllike (*Achillea millefolium*) og Bidende Stenurt (*Sedum acre*).

Havtorn (*Hippophaë rhamnoides*).

Havtorn er almindelig på Fur. Her foretrækker denne stikkende plante især den nordlige del af øen med dens mange klinter og kløfter. Hvor der ikke sker begrænsning af den, oftest i form af græsning, erobrer den tit et område. Flere steder, bl.a. i kystområdet ved Knudeklinterne i nordvest, danner den komplet uigennemtrængelige krat. Ved Langstedhuller findes et meget langt, sammenhængende Havtornekrat på flere hundrede meter. Havtorn vokser her helt ud til klintkanten. En del af området græsses, så den bliver holdt noget nede; men Havtorn er vist ikke kreaturers livret.

Nærmere Grønner Odde er der på strandvolden bevoksninger af Rynket Rose, og der er meget Marehalm og Engelskgræs (*Armeria maritima*). Derudover er det de samme arter som på Timmose Odde.

Strandvoldene ved Koldkilde mod sydvest er stenede og med en oftest sparsom vegetation. Her er tætte krat af Rynket Rose. Af urter findes bl.a. Lancet Vejbred (*Plantago lanceolata*), Ager-Svinemælk (*Sonchus arvensis*), Bidende Stenurt, Strandarve, Klæbrig Brandbæger, Marehalm, Hjælme, Tandfri Vårsalat og Vild Gulerod (*Daucus carota*).

Mellem P-pladsen ved Knudevej og Koldkilde domineres de stenede strandvolde af Rynket Rose. I områder, som denne grønne pest endnu ikke har erobret, findes bl.a. Hvas Randfrø (*Torilis japonica*), Alm. Røllike, Strandarve, Marehalm, Muse-Vikke, Klæbrig Brandbæger og Ager-Snerle (*Convolvulus arvensis*).

Strandoverdrevene

På grund af klinterne er der ved nordsiden kun strandoverdrev i den østligste del. Derudover er der med undtagelse af nogle få, vestlige områder, strandoverdrev overalt ved øens øvrige, tørre kyststrækninger.

Ved sydsiden af den store strandsø på Engelst Odde findes et system af strandvolde i en afstand af op til 100 meter fra bredden af strandsøen. Vegetationen er strandoverdrevsvegetation, som bl.a. består af Rød Svingel (*Festuca rubra ssp. rubra*), Engelskgræs, Kruset Skræppe, Femhannet Hønsetarm (*Cerastium semidecandrum*), Rødknæ (*Rumex acetosella*), Blågrøn Rapgræs (*Poa subcoerulea*) og Blågrøn Svingel (*Festuca rubra ssp. pruinosa*).

Strandoverdrevet i området omkring Timmose Odde hører til de flotteste strandoverdrev, og det er et af de få strandoverdrev på Fur, der afgræsses. Det ses tydeligt, da vegetationen ikke som mange andre steder på øen domineres af nogle få, sejlivede arter. En af de dominerende og mest iøjnefaldende arter er Engelskgræs, der

Hjælme (*Ammophila arenaria*) og Marehalm (*Leymus arenarius*).

Disse to græsser findes "naturligvis" begge på Fur. Hjælme i områder, hvor sandet er i bevægelse. Marehalm er – på grund af de mange ydre, stenede strandvolde – på Fur meget hypsigere end Hjælme, og den findes oftest i den ydre del af strandoverdrevet. Ofte ses de to arter dog side om side.

om foråret og i forsommeren gør strandoverdrevet lillarødt. Derudover findes strandoverdrevsarter som f.eks. Vellugtende Gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), Mark-Frytle (*Luzula campestris*), Rødknæ, Tidlig Dværgbunke (*Aira praecox*), Håret Høgeurt (*Hieracium pilosella*), Rød Svingel og arter af Rødfrugtet Sand-Mælkebøtte, bl.a. *Taraxacum lacistophyllum* og en af de to, danske arter af Gråfrugtet Sand-Mælkebøtte, *T. platyglossum*.

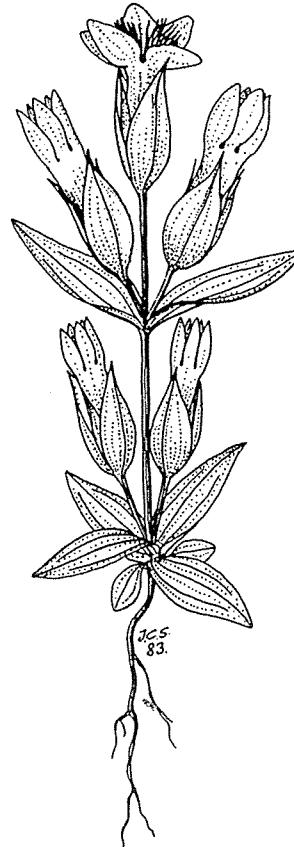
Lidt længere mod øst, omkring Grønner Odde, er strandoverdrevet bredt. Atter er det befolkset med de arter, der igen og igen findes på Fur's strandoverdrev – og iøvrigt på strandoverdrev over hele landet: Gul Snerre, Rød Svingel, Bidende Stenurt, Blågrøn Rapgræs og Vellugtende Gulaks; men her findes også den mindre almindelige Strand-Firling (*Sagina maritima*).

Ved Koldkilde er strandoverdrevet af meget varierende bredde. Også her gør Engelskgræs det til en fryd for øjet. Andre arter er Forskelligfarvet Forglemmigej (*Myosotis versicolor*), som er utrolig talrig på Fur, Flipkrave (*Teesdalia nudicaulis*), Vellugtende Gulaks, Gåsemad, Tandfri Vårsalat, Blåmunke (*Jasione montana*), Draphavre (*Arrhenatherum elatius*), Bidende Stenurt, Fåre-Svingel (*Festuca ovina*) og Opret Hønsetarm (*Cerastium glomeratum*), som ikke er almindelig i Nord- og Vestjylland.

På Færker Hede er Havtorn flere steder fladedækkende. Også her er der meget Engelskgræs samt Strandarve, Gul Snerre og Blågrøn Rapgræs. Et af de bedste fund på Fur er gjort her, idet jeg fandt Firehannet Hønsetarm (*Cerastium diffusum ssp. diffusum*), som hermed er kendt fra 6 lokaliteter ved Limfjorden (se figurtekst side 7).

Baltisk Ensian (*Gentianella campestris ssp. baltica*).

Selv om *Baltisk Ensian* ved udarbejdelsen af Gentianaceernes udbredelse i Danmark (Hansen 1958) var kendt fra ikke mindre end 34 TBU-distrikter, blev den i de fleste egne karakteriseret som sjælden, men den er inden for de sidste 20 år blevet endnu sjældnere da mange af dens voksesteder er forsvundne på grund af bl.a. tilgroning. For selv meget garvede botanikere kan der gå lange mellem fundene, hvis de da ikke ligefrem stiler efter kendte voksesteder. En, men til gengæld meget væsentlig årsag er nok, at den først blomstrer så langt henne på året (august og september), at de fleste har sat det botaniske aktivitetsniveau kraftigt ned. Omvendt er man sjældent så tidligt på færde om foråret, at f.eks. Firehannet Hønsetarm (*Cerastium diffusum ssp. diffusum*), som nu også er kendt fra Fur, kan identificeres. På Fur kender jeg kun Baltisk Ensian fra en ganske lille bestand i et smalt område mellem strandoverdrevet og strandengen ved rigkæret mellem Engelst Odde og den største af de sydlige strandsøer. Netop i samme område blev den fundet under Dansk Botanisk Forenings højsommerekursion den 8. august 1935 (Jørgensen og Böcher 1936).

Store dele af området på nordsiden af Engelst Odde er strandoverdrev, som ligger upåagtet hen. Kun få mennesker kommer i denne del af den i sommertiden meget velbesøgte ø. Her findes Strandarve, Gul Snerre, Femhannet Hønsetarm, Klæbrig Brandbæger, som er almindelig på strande og strandoverdrev på Fur, Bidende Stenurt osv., og her findes en del bevoksninger af Rynket Rose og Havtorn.

Ved Ulsted Hage mod nordøst vokser bl.a. Alm. Pimpinelle, Gul Snerre, Hedelyng (*Calluna vulgaris*), Liden Klokke (*Campanula rotundifolia*), Bølget Bunke (*Deschampsia flexuosa*), Rød Svingel, Mark-Krageklo (*Ononis repens*), Alm. Røllike (*Achillea millefolium*) og Alm. Kongepen (*Hypochoeris radicata*).

På Harvarp Odde umiddelbart vest for havnen i Stenøre er der relativt brede strandoverdrev med de arter, der findes på de oven for nævnte.

Det sidste strandoverrevsområde, der skal omtales, ligger mellem P-pladserne ved hhv. Knudevej og Koldkildevej ved øens vestside. Det er meget bredt, idet det ofte strækker sig fra stranden og til foden af litorinaskrænten. Det er muligt at køre på strandoverdrevet fra P-plads til P-plads, men vejen, der er svært passabel, er ikke udlagt som offentlig vej. Alligevel køres der i området, og visse steder er anlagt tre sæt hjulspor ved siden af hinanden. Det skæmmer det iøvrigt pæne strandoverdrev. Af arterne her kan nævnes Tidlig Dværgbunke, Håret Høgeurt, Fåre-Svingel, Knold-Ranunkel (*Ranunculus bulbosus*), Tandfri Vårsalat, Rød-knæ, Sand-Star og Alm. Pimpinelle.

Strandengene og strandsøerne.

I forhold til sin lange kyststrækning har Fur kun lidt strandeng. Kun i øst på Engelst Odde, ved Vojel Vig og Timmose Odde findes der større strandengs-områder. Mellem Stenøre og Nederby er det kun de mest kystnære, smalle zoner, der rummer strandengs-vegetation, de øvre og højere liggende rummer eng-vegetation. På strækningen fra Harvarp Odde og til Knuden er der kun få og ubetydelige arealer med strandeng.

Strandengen ved Vojel Vig er smal, men veludviklet og med flere indskæringer. En lille grøft, der er afvandingsgrøft for en del af området mod Dalager og Kønsborg, udmunder i Vojel Vig. I strandengs-området vokser arter som Strand-Mælde, Strand-Asters (*Aster tripolium*), Strand-Svingel (*Festuca arundinacea*),

Fjernakset Star (*Carex distans*).

er åbenbart kun set under én af mine ekskursioner til Fur i 1992. Ingen andre kilder omtaler arten. Den fandtes på Engelst Odde på grænsen mellem strandengspartierne syd for den store, sydlige strandsø og det ejendommelige område syd herfor. I dette område indgår bl.a. rigkæret.

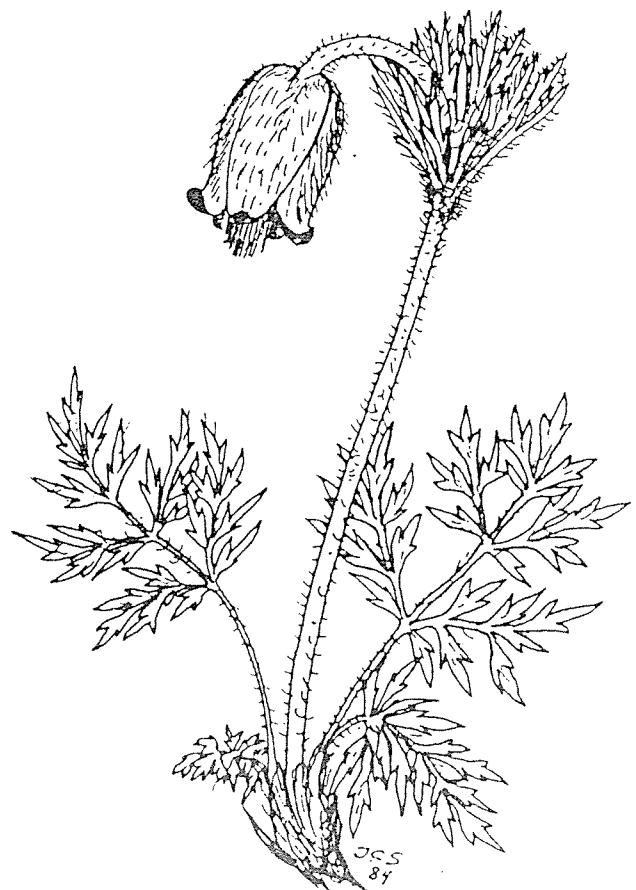

Strand-Kogleaks, Strand-Vejbred (*Plantago maritima*), Strand-Annelgræs (*Puccinellia maritima*), Strand-Trehage (*Triglochin maritimum*), Strandgåsefod (*Suaeda maritima*) og Sandkryb (*Glaux maritima*).

Ved Vojel vigs østside er strandengen over en kortere strækning meget smal, men den vider sig ud længere mod Timmose Odde. Størstedelen af området her optages dog af strandoverdrev, men i mange, lavereliggende og oftest vandfyldte – eller i det mindste fugtige lavninger, er der strandengsvegetation. Området, der græsses, har strandengsarter som Jordbær-Kløver (*Trifolium fragiferum*), Slap Annelgræs (*Puccinellia suecica*), Strand-Trehage, Strand-Vejbred, Spyd-Mælde (*Atriplex latifolia* s. str.) og Sandkryb. I strandengsvegetationen omkring de mange strandsøer indgår bl.a. Strand-Kogleaks, Blågrøn Kogleaks (*Scirpus tabernaemontani*), Tigger-Ranunkel, Fliget Brøndsel, og i et par af de mindre strandsøer findes Blågrøn Gåsefod.

På nordsiden af Engelst Odde er der ved indersiden af de to store, meget smalle krumodder smalle zoner med strandeng. Flere steder er der bevoksninger af Tagrør (*Phragmites australis*) og Strand-Kogleaks. Derudover vokser der, hele strandengsområdet taget under et, bl.a. Jordbær-Kløver, Strand-Mælde, Rød Gåsefod (*Chenopodium rubrum*) i mængde, Sandkryb, Strand-Asters, Dansk Kokleare (*Cochlearia danica*), Vingefrøet Hindeknæ (*Spergularia media*), Strand-Annelgræs (dominerende), Udspærret Annelgræs (*Puccinellia distans*) og Strandgåsefod samt Alm. Salturt (*Salicornia europaea*), Kortakset Salturt (*S. ramosissima*) og Langakset Salturt (*S. dolichostachya*). I den store strandsø er fundet to Bændeltang-arter, Smalbladet Bændeltang og Alm. Bændeltang (*Zostera angustifolia* & *Z. marina*).

Nikkende Kobjælde (*Pulsatilla pratensis*) har været kendt fra Fur siden 1930. Alle fund stammer fra overdrevet ved Langstedhuller. I 1992 fandtes der mange hundrede eksemplarer, især i det kreaturafræssede område umiddelbart øst for trapperne til stranden. Kun ganske få planter var mærket af kreatureernes ædelyst trods mangel på føde på grund af tørke. I forbindelse med Hede-/overdrevsundersøgelserne besøgte Steen Moeslund i 1985 Fur og rapporterede, at han ved Langstedhuller fandt Opræt Kobjælde (*P. vulgaris*). Er der mon tale om en forveksling, eller er begge arter ved Langstedhuller?

Klinterne

Achton Friis skriver, at den nordlige del af Fur er... et veritabelt lille bjergland, der bugter sig i skarpe højderygge og dybe kløfter, og ud mod nordkysten falder det i bratte, voldsomme skrænter ned mod havet... Ikke mange steder i Danmark findes de "voldsommere", disse klinter... Flere strækninger med klinter har eget navn. Lille Knudshoved i vest består af moræneler overlejret af smeltevandssand. Knudeklinterne i nordvest, som er de mest fascinerende af Fur's klinter, består af molér og askelag. Stolleklint er klinten ved Svenskehulen. Her er der givet et godt eksempel på Limfjordens grådighed. På bare 175 år har fjorden "ædt" over 30 meter af klinten ifølge Miljøministeriets folder om Fur. Den sidste af Fur's klinter er Østklinnen, som er den mindste. Ved Langstedhuller og nord for sommerhusområdet ved Ulsted er der dog også klinter, men da de her for størststepartens vedkommende er dækket af vegetation, og da der ikke her kan studeres askelag og findes fossiler, regnes de ikke som "rigtige" klinter.

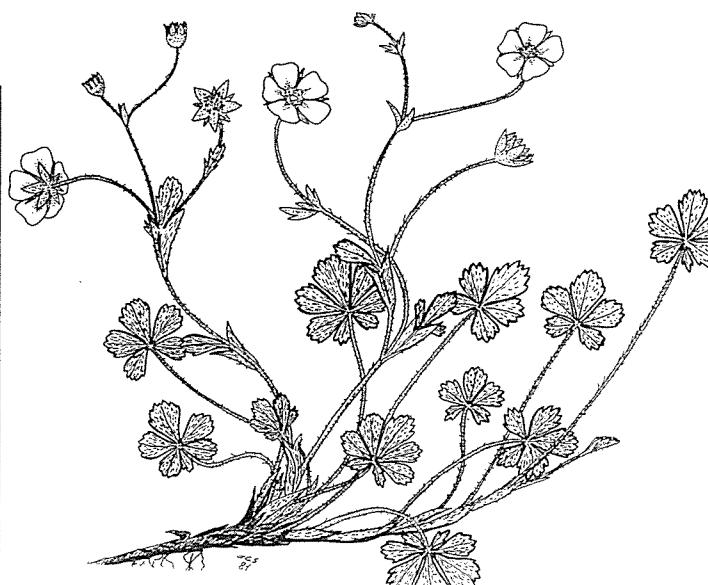
På klinterne ved Ulsted, som for det meste er vegetationsdækkede, vokser bl.a. Følfod, Engelskgræs, Skov-Brandbæger, Fløjlsgræs (*Holcus lanatus*), Ager-Tidsel (*Cirsium arvense*), Alm. Torskemund (*Linaria vulgaris*), Alm. Røllike, Blåmunke, Bitter Bakkestjerne (*Erigeron acre*), Kornet Stenbræk (*Saxifraga granulata*) og Tjærenellike (*Lychnis viscaria*).

I området omkring Røverstuen længere vestpå består klinten af sand, og flere skred er gledet ud på stranden. På grund af hyppige udkridninger er der derfor kun vegetation i de områder, der længe har ligget uforstyrret hen. Her er der meget Følfod, Gul Fladbælg og Rød Svingel. Desuden ses arter som Horse-Tidsel, Alm. Gyldenris (*Solidago virgaurea*), Eng-Brandbæger (*Senecio jacobaea*), Alm. Mangeløv (*Dryopteris filix-mas*) og Vild Stedmoderblomst. Desuden ses bestande af den forvildede Mangebladet Lupin (*Lupinus polyphyllus*).

På molérlinterne ved Svenskehule (Stolleklint) vokser bl.a. Bakke-Jordbær (*Fragaria viridis*), Lugtløs Kamille (*Tripleurospermum inodorum*), Revling (*Empetrum nigrum*), Mose-Bølle (*Vaccinium uliginosum*) og Skov-Hanekro (*Galeopsis bifida*).

Knudeklinterne er stejle og mange steder uden vegetation. Her er der fred og ro for digesvaler, hvorfaf der er mange. Hvor der er vegetation, består den af bl.a. Ager-Padderok

Vår-Potentil (*Potentilla tabernaemontani*).
To steder på Fur har jeg fundet Vår-Potentil. Flest var der (1992) på den sydvendte litorinaskrænt nordøst for Timmose Odde. Her voksende den i selskab med bl.a. Forskelligfarvet Forglemmigej (*Myosotis discolor*), Tidlig Dværgbunke (*Aira praecox*), Mark-Krageklo (*Ononis repens*), Fåre-Svingel (*Festuca ovina*), Eng-Havre (*Helictotrichon pratense*) og Markarve (*Arenaria serpyllifolia*). Det andet vokested er litorina-skrænten mellem Koldkilde og Knudevej.

(*Equisetum arvense*), Ager-Tidsel, Alm. Engelsød (*Polypodium vulgare*), Hedelyng, Havtorn, Rundbælg (*Anthyllis vulneraria*), Alm. Brandbæger (*Senecio vulgaris*), Tidlig Dværgbunke, og ved Store Knudshoved findes der lidt Alm. Bjerg-Fyr (*Pinus mugo ssp. mugo*), Alm. Hyld (*Sambucus nigra*) og Gråpil (*Salix cinerea*).

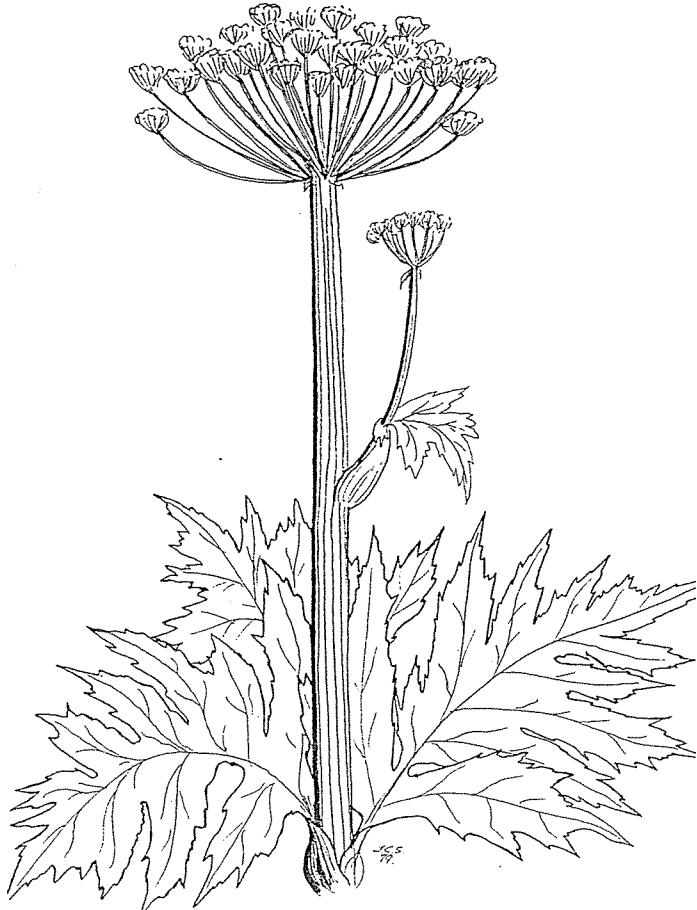
Skrænterne

Medens nordsiden af Fur har klinter, har sydsiden litorinaskrænter, især mellem Koldkilde og Knudevej; men også øst for Vojel Vig og i området nordvest for Søndergårde findes over relativt korte strækninger skrænter.

Øst for Vojel Vig og nord for Timmose Odde afgræsses både strandoverdrev og kystsentrænt. Kystsentrænten har flere steder et kompakt krat af buske. På steder uden krat er der et tæt dække af urter. Af arter herfra kan nævnes Bakke-Tidsel (*Carlina vulgaris*), Eng-Havre (*Helictotrichon pratense*), Blåhat (*Knautia arvensis*), Forskelligfarvet Forglemmigej, Lav Tidsel (*Cirsium acaule*), Alm. Mælkeurt (*Polygala vulgaris*), Vild Hør (*Linum catharticum*), Flipkrave, Eng-Rapgræs (*Poa pratensis ssp. pratensis*), Hjertegræs (*Briza media*), Alm. Knopurt (*Centaurea jacea*), Stribet Kløver (*Trifolium striatum*), Muse-Vikke og Vår-Gæslingebblomst (*Erophila verna*); men her er også en mindre bestand af den sjældne Vår-Potentil (*Potentilla tabernaemontani*). Krattene udgøres især af Hvidtjørn, Slåen (*Prunus spinosa*), den forvildede Brombær-art *Rubus armeniacus* og Rose-arter. Flere steder er der vældzoner, og her er vegetationen naturligvis helt anderledes end på den tørre skrænt.

Kæmpe-Bjørneklo (*Heracleum pubescens*).

Der er snart ikke den ø, stor som lille, der ikke er blevet "invaderet" af kæmpen blandt urter. Den blev første gang her i landet fundet som haveflygtning i 1869. Det var præsten i Store Heddinge på Stevns, Carl Holger Visby (Wellelendorf 1980), der rapporterede om fundet, som er nævnt af Lange (1896). Årsagen til, at den ikke er behandlet i TBU fra 1951, skyldes formodentlig, at den først efter dette tidspunkt har naturaliseret sig. Men så er det også gået stærkt, også på Fur, hvor den findes temmelig mange steder. Den største bevoksning på øen findes på en klint ved Svenskehule. På området oven for klinten findes et mindre antal sommerhuse. En af ejerne fortalte i 1987, at man i begyndelsen var glade for den nyindvandrede plante, men da man så, at dens fremtrængen kostede andre plantearter livet, blev man meget bekymrede og spurgte til råds om bortfjernelse af denne stygge og altdominerende art. Som det før er nævnt i flere ø-floraer: Pas på den!

Således kan bl.a. nævnes Hirse-Star (*Carex panicea*), Tigger-Ranunkel, Tormentil (*Potentilla erecta*), Smalbladet Kæruld (*Eriophorum angustifolium*), Engkarse (*Cardamine pratensis ssp. pratensis*), Kær-Snerre (*Galium palustre ssp. palustre*) og Glat Ærenpris (*Veronica serpyllifolia*). Midt mellem de to odder er skrænten meget lav. Om foråret er der gult af mange blomstrende Knold-Ranunkel.

Nordvest for Koldkilde er ingen skræntområder græsset. Det ses tydeligt på vegetationen, som ikke er nær så artsrig som på skrænten øst for Vojel Vig. Om foråret ses bl.a. Kornet Stenbræk, Hunde-Viol (*Viola canina*), den smukke Forskelligfarvet Forglemmigej og Dunet Havre (*Helictotrichon pubescens*). Senere på sommeren er det arter som Kær-Padderok (*Equisetum palustre*), som mærkværdigvis optræder talrigt, Alm. Syre (*Rumex acetosa*), Krat-Fladbælg (*Lathyrus montanus*), Hedelyng og Håret Star (*Carex hirta*). Krat findes jævnligt, mest bestående af Hvidtjørn.

Den sandede, flere meter høje skrænt sydvest for Engelst Odde har en vegetation, der bl.a. tæller Bidende Stenurt, Rundbælg, Bakketidsel, Liden Klokke, Humle-Sneglebælg (*Medicago lupulina*), Alm. Brandbæger, Hejrenæb (*Erodium cicutarium*), Rød Svingel og Ager-Svine-mælk.

Omkring Søndergårde findes lave, græssede og uregelmæssige, kuppled skrænter med vegetation af bl.a. Farve-Visse (*Genista tinctoria*), Engelsk Visse (*G. anglica*), Revling, Tormentil, Bakketidsel, Blåhat, Flipkrave, Gederams, Enghavre, Alm. Engelsød, Alm. Mangeløv og Bredbladet Mangeløv (*Dryopteris dilatata*).

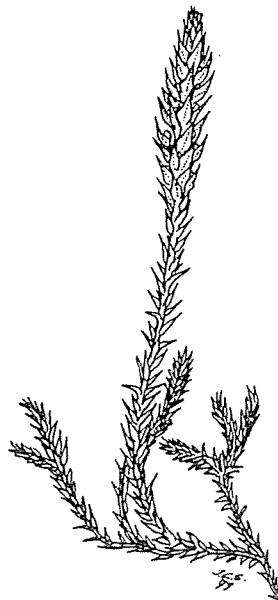
De gamle molergrave

Rigtig mange steder i den nordlige del af Fur findes molergrave, hvoraf de fleste i en kortere eller længere årrække har ligget ubenyttede hen. Her vandrer vegetationen ind lidt efter lidt, normalt først i bunden, derefter på de mindst stejle sider. De stejleste, næsten lodrette sider, er selv efter en lang årrække uden eller kun med lidt vegetation.

Ved nordsiden af Dalagervej umiddelbart syd for Ulsted ligger flere gamle molergrave. Den østligste af disse er næsten helt dækket af træer i form af bl.a. Alm. Bjerg-Fyr, Skov-Fyr (*Pinus sylvestris*), Rødel (*Alnus glutinosa*), Dun-Birk (*Betula pubescens*), Selje-Pil (*Salix caprea*) og Hvidgran (*Picea glauca*). Desuden findes der en hel del Havtorn. Af de relativt

Dværgulvefod (*Selaginella selaginoides*).

Udover Dværgulvefod, der har sin egen familie, er der på Fur fundet 3 arter af Ulvefodfamilien: Femradet Ulvefod (*Lycopodium annotinum*), Alm. Ulvefod (*L. clavatum*) samt Liden Ulvefod (*L. inundatum*). Kun Femradet Ulvefod og Alm. Ulvefod har jeg set i de 10 år, jeg har botaniseret på øen. Aldrig har jeg set så meget Ulvefod som på Fur. I flere af de gamle molergrave fandtes utroligt meget, mest af Alm. Ulvefod. Men det er nok et spørgsmål om tid, inden de forsvinder, for de gamle grave gror til. Dværgulvefod er iøvrigt kun set under Dansk Botanisk Forenings ekskursion i 1935.

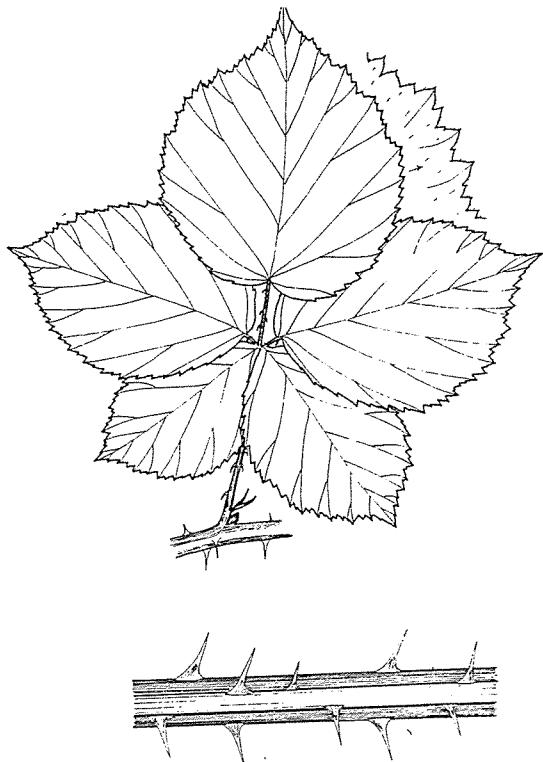
mange arter af urter kan nævnes Følfod, Alm. Røllike, Håret Høgeurt, Alm. Høgeurt (*Hieracium vulgatum*), Hvid Okseøje (*Leucanthemum vulgare*), Vild Gulerod, Rundbælg, Alm. Brunelle (*Prunella vulgaris*) og Alm. Kongepen. Et par steder findes større bevoksninger af Alm. Ulvefod (*Lycopodium clavatum*), som iøvrigt findes i adskillige af de nedlagte grave. Af græsser ses bl.a. Draphavre, Bølget Bunke, Alm. Hundegræs (*Dactylis glomerata*), Krybende Hvene (*Agrostis stolonifera*) og Fløjlsgræs. Et enkelt sted findes på en skrånende væg med nedstyrtet materiale et ca. 10 kvadratmeter-stort område tæt dækket af Bakke-Jordbær. I lighed med flere, andre moler-grave er de lavestliggende dele mere eller mindre fugtige. I denne grav findes her bl.a. Glanskapslet Siv (*Juncus articulatus*), Lyse-Siv (*J. effusus*), Alm. Sumpstrå (*Eleocharis palustris* ssp. *vulgaris*) samt de to Pile-arter, Krybende Pil og Øret Pil (*Salix repens* og *S. aurita*). Som et af de få steder på øen findes netop her i det fugtige område en bestand af vor "almindeligste" Ulvefod, Femradet Ulvefod (*Lycopodium annotinum*). Molergraven umiddelbart vest for ovennævnte afgræsses af får, som i den tørre sommer 1992 havde gnavet vegetationen totalt ned. Her var det ikke muligt at botanisere. Men uden for hegnet voksede bl.a. Håret Høgeurt, Humle-Snæglebælg, Grøn Høgeskæg (*Crepis capillaris*), Fin Kløver (*Trifolium dubium*) og græsserne Vellugtende Gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), Alm. Hvene (*Agrostis tenuis*), Fløjlsgræs og Alm. Hundegræs. Et par buske af Gyvel (*Sarothamnus scoparius*) fandtes også her.

En del af en 3. molergrav i Dalagervej-området er nyligt planeret, og en del af dette areal er forsøgt tilplantet med Fyr (*Pinus spp.*). Forsøget har dog været en næsten total fiasko. Kun få vilde planter kunne findes her. Det gælder bl.a. Rundbælg, Glat Dueurt (*Epilobium montanum*), Følfod, Alm. Kællingetand (*Lotus corniculatus*), Krumhals (*Anchusa arvensis*), Rødknæ, Muse-Vikke, Klæbrig Brandbæger og Alm. Hvene. I den ikke berørte del af molergraven er Rødel ved at etablere sig, og om få år er det sandsynligvis svært at færdes her, og artsantallet af planter vil være lavt.

Nær Dalager findes endnu en grav, hvor trævæksten bl.a. består af Bånd-Pil (*Salix viminalis*), Hvidel (*Alnus incana*), Ahorn (*Acer pseudoplatanus*), Alm. Hyld, Alm. Røn (*Sorbus aucuparia*) og Hassel (*Corylus avellana*). Urterigdommen er stor, og antallet af plantearter er relativt højt af bl.a. Alm. Svinemælk (*Sonchus oleraceus*), Bakke-Jordbær,

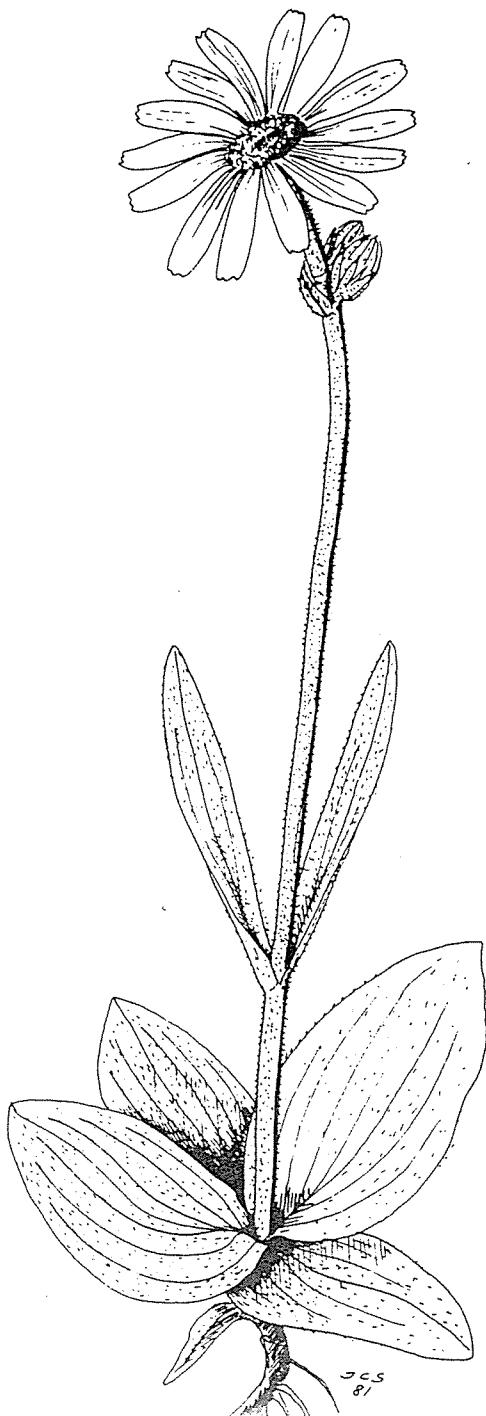
Rubus wahlbergii.

Der er masser af Brombær og Hasselbrombær på Fur, men det er stort set kun i den østlige del. Her findes de specielt i sommerhuskvartererne og langs mange af småvejene, bl.a. de, der fører til de nedlagte molérbrud. Ialt er der fundet 8 arter: *R. armeniacus*, *R. insularis*, *R. laciniatus*, *R. plicatus*, *R. pyramidalis*, *R. vestitus*, *R. pruinosus* og *R. wahlbergii*. Af disse er den sidstnævnte en af de hyppigst forekomende.

Haremad (*Lapsana communis*), Gul Kløver (*Trifolium campestre*), Tofrøet Vikke, Blåmunke og Alm. Torskemund (*Linaria vulgaris*). De absolut dominerende planter her er Alm. Hvene, Bølget Bunke, Rødknæ, Alm. Syre og Fløjlsgræs. En ældre del i det sydlige område af denne molergrav er delvis dækket af Selje-Pil. Desuden findes her meget Lav Ranunkel (*Ranunculus repens*), Hvid Okseøjne og Alm. Hvene. Derudover kan nævnes Farve-Visse (*Genista tinctoria*), Krat-Fladbælg, Mose-Bunke (*Deschampsia caespitosa*) og Hasselbrombær-arten *Rubus wahlbergii*.

Fra en meget stor, nedlagt molergrav nordøst for Stendalshøje er optegnet en fyldig floraliste. Først og fremmest lægger man mærke til den store forekomst af Rundbælg, både i bunden og på siderne. Også Alm. Kongepen er der meget af, især på siderne. Af andre arter herfra kan nævnes Rødkløver (*Trifolium pratense*), Rejnfan, Rød Svingel (*Festuca rubra* ssp. *rubra*), Læge-Ærenpris (*Veronica officinalis*), Alm. Mangeløv og Fløjlsgræs. En stor del af området er meget fugtig og antager nærmest karakter af kær (omtales under afsnittet om kær). Et større område er tilvokset med Hedelyng, hvori indgår både Alm. og Femradet Ulgefod. Derudover kan fra graven i sin helhed nævnes Bakketidsel, Blåmunke og Grå Bynke, som ikke er almindelig i molergravene. Her findes også flere forvildede arter, bl.a. Fingerbøl (*Digitalis purpurea*), Japan-Pileurt (*Polygonum cuspidatum*) og Stikkelsbær (*Ribes uva-crispa*).

.... Rundt om i de sparsomme lyngfelter finder vi endnu smuler af den gamle flora, enkelte pragtfulde eksemplarer af Guldblomme (*Arnica montana*).... „, skrev Achton Friis efter sit besøg på Fur i 1924. Allerede dengang stod det altså skralt til med både Guldblomme og Hedelyng (*Calluna vulgaris*). Et andet sted skriver han om hedeområdet vest for "Bette Jens' Hyw": ... halvt forvitrede plantninger af forkøblede Bjergfyrvæksler med forsøgsvis opdyrkede stykker og afskrællede, firkantede hedefelter. Det er noget af det hæsligste, jeg har set – et af de værste udslag af Hedeselskabets landskabsødelæggende virksomhed. Det ligner et ækelt, ondartet udsłæt... . De 69 år gamle ord har stadig gyldighed.

De molergrave, der længst har ligget uudnyttede hen, findes omkring Råkilde og Store Knudshoved i nordvest. Generelt for dem gælder, at man over store strækninger kun med besvær kan færdes, da de er dækket af tætte krat af bl.a. Gråpil (*Salix repens*) og Rødel. De temmelig stejle sider, der også er besværlige at færdes på, har en vegetation af f.eks. Skov-Brandbæger (*Senecio sylvaticus*), Hvid Okseøje, Flipkrave, Alm. Røllike, Udspærret Dværgbunke (*Aira caryophyllea*) og Tidlig Dværgbunke samt Ru Svinemælk. Her, og også andre steder i denne molergrav, findes Liden Museurt (*Filago minima*) i et meget stort antal.

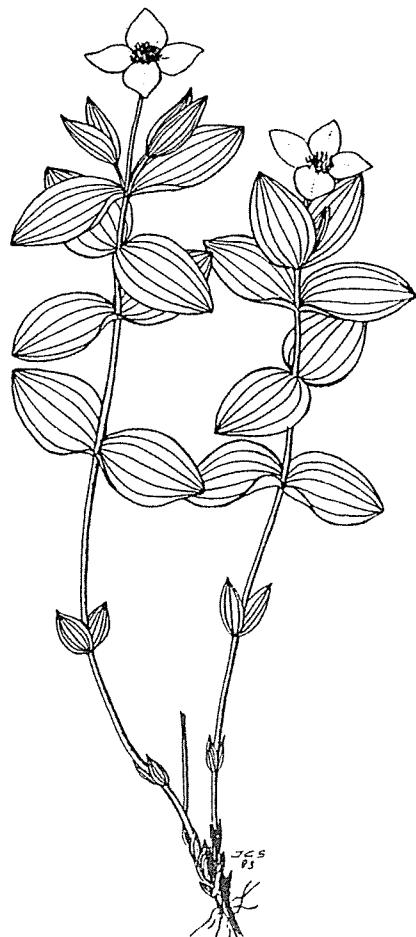
Hederne og overdrevene

I hvert tilfælde indtil omkring år 1900 har størsteparten af højlandet i nord været dækket af lynghede, men sådan er det desværre ikke mere. Det kan ikke skrives mere rammende, end Achtion Friis gjorde det under sit besøg på øen i 1924 – han havde besøgt øen omkring århundredeskiftet: "Hvor før den brune lynghede var enerådende her er nu så godt som hver kløft og kuppel plettet af elendigt agerland, og den ene kummerlige nåletræsplantning er skudt op ved siden af den anden." Der er stadig smukt på Nordfur, men mest betagende er vel den vide udsigt, for rigtig smuk lynghede findes ikke mere. Det område, der kommer nærmest, må være den nordøstligste del af øen, Færker Odde. Langt det meste af Færker Hede består nu af "kummerlig" fyrreskov, hvoraf hovedparten af træerne i området omkring Færker Vig er visnet og ligger, hvor de er faldet, hulter til bulter. Også det tidligere så smukke område øst og nordøst for Knuden skæmmes af disse vækster. Landskabets konturer må man tænke sig til, de ses ikke eller knapt. Måske er der bedre tider på vej, for netop her er der i 1992 set fældning og bortfjernelse af fyrretræer. Forhåbentlig er det ikke sket med tanke for nyplantning.

Overdrevet ved det velbesøgte Langstedhuller, der blev fredet i 1979, er et af det kønneste steder på øen med vid udsigt til bl.a. Livø. Den mest kuperede del ved nedgangen til stranden er ugræsset, medens den østlige og flade del græsses af ungkreaturer. Vegetationen de to steder er da også meget forskellig.

Hønsebær (*Cornus suecica*).

har i Danmark sin hovedudbredelse i Jylland og specielt i Nordjylland. Hverken Ødum (1968) eller Pedersen (1961) nævner fund af Hønsebær på Fur. Men Achtion Friis har set den under sit besøg i 1924. Han angiver findestedet til at være mellem Rødstenen og klinsterne. Da arten næppe kan forveksles med andre arter, er der ingen tvivl om, at den tidligere har haft et voksested på øen. Men den er der endnu?

Det kuperede område rummer arter som f.eks. Knold-Ranunkel, Rød- og Gråfrugtet Sand-Mælkebøtte, Engelskgræs og Kornet Stenbræk. Da disse arter optræder talrigt, er området i forårstiden farvestrålende. Derudover findes her bl.a. Lancet-Vejbred, Gåsemad (*Arabidopsis thaliana*), Håret Høgeurt, Lyng-Snerre (*Galium saxatile*), Hedelyng, men sparsomt, Sand-Star, Vår-Brandbæger, Dunet Havre, Vellugtende Gulaks, Femhannet Hønsetarm, Smalbladet Timian (*Thymus serpyllum*) samt en del Nikkende Kobjælde (*Pulsatilla pratensis*) og Hulkravet Kodriver (*Primula veris*). På den græssede del er Nikkende Kobjælde talrig. I den tørre sommer i 1992, da foderet for kreaturerne var knapt, rørte de ikke Kobjælderne. Store strækninger af det græssede overdrev rummer nærmest skrænten store bevoksninger af Havtorn.

Mellem Langstedhuller og Østklinten, som ligger vest for Langstedhuller, er der både Hedelyng-hede og Bølget Bunke-hede. Udo over de før nævnte arter findes her Alm. Gyldenris og Blåbær (*Vaccinium myrtillus*). Blåbær findes et beskedent antal steder på Fur. Desuden er der meget Farve-Visse. På overdrev ved den rummelige P-plads her ved Langstedhuller vokser Hvas Randfrø, Bitter Bakkestjerne, Rank Evighedsblomst (*Gnaphalium sylvaticum*), Bakke-Knavel (*Scleranthus annuus ssp. polycarpos*), Udspærret Dværgbunke, Alm. Firling (*Sagina procumbens*) og Alm. Krageklo samt den forvildede Have-Malurt (*Artemisia absinthium*).

Heden omkring Smedjehøje (73 m og fredet i 1955) er uinteressant. Den dominerende plante er Bølget Bunke. Derudover findes der Alm. Engelsød, Revling, Hedelyng, Sand-Star, Lyng-Snerre, Engelsk og Farve-Visse, Skovstjerne (*Trientalis europaea*), Hindbær (*Rubus idaeus*) og Gederams. En del af opvæksten af Bjerg-Fyr og Birk er inden for de sidste år blevet fældet.

Engelsk Visse (*Genista anglica*).

er almindelig i hedearealerne på Fur; men det var mere Farve-Visse (*Genista tinctoria*), der fascinerede Achtion Friis. At Fur tidligere har været storladen, i hvert tilfælde mod nord, la der han ikke tvivl om Hvor forandret er ikke dette højland blevet, siden jeg sidst (ca. 1900) betrædte det! Hvor før den brune lyng-hede med den lysende gule visse var enerådende over de vilde bakker og de dybe, ensomme slugter her er nu så godt som hver kløft og kuppel plettet af elendigt agerland, og den ene kummerlige nåletræsplantning er skudt op ved siden af den anden – for at visne eller vantrives på halvvejen. Med deres ækle farver skænder disse vækster her et af de ejendommeligste og skønneste jyske landskaber, som fandtes Farve-Visse er der stadig. Jeg kender den fra over 10 lokaliteter på Fur; men man må ellers efterhånden kalde denne art for temmelig sjælden – selv i de egne, hvor den tidligere var hyppig.

På et overdrev mellem Smedjehøje og Stendal Høje vokser udeover Hedelyng bl.a. Krat-Fladbælg, Lyng-Snerre, Flipkrave, Glat Dueurt, Læge-Ærenpris, Vår-Brandbæger og Hunde-Viol, ligesom der findes en bevoksning på ca. 50 eksemplarer af Skorzonér.

På overdrev ved Bette Jens' Høj (fredet 1955) og Rødsten, bl.a. ved molergrave, vokser f.eks. Rejnsfan, Knold-Ranunkel, Bakke-Jordbær, Grå Bynke, Håret Høgeurt, Femhannet Høn-setarm, Tidlig Dværgbunke, Rødknæ, Rundbælg, Alm. Pimpinelle, Lyng-Snerre, Engelskgræs, Hulkgravet Kodriver, Hunde-Viol og Bakketidsel.

Ved kysten nord for campingpladsen ved Råkilde findes yndelige rester af hede. Det meste af området er tilplantet med Bjerg-Fyr, hvoraf en stor del er gået ud. En fældning og oprydning var dog i 1992 i gang her. Vegetationen er artsfattig med bl.a. Vellugtende Gulaks, Tormentil, Hunde-Viol, Håret Høgeurt, Alm. Engelsød, Mangeblomstret Frytle (*Luzula multiflora* ssp. *multiflora*), Engelsk Visse, Tidlig Dværgbunke og Bølget Bunke. Især langs stier findes tuer af Pille-Star (*Carex pilulifera*). De eneste vækster, der lyser op her, er Gyvel, når de blomstrer.

Af Anshedes tidlige hede findes i dag kun stumper, der oftest er bevokset med Bjerg-Fyr og bl.a. Alm. Røn. Af urter kan nævnes Gederams, Engelsk Visse, Hunde-Viol, Vellugtende Gulaks, Krat Fladbælg og Tormentil. Her er flere bevoksninger med Hasselbrombærarten *Rubus wahlbergii*.

Landskabet vest for Anshede, fra P-pladsen ved enden af Knudevej og til Lille Knudshoved ved øens vestligste område, udgøres af hede, der, som det oftest ses på Fur, er dækket af træer, især Bjerg-Fyr; men et større areal dækkes af Bævre-Asp (*Populus tremula*). Her er dog hist og her stadig Hedelyng i nogenlunde kvalitet, men der er mest Revling. Herfra kan nævnes Liden Klokke, Krybende Pil, Gul Snerre, Håret og Smalbladet Høgeurt (*Hieracium umbellatum*) og Bølget Bunke. Flere lavninger i heden er våde, og her findes en anderledes vegetation med bl.a. Klokelyng (*Erica tetralix*), Angelik (*Angelica sylvestris*), Alm. Baldrian (*Valeriana sambucifolia* ssp. *procurrens*), Alm. Star (*Carex nigra*) og Pors (*Myrica gale*).

Skorzoner (*Scorzonera humilis*).

I TBUs vedrørende Kurvblomsternes udbredelse i Danmark (Bot. Tidsskr. 57) skrev Anfred Pedersen, at det kun var på Bornholm, at Skorzoner var almindelig, og at den i Nordjylland og på de vestjyske bakkeøer måtte karakteriseres som temmelig almindelig. I løbet af de godt 30 år, der er gået, siden dette blev skrevet, er det gået med Skorzoner som med så mange andre arter: De er aftaget i hyppighed. Med hensyn til Nordjylland, hvortil bl.a. Fur må henregnes, må karakteristikken i dag ændres til temmelig sjælden.

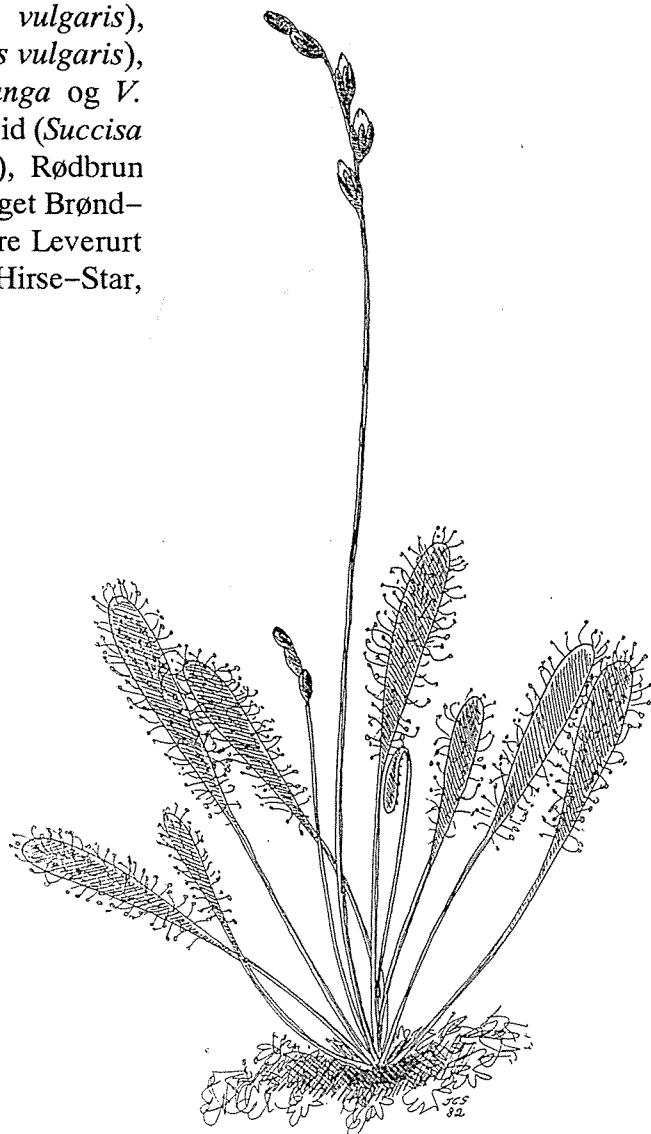

Hele området øst for Kønsborgvej har tidligere rummet hede og hedekær. Hedekær er der stadig, men de tørreste dele af dette areal er desværre beplantet med Bjerg-Fyr. Der er stort set kun lynghede i lysninger, bl.a. i brandbælter. En stor del af området omkring Skamols fabrik er utilgængelig for publikum, hvilket er oplyst ved skiltning ved veje og stier, både ved landevejen og ved kysten ved Færker Vig. Bortset fra kær-vegetationen er der ikke fundet arter, der ikke er set på de forannævnte lokaliteter.

Ved Grønner Odde findes et af øens tre sommerhusområder. Det ligger på en lynghede, hvoraf der stadig er mange rester. Mellem sommerhusene og kysten findes en smal strib af hede med elendig Hedelyng, der godt kunne have gavn af en slåning eller en lille, kontrolleret afbrænding. Her vokser naturligvis Revling, som i antal er Hedelyng overlegen. Af andre urter findes f.eks. Bølget Bunke, Fåre-Svingel, Blåmunke, Rødknæ, Gul Snerre og Rød Svingel.

Kærene

Fur har mange kær; men der er sandsynligvis kun ét rigkær. Dette ligger syd for de store strandsøer på Engelst (Engelstør) Odde. Rigkæret afgrænses mod syd af en flere meter høj litorinaskrænt, ved hvis fod der ligger et par små vandhuller. Selve rigkæret er bemærkelsesværdigt i sin opbygning, idet det ved øst-vestgående, smalle og højere liggende volde med overdrevsvegetation er inddelt i zoner. Vegetationen i rigkæret består bl.a. af Hjertegræs, Trævlekrone (*Lychnis flos-cuculi*), Kra-gefod (*Potentilla palustris*), Vandnavle (*Hydrocotyle vulgaris*), Kær-Trehage (*Triglochin palustre*), Hestehale (*Hippuris vulgaris*), Tykbladet og Smalbladet Ærenpris (*Veronica beccabunga* og *V. scutellata*), Bukkeblad (*Menyanthes trifoliata*), Djævelsbid (*Succisa pratensis*), Vand-Mynte, Syl-Firling (*Sagina subulata*), Rødbrun Kogleaks, Blåtop, Trenervet Snerre (*Galium boreale*), Fliget Brøndsel og få eksemplarer af den stadig sjældnere og sjældnere Leverurt (*Parnassia palustris*). Af Star-arter er der bl.a. fundet Hirse-Star,

Langbladet Soldug (*Drosera anglica*).

I flere af hedekærne på Færker Hede med bl.a. masser af Benbræk (*Narthecium ossifragum*) har jeg under besøg i årene 1986–1992 fundet alle vores 3 arter af Soldug: Rundbladet Soldug, Liden Soldug og Langbladet Soldug (*Drosera rotundifolia*, *D. intermedia* og *D. anglica*). Et enkelt sted voksede de alle inden for en kvadratmeter. Et virkelig sjældent syn i dag.

Alm. Star, Toradet Star (*Carex disticha*), Fjernakset Star (*C. distans*), Dværg–Star (*C. oederi ssp. oederi*) samt Hare–Star (*C. leporina*). Der er fundet 4 Orchidé–arter i rigkæret: Sump–Hullæbe (*Epipactis palustris*), Kødfarvet Gøgeurt (*Dactylorhiza incarnata ssp. incarnata*), Maj–Gøgeurt (*D. majalis ssp. majalis*) og Plettet Gøgeurt (*D. maculata ssp. maculata*), men der er beklageligtvis ingen af disse arter, der optræder i stort antal. Rigkæret har i en længere årrække været afgræsses extensivt af ungkreaturer. Disse har dog ikke kunnet forhindre en tiltagende indvandring af træer som bl.a. Alm. Røn, Hvidtjørn, Gråpil, Sitka–Gran (*Picea sitchensis*) og Dun–Birk. Rigkæret rummer også arter af Mælkebøtte, som ynder netop lokaliteter som denne, især i Nordjylland. Blandt disse kan nævnes *Taraxacum praestans*, *T. euryphyllum*, *T. cimbricum*, *T. haematicum* og *T. hamatum* samt en endnu ubeskrevet, *T. lenticinosum*. Et par interessante, tilsyneladende ukendte arter er hjembragt herfra til dyrkning af Hans Øllgaard.

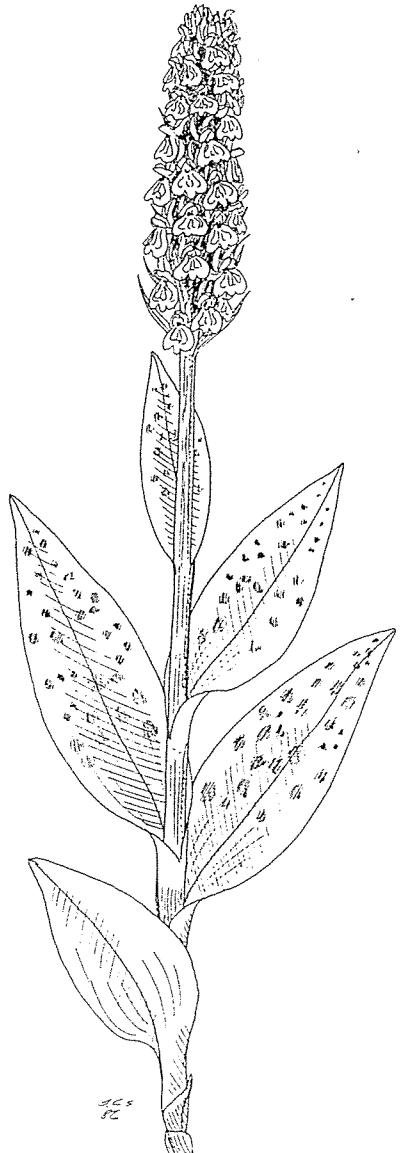
De fleste kær på Fur findes i forbindelse med heder, og de er oftest fattigkær. Flest er der på Færker Hede mellem strandoverdrev/strandvolde og fyreplantagen. En del af det område, der rummer flest interessante, sjældne planter er udlagt som sommerhusområde. Langs vestkysten, fra Harvarp Odde og omtrent til Lille Knudshoved, er der mange større og mindre kær.

Også ved øens sydøstsiden, fra Timmose Odde og til Grønner Odde, findes denne biotop-type, og som omtalt i forbindelse med de nedlagte molergrave, har de mest våde partier i nogle af disse i løbet af den korte årrække, siden de blev opgivet, antaget karakter af kær.

Nord for Stendal Høje, på højre side af Rødstenvej til kysten ved Østklinten, er et stort område i bunden af graven med kærvegetation. Blandt arterne her kan nævnes Kær–Tidsel (*Cirsium palustre*), Kær–Snerre, Kær–Ranunkel (*Ranunculus flammula*), Kær–Guldkarse (*Rorippa palustris*), Blære–Star (*Carex vesicaria*), Bittersød Natskygge, Trævlekrona, Bredbladet Dunhammer (*Typha latifolia*), Alm. Sumpstrå og Sump–Kællingetand (*Lotus uliginosus ssp. uliginosus*). En stor del af det gamle kær, der strækker sig herfra og til Rødsten, var i 1992 ved at blive ødelagt på grund af deponering af jord.

Maj–Gøgeurt (*Dactylorhiza majalis ssp. majalis*).

På nogle få lokaliteter på Fur er Maj–Gøgeurt, Kødfarvet Gøgeurt (*D. incarnata ssp. incarnata*) og Plettet Gøgeurt (*D. maculata ssp. maculata*) fundet side om side. Men ingen af stederne har nogen af arterne været talrige. Et fælles træk for næsten alle lokaliteterne har været, at græsningen er ophørt, og tilgroningen taget magten over disse følsomme arter.

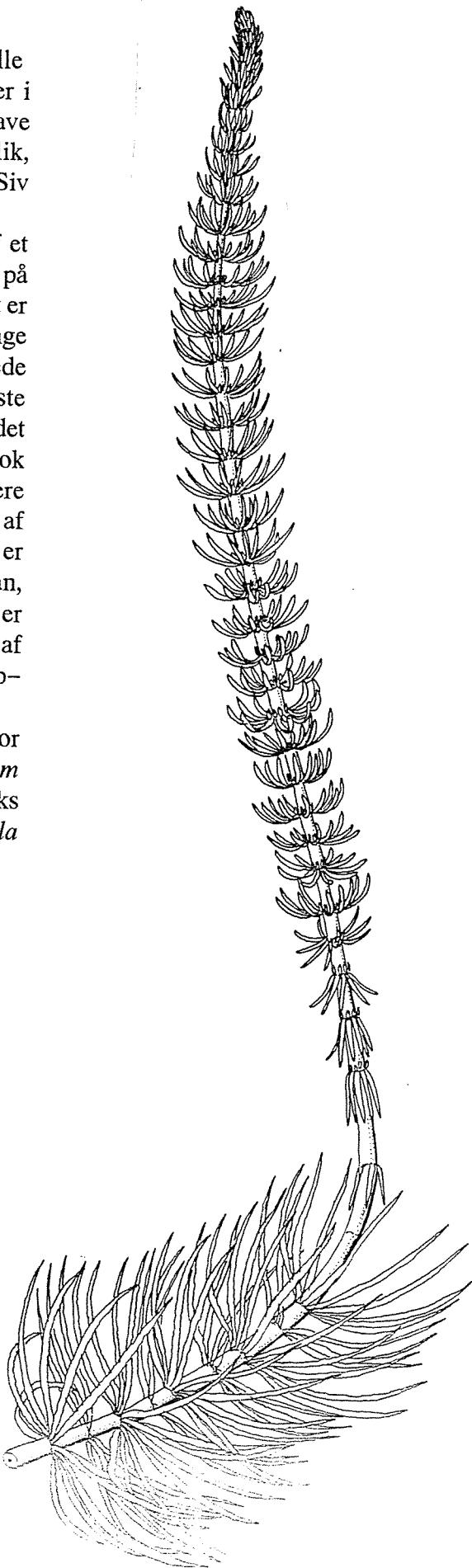

I området fra P-pladsen ved Knudevej og mod Lille Knudshoved er der mange, små kær, ofte i lavninger i det indre af strandoverdrevet. Her er der som oftest lave og spredte Tagrør. Desuden vokser bl.a. Angelik, Klokkelyng, Alm. Star, Pors, Tormentil og Knop-Siv (*Juncus conglomeratus*).

Faskær mellem Knuden og Anshede består bl.a. af et kær, som afvandes gennem en grøft med udløb på stranden nordvest for P-pladsen ved Knudevej. Kæret er desværre ikke afgræsset – og har sandsynligvis i mange år ikke været det – hvilket tydeligt ses i den ensartede vegetation, der næsten udelukkende består af robuste arter som f.eks. Kær-Tidsel, Mose-Bunke, Smalbladet Dunhammer (*Typha angustifolia*), Dynd-Padderok (*Equisetum fluviatile*) og Tagrør. Af den tidlige mere spændende flora findes få, kummerlige eksemplarer af Maj-Gøgeurt og Kødfarvet Gøgeurt; men deres dage er snart talte. Et hektar-stort område er tilplantet med gran, men i lighed med plantning i nedlagte molergrave er resultatet magert, da en hel del af træerne på grund af jordbunden ikke har kunnet trives. Et andet sted har opdyrkning været forsøgt. Det afgræsses nu af får.

I et kær ved Hindkærvej umiddelbart vest for Søndergårde vokser arter som Kær-Dueurt (*Epilobium palustre*), Kær-Tidsel, Håret Star, Rødbrun Kogleaks (*Blysmus rufus*), Dynd-Padderok, Sideskærm (*Berula erecta*), Kær-Ranunkel, Angelik og Pors.

Hestehale (*Hippuris vulgaris*).
er fundet mindre end 5 steder
på Fur. Hyppigst er den i
Vidkær ved Koldkilde, hvor
den, udover at vokse i rør-
sumpen, findes et godt styk-
ke oppe på den knoldede og
dyndede eng.

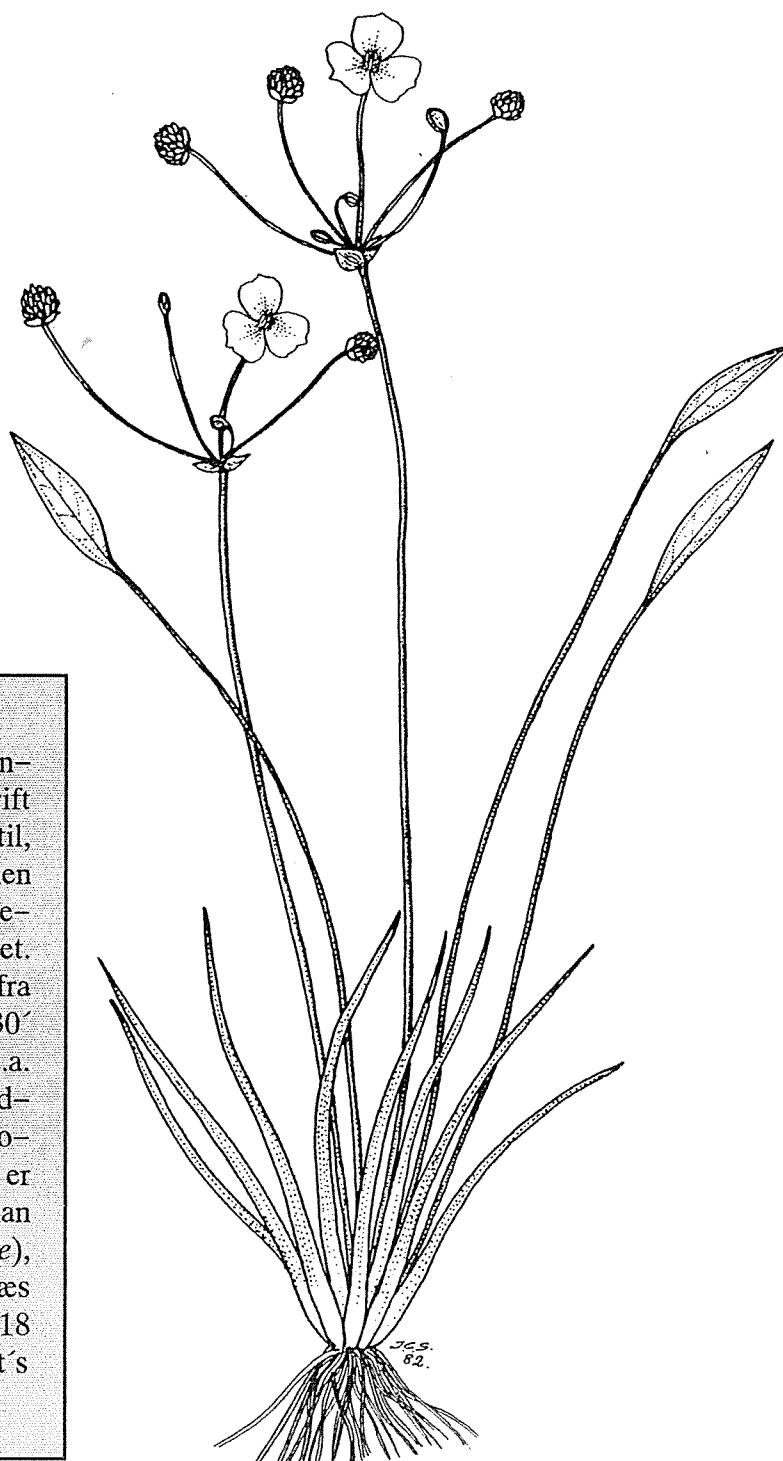
Syd for Engelst – i umiddelbar nærhed af en lejrskole – findes et kær med arter som Dunet Dueurt (*Epilobium parviflorum*), Bredbladet Mærke (*Sium latifolium*), Kær-Dueurt, Lådden Dueurt, Kragefod, Vand-Mynte, Sværtevæld, Lancetbladet Ærenpris (*Veronica anagallis-aquatica*), Tormentil, Toradet Star og Blågrøn Star (*Carex flacca*) samt Dynd-Padderok.

De mest interessante kær findes på Færker Hede. Stedet har en opbygning svarende til den på Engelst Odde: skiftevis er der fugtige lavninger og højere liggende, tørre partier. Her findes mange sjældne og halvsjældne arter. Alle vores tre Soldug-arter findes her, ikke sparsomt, men i stort tal, mest dog Rundbladet Soldug (*Drosera rotundifolia*). Der er desuden massevis af Benbræk (*Narthecium ossifragum*). Af andre arter kan nævnes Klokke-Ensian (*Gentiana pneumonanthe*), som dog absolut ikke er talrigt til stede, Brun Næbfrø (*Rhynchospora fusca*), Blåtop (*Molinia coerulea*), Tråd-Siv og Linden Siv (*Juncus filiformis* og *J. bulbosus*), Grøn Star (*Carex demissa*), Tandbælg (*Sieglingia decumbens*), Kragefod og Vandnavle. I referatet fra Dansk Botanisk Forenings højsommerekursion i 1935 er floraen omkring Færker Vig grundigt behandlet. Der blev fundet arter, som ikke er set siden, bl.a. Lyng-Silke (*Cuscuta epithymum* ssp. *epithymum*), Dværgulvefod (*Selaginella selluginoides*), Loppe-Star (*Carex pulicaris*) og Fin Bunke (*Deschampsia setacea*).

Inden for strandvoldene på Harvarp Odde ligger der kær, som er bredest nærmest spidsen. Inderst findes rørsump, medens resten af området optages af hedekær. Hedekær findes også på nogle af de sydligst

Søpryd (*Baldellia ranunculoides*).

Blandt de 18 arter, som er fundet ved genemgang af TBU-kortene i Botanisk Tidsskrift (1931–80), og som jeg ikke kender finder til, er Søpryd. Hvem der har fundet den, står hen i det uvisse, for der findes på Botanisk Museum hverken belæg eller oplysning om fundet. Nogle af de 18 arter stammer sikkert fra Grøntved i 1917; men der har f.eks. i 1930erne været adskillige botanikere på øen, bl.a. de fem i Pentandra, Axel Klinge og J. Lindhard. Fra de to sidstnævnte er der i min floraliste kun få angivelser. Af arter, det ikke er lykkedes mig at få fastslået finder af, kan nævnes Stinkende Karse (*Lepidium ruderale*), Pastinak (*Pastinaca sativa*) og Tæppegræs (*Catabrosa aquatica*). I floralisten er de alle 18 angivet med kilden, Botanisk Tidsskrift's TBU'ere.

beliggende sommerhusgrunde. Her findes bl.a. en hel del Pors. Af andre arter kan nævnes Klokkeling, Blåtop, Klokke-Ensian (forgæves eftersøgt i 1992), Nyse-Røllike (*Achillea ptarmica*), Sværtevæld, Trævlekrone, Kær-Dueurt, Kær-Tidsel, Kær-Trehage, Vild Hør, Tandbælg og Bredbladet Dunhammer.

Kulturengene

Langt det meste af vådområderne på Fur består af kær og strandenge, men der findes også hist og her enge, bl.a. langs kysten fra Nederby til Hvirp. De yderste få meter består hovedsageligt af strandeng eller rørsump, men landskabet tiltager så hastigt i højde, at strandengsplanterne hurtigt afløses af engplanter. Nogle få af de mange, små og oftest indhegnede arealer græsses af heste, men en hel del af de små parceller er ugræssede med deraf følgende tilgroning, og engplanterne er her forsvundet eller de findes kun i begrænset omfang. Her i engene taget under ét, vokser bl.a.

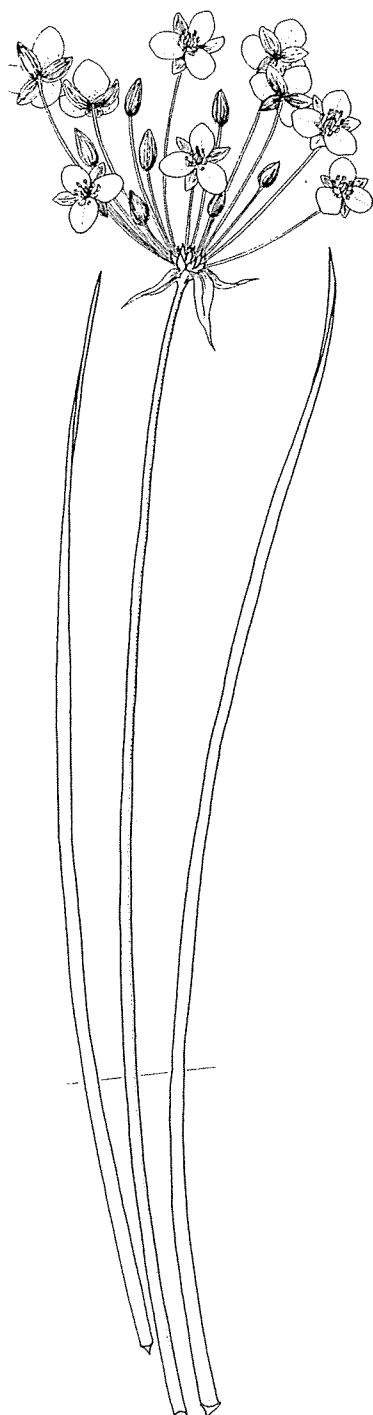
Trævlekrone, Fløjlsgræs, Kær-Tidsel, Bidende Ranunkel (*Ranunculus acris*) Harril (*Juncus gerardi*), Kær-Dueurt, Lyse-Siv og Kær-Trehage, Fladstrået Siv (*Juncus compressus*), Gåse-Potentil samt Strand-Svingel.

Det mange hektarstore område syd for Dalager-vej, omtrent til Hvirp, har tidligere rummet megen eng, men afvanding har bevirket, at kun få og små områder ligner eng. For hele området gælder det, at det bliver godt med den deraf følgende kraftige reducering af de naturlige plantearter.

I noget, der kunne minde om en eng i området Kærhale umiddelbart syd for højlandet i nord og øst for det store plantageområde på Færker Hede, vokser bl.a. Bidende Ranunkel, Lyse-Siv og Bellis (*Bellis perennis*), som dominerende arter. Derudover kan nævnes Kragefod, Trævlekrone, Eng-Kabbeleje (*Caltha palustris*), Kær-Tidsel, Vand-karse (*Cardamine amara*), Vand-Mynte og Blære-Star. På lidt tørreste steder er der arter som Håret Star, Alm. Star og Harestar, Eng-Rævehale (*Alopecurus pratensis*) og Kær-Dueurt.

Brudelys (*Butomus umbellatus*).

Den eksotiske Brudelys har jeg kun set i et lille, kunstigt vandhul i haven ved præstegården i Nederby. Her er den næppe oprindelig, men formentlig udplantet som prydblante.

En lille del af den østlige del af Vidkær ved Koldkilde i sydvest rummer eng, der i hvert tilfælde indtil for få år siden har været græsset, men siden 1989 er der ikke set kvæg. Engen er meget våd og tuet. Her findes bl.a. Kær-Tidsel, Trævlekrone, Maj-Gøgeurt, Eng-Kabbeleje, Vand-Pileurt (*Polygonum amphibium*), Tigger-Ranunkel, Eng-Rottehale (*Phleum pratense*), Alm. Firling og i overgangen mellem engen og overdrevet Alm. Mælkeurt.

I en lille eng umiddelbart vest for Koldkilde vokser bl.a. Hare-Star, Maj-Gøgeurt, Dunet Dueurt, Kær-Trehage, Eng-Kabbeleje, Kommen (*Carum carvi*), Angelik, Sump-Forglemmingej (*Myosotis laxa* ssp. *caespitosa*) og Mangeblomstret Frytle.

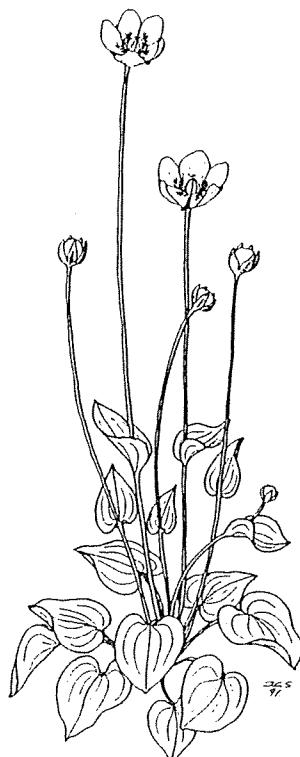
Nær P-pladsen ved Fædamsvejs østende ud mod Engelst Odde ligger – gemt godt af vejen – en fin, ugødet eng, som stadig afgræsses (1992). Her findes en mindre bestand på omkring 50 eksemplarer, nogle knækkede, andre ædte af kreaturerne, af Orchideer, nogle muligvis krydsningen mellem Maj-Gøgeurt og Purpur-Gøgeurt (Bernt Løjtnant pers. comm. 1992). Desuden findes arter som Alm. Kamgræs (*Cynosurus cristatus*), Trævlekrone, Knæbøjet Rævehale (*Alopecurus geniculatus*), Sump-Kællingetand, Tykbladet Ærenpris og Kær-Padderok.

Søerne og vandhullerne

I forhold til øens størrelse er der meget få vandhuller på Fur. Det største vandhul, som nok må betegnes som en lille sø, findes i fyreplantagen på Færker Hede, sydvest for Skamols store fabrik. Trods gentagne forsøg er det ikke lykkedes for mig at trænge gennem det tætte panser af Bjerg-Fyr, som omgiver søen, hvis den da overhovedet findes mere.

Leverurt (*Parnassia palustris*).

Leverurt hører til de planter, man sjældent møder under "tilfældige" ekskursioner rundt i landet. På Fur har jeg fundet den et par steder, bl.a. i rigkæret på Engelst Odde. Her vokser den sammen med en lang række arter, som for blot ca. 30 år siden var almindelige, men som i dag er mindre almindelige til halvsjældne. Blandt de mange rigkærarter fra Engelst Odde kan nævnes Trævlekrone (*Lychnis flos-cuculi*), Hjertegræs (*Briza media*), Kragefod (*Potentilla palustris*), Bukkeblad (*Menyanthes trifoliata*), Eng-Kabbeleje (*Caltha palustris*) samt Orchidéerne Sump-Hullæbe (*Epipactis palustris*), Kødfarvet Gøgeurt (*Dactylorhiza incarnata* ssp. *incarnata*), Maj-Gøgeurt (*D. majalis* ssp. *majalis*) og Plettet Gøgeurt (*D. maculata* ssp. *maculata*).

Ved præstegården i Nederby findes et ganske lille, kunstigt anlagt vandhul. Der er ingen tvivl om, at flere af arterne her bevidst er plantet, ikke mindst Brudelys (*Butomus umbellatus*). Derudover findes Liden og Stor Andemad (*Lemna minor* og *L. polyrrhiza*), Vejbred-Skeblad (*Alisma plantago-aquatica*), Blågrøn Kogleaks og Høj Sødgræs (*Glyceria maxima*) samt Gul Iris (*Iris pseudacorus*). Det er det eneste sted, jeg har set sidstnævnte. Den eneste angivelse af Gul Iris fra en mere naturlig lokalitet er Børge Larsens (Skovholdets) fund på "skrænterne mod nordstranden". I og omkring vandhullet ved præstegården fandtes adskillige, mere "eksotiske" arter, bl.a. *Senecio przewalski*.

På en mark ved Knudevej på Anshede ligger et lille vandhul, som kreaturerne drikker af. Her består vegetationen bl.a. af Vand-Pileurt, Kær-Ranunkel, Vandnavle, Manna-Sødgræs (*Glyceria fluitans*), Vandportulak (*Peplis portula*), Svømmende Vandaks (*Potamogeton natans*), Kredsbladet Vandranunkel (*Batrachium circinatum*) og Svømmende Sumpskærm (*Helosciadium inundatum*).

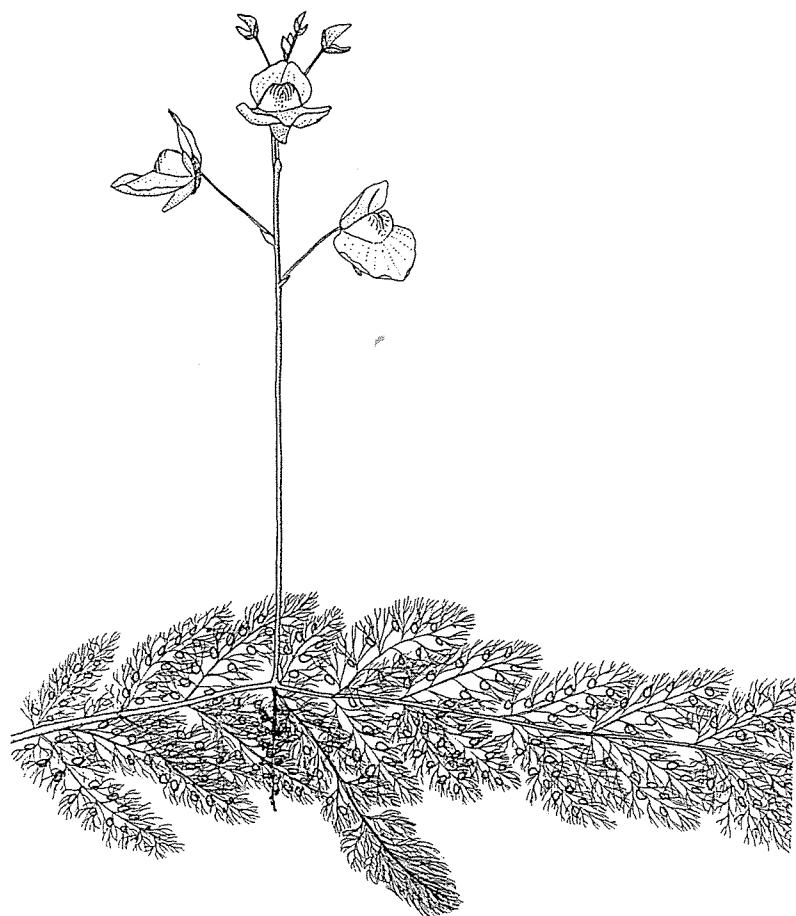
På modsatte side af grusvejen findes et andet vandhul uden nævneværdig vegetation. Hovedparten af planterne er de to Pileurt-arter, Fersken- og Bleg Pileurt (*Polygonum persicaria* og *P. lapathifolium* ssp. *pallidum*).

Stilk-Siv (*Juncus alpinus* ssp. *nodulosus*) er et af de bedste fund, der er gjort på Fur i forbindelse med indsamling af data til ø-floren. Den blev fundet på en af højsommerekskursionerne i 1992. Voksestedet – eller rettere voksestederne – var lavninger på Færker Hede. Under normale omstændigheder er disse lavninger mere eller mindre vandfyldte; men den lange og tørre sommer i 1992 bevirkede, at alt var totalt udtørret. Måske derfor ekskurseredes der netop i dette område mere end i tidligere år. Stilk-Siv er en af vores sjældneste Siv-arter – og i det hele taget en af vores sjældneste arter. Løjtnant (1986) henfører den til kategorien "sårbare arter". Det er nok tvivlsomt, om Stilk-Siv er stærkt truet på Fur. Ganske vist har flere af de lavninger, den vokser i, en overgang været truet af tilvoksning af især Bjerg-Fyr. Men de fleste af fyrrene er døde, så vilkårene for denne sjældenhed er ret gunstige. Iovrigt bør det tilføjes, at Stilk-Siv tidligere er fundet på Fur; men det var faktisk dejligt at vide, at den stadig er der.

I vandhullerne neden for litorinaskrænten ved rigkæret på Engelst Odde findes bl.a. Svømmende Vandaks, Kors-Andemad (*Lemna trisulca*), Svømmende Sumpskærm, Alm. Vandranunkel (*Batrachium aquatile*), Hårflyget Vandranunkel (*B. trichophyllum*) og to arter af Pindsvineknop, Enkelt Pindsvineknop og Grenet Pindsvineknop (*Sparganium emersum* og *S. erectum* ssp. *erectum*).

I og ved et vandhul sydøst for Langstedhuller domineres plantevæksten af Bredbladet Dunhammer. De betydeligste arter herfra er desuden Knop-Siv, Svømmende Vandaks, Vejbred-Skeblad, Bukkeblad, Enkelt Pindsvineknop, Vandnavle, Vandportulak, Blågrøn Kogleaks og Kær-Star. I sommeren 1992 var dette vandhul – i lighed med mange andre vandhuller landet over – omrent udtørret, og mange planter havde svært ved at udvikle sig normalt.

Slank Blærerod (*Utricularia australis*).

Der er én reference fra Fur med fund af Blærerod. Under Dansk Botanisk Forenings ekskursion til Fur i 1935 fandt man "i en lille dam" i den sydligste del af Færker Hede ved Engelst Odde Slank Blærerod. På en ekskursion til øen sammen med Jens Bjerring Poulsen fandt jeg i 1989 en Blærerod-art. Findestedet var et lille, næsten udtørret vandhul i et hedekær på Færker Hede. Det var fuldstændig dækket af sterile eksemplarer, hvorfor vi besluttede at vente til et andet år i håb om blomstrende planter. Vandhullet, som snarere blot var en lavning, var nemt at finde igen i 1992. Det ligger i østkanten af et sommerhusområde – vi blev i 1989 anråbt af ejeren – ved enden af Færker Hedevej. Desværre var der intet spor af Blærerod, hvorfor det står hen i det uvisse, om det var Slank Blærerod eller en evt. anden art. En fremtidig ekskursion vil måske give svaret ?

Ved Søndergårde, hvor vejen til Koldkilde går fra, ligger et lille, kystnært vandhul, som via en grøft har forbindelse med fjorden. Her er strandengs-arter som Strand-Asters, Tagrør, Strand-Kogleaks, Strand-Mælde, Harril, Strand-Trehage, Kødet Hindeknæ (*Spergularia marina*) og Gåse-Potentil.

Vidkær er et større rørsumpområde ved Koldkilde ved øens sydside. Centralt findes et mindre, åbent vandområde. Af arter herfra kan nævnes Vand-Mynte, Kragefod, Sværtevæld og Storblomstret Vandranunkel (*Batrachium peltatum*).

Nord for Råkilde Campingplads ved nordvest-siden af øen findes et kærområde med flere vandhuller. Vegetationen i og ved disse vandhuller består bl.a. af Bredbladet Dunhammer, Tråd-Siv, Svømmende Vandaks, Liden Andemad, en Vandstjerne-art (*Callitrichie* sp.), Man-na-Sødgræs, Kær-Padderok og Bredbladet Mærke (*Sium latifolium*).

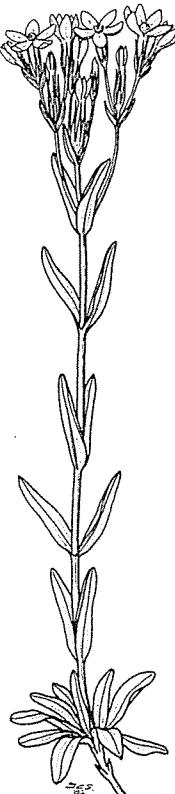
Rørsumpene

I forbindelse med en del af Fur's enge, strandenge og kær optræder der rørsumpe. Størst af rørsumpene er Faskær, som er flere hektar stor og som selv i tørre somre i de vådeste dele er utilgængelig eller i bedste fald svært tilgængelig. Foruden Tagrør vokser her i kanten af sumpen bl.a. Kær-Tidsel, Knop-Siv, Øret Pil (*Salix aurita*), Eng-Viol (*Viola palustris*), Tormentil, Kær-Dueurt (*Epilobium palustre*) og Dun-Birk samt Alm. Gedeblad (*Lonicera periclymenum*).

Flere steder i den østlige del af Færker Hede er flere, mindre områder dækket af rørskov med arter som f.eks. Eng-Viol, Kær-Tidsel, Bittersød Natskygge, Mose-Troldurt (*Pedicularis sylvatica*), Plettet Gøgeurt, Solbær (*Ribes nigrum*), Djævelsbid, Pors og Sværtevæld. De fleste af de selvsåede Bjerg-Fyr er udgået, og flertallet af dem er væltet. Det er et uskønt rod på en biotop, det burde være en oplevelse at færdes i.

Mellem sommerhusområdet og Fædamsvej ved Engelst findes i forbindelse med eng og kær mindre rørsumpe. Her er der arter som Lyse-Siv (*Juncus effusus*) og Knop-Siv, Bredbladet Dunhammer, Sideskærm, Gråpil, Bittersød Natskygge, Mose-Bunke, Grå Star (*Carex canescens*) og Vand-Pileurt.

Strand-Tusindgylden (*Centaurium littorale*).
Alle vores tre arter af Tusindgylden er fundet på Fur; I den liste, H.P.Kristensen i 1930 indsendte til museet, skriver han om Liden Tusindgylden (*C. pulchellum*): "Alm. paa Strandenge langs Fur Sund". På museet ligger hans belæg, fundet i 1928. Desuden har Axel Klinge og Alfred Hansen fundet arten i hhv. 1937 og 1967. Pentandra (se s. 33) udfærdigede i 1932 en liste over fund fra distrikt 9. I denne figurerer Mark-Tusindgylden (*C. erythraea*). Belæg ligger på museet. Arten blev også set af Alfred Hansen i 1962. Strand-Tusindgylden (*C. littorale*) er i TBU'en fra 1958 vedr. Gentianaceernes udbredelse angivet fra Fur. Findestedet var Færker Hede. Jeg har ikke set nogen af arterne.

Også på Harvarp Odde, Fur's sydligste punkt, er der inden for kærrområdet en mindre rørsump bestående af Tagrør og Blågrøn Kogleaks. I tilknytning hertil vokser der bl.a. Gåse-Potentil, Krybende Hvene, Ager-Svinemælk, Kær-Dueurt, Sandkryb, Alm. Sumpstrå og Kær-Trehage.

Langs stien fra Råkilde Campingplads og til stranden er der mindre områder med rørsump. Bemerkelsesværdigt her er to forvildede arter, der ser ud til at trives fortrinligt: Fingerbøl og Kæmpe-Balsamin (*Impatiens glandulifera*). Derudover kan nævnes Fjerbregne (*Athyrium filix-femina*), Alm. Mangeløv, Bredbladet Dunhammer, Tråd-Siv, Klokkelyng, Liden Andemad, Dusk-Fredløs (*Lysimachia thyrsiflora*), Smalbladet Kæruld og Kær-Mangeløv (*Thelypteris palustris*).

Grøfterne

Der er ikke mange grøfter på Fur. De eksisterende er bl.a. afvandingsgrøfter for områder ved Dalager og Kønsborg til Vojel Vig og fra Faskær til kysten i nordvest.

I og langs grøften ved Faskær findes bl.a. Lådden Dueurt, Vand-Mynte, Alm. Mjødurt (*Filipendula ulmaria*), Grenet Pindsvineknop, Kær-Dueurt, Alm. Skjolddrager (*Scutellaria galericulata*), Sværtevæld og Bittersød Natskygge.

I og ved en grøft ved Fædamsvej nær Engelst ses bl.a. Vejbred-Skeblad, Smalbladet Dunhammer, Bredbladet Mærke, Sværtevæld, Grenet Pindsvineknop og Bittersød Natskygge. Grøften er afvandingsgrøft for eng- og kærrområder her.

I og ved en grøft nær lejrskolen ved Engelst vokser f.eks. Angelik, Vejbred-Skeblad, Solbær, og Kær-Ranunkel.

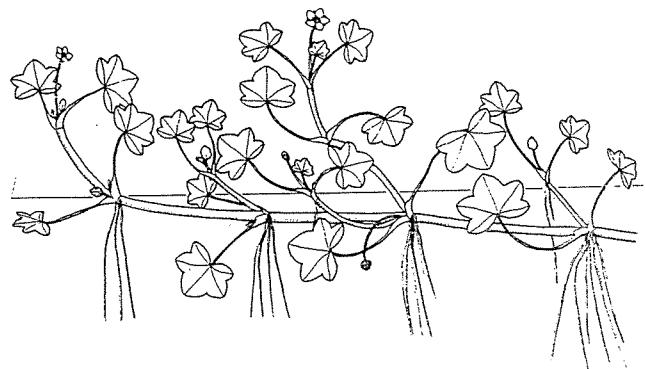
Plantagerne, skovene og krattene.

Langt størsteparten af de træbevoksede områder på Fur er plantager, som ofte er af en elendig kvalitet. Om alle beplantninger på nordsiden af øen kan passende en af Achtion Friis' mange rammende sætninger bruges: mislykkede nåletræsplantninger skæmmer de vældige bakker. Med deres brede rygge dækkede af de grimme pletter ligner de en flok kæmper i pjalter".

Størst er fyrrplantagen på Færker Hede, som dog kun længst mod øst, især i de vådeste partier, minder om del-citatet ovenover. Men de fleste træer her er udgåede, og ligger "hulter til bulter". Som det altid er tilfældet, er steder som dette et af de mest uinteressante set med en botanikers øjne. Kun i lysninger og i brandbælter findes der vegetation, som bl.a. består af Revling, Bølget Bunke, Hedelyng, Fløjlsgræs, Alm. Pimpinelle, Prikbladet Perikon (*Hypericum perforatum*), Skov-Brandbæger, Krybende Pil og enkelte buske af Gyvel.

Vedbend-Vandranunkel (*Batrachium hederaceum*).

Alle vores 6 arter af Vandranunkel er set på Fur. Den art, jeg har set hyppigst, er Vedbend-Vandranunkel, som har over 5 voksesteder på øen. Det er der imidlertid intet mærkeligt ved, idet dens danske hovedudbredelsesområde er Vest- og Nordjylland (Pedersen 1956).

Plantagen nordvest for P-pladsen ved Knudevej ligger delvis i privat område. Tværs over vejen, som fører til den nedlagte fabrik ved Knuden, er der et skilt, der bekendtgør adgangsforbud. Kun de mest kystnære dele er tilgængelig for publikum. Foruden Bjerg-Fyr findes der af træer bl.a. Hvidgran (*Picea glauca*), Selje-Pil og Bævre-Asp. Af urter og buske bl.a. Gederams, Alm. Mangeløv, Bølget Bunke, Sand-Star, Hindbær, Mangeblomstret Frytle og Pors, som dog oftest findes i lavereliggende, kæragtige partier. I en skovrydning er der bl.a. set Skov-Brandbæger, Alm. Gedeblad, Bredbladet Mangeløv, Skovstjerne, Milieigræs (*Milium effusum*) og Krat-Viol (*Viola riviniana*).

På nordsiden af Dalagervej, næsten nord for Kærhale, findes en skov med opvækst af mange, forskellige træarter, f.eks. Dun-Birk, Stilk-Eg (*Quercus robur*), Hvidel (*Alnus incana*), Selje-Røn (*Sorbus intermedia*) og Ask (*Fraxinus excelsior*), men især er der mængder af opvækst af Ahorn (*Acer pseudoplatanus*). Skoven er flere steder relativt lysåben. Det har resulteret i en del flere urter, bl.a. Lyng-Snerre, Bølget Bunke, Gederams, Mark-Frytle, Skovstjerne, Lund-Rapgræs (*Poa nemorosa*), Skovarve (*Moehringia trinervia*), Skov-Jordbær (*Fragaria vesca*), Alm. Engelsød (*Polypodium vulgare*) og Storkonval (*Polygonatum multiflorum*) samt buske af Blåbær.

Ved Rødsten findes en smal stipe skov, der er ca. 500 meter lang. Af træer kan nævnes Alm. Røn, Skov-Fyr (*Pinus sylvestris*), Ask, Vorte-Birk og en hel del plantet Bøg (*Fagus sylvatica*) og af urter kan bl.a. nævnes Skovarve, Skov-Brandbæger, Skovsyre (*Oxalis acetosella*), Milieigræs, talrige Fingerbøl og tre bregnearter foruden en ca. 10 kvadratmeter-stor bevoksning af Strudsvinge (*Matteuccia struthiopteris*). I en grøft her sås i 1989 et eksempel på det tiltagende problem med deponering af affald i naturen: En bil af mærket Folkevogn henslængt i en grøft!

Et lille, forblæst krat ved Søndergårde består primært af Bævreasp. Desuden findes af andre træarter bl.a. Ask, Stilk-Eg, Skov-Elm (*Ulmus glabra*), Selje-Røn og Alm. Hyld. Der er kun få urter i det tætte, meget lidt lysåbne krat, stort set kun i kanten Feber-Nellikerod (*Geum urbanum*), Stor Nælde (*Urtica dioica*) og Vild Kørvel.

Nederby

Achton Friis skriver (1924), at Fur har landsbyerne Debel, Madsbad, Nederby, Vojel og Engelst. Af disse består Engelst i dag af nogle få huse/gårde, og det er kun Nederby, den største af landsbyerne, der flere gange har været genstand for grundige, botaniske undersøgelser.

Humle (*Humulus lupulus*)

er i de godt 10 år, jeg har botaniseret på Fur, kun set ét sted. Jeg fandt den i et hegn i Debel. Intet tydede på en forsættig plantning, så måske har den i denne lille "flække" kunnet holde sig, siden hjemmebrygningen af øl fandt. Den er før set på Fur, for i TBU'en vedrørende Cannabaceernes Udbredelse i Danmark er der en angivelse fra Fur uden belæg.

Nederby har ikke særligt mange gamle gårde og huse. Derfor er der ved besøgene i 1982 og 1992 kun fundet ganske få planter, der tidligere har været brugt som bl.a. lægeplanter eller trolddomsurter, og derfor muligvis været genstand for dyrkning. Det drejer sig om Grøn Mynte (*Mentha spicata*), Skvalderkål (*Aegopodium podagraria*), Peberrod (*Armoracia rusticana*), Butbladet Skræppe (*Rumex obtusifolius*), Alm. Katost (*Malva sylvestris*), Hundepersille (*Aethusa cynapium*), Sæbeurt (*Saponaria officinalis*), Feber-Nellikerod, Matrem (*Tanacetum parthenium*), Liden Burre (*Arctium minus*) og Kræge (*Prunus domestica ssp. insititia*). Af nyere, tilførte arter er fundet Canadisk Bakkestjerne (*Conyza canadensis*), Håret Kortstråle (*Galinsoga quadriradiata*) og Kirtel-Dueurt (*Epilobium ciliatum*). Som haveflygtninge eller ukrudtsplanter i haver kan bl.a. nævnes Sort Natskygge (*Solanum nigrum ssp. nigrum*), Sildig Gyldenris (*Solidago gigantea*), Foder-Kulsukker (*Sympytum x uplandicum*), Persille (*Petroselinum crispum*), Liden Singrøn (*Vinca minor*), Morgenfrue (*Calendula officinalis*), Japan-Pileurt (*Polygonum cuspidatum*) og Brun Surkløver (*Oxalis corniculata ssp. atropurpurea*), som findes ved gange og gravsteder på kirkegården. I en have er der fundet nogle eksemplarer af Opret Amarant (*Amaranthus retroflexus*), som sandsynligvis har indgået i en pose med sommerblomsterfrø; men det er også muligt, at Amarant-planterne, der sagtens kan overleve selv hårde, danske vintre, har været i haven i flere år. Der var ingen sommerblomster at se i haven. De øvrige landsbyer har været undersøgt, men der er stort set ikke blevet fundet noget specielt.

Dusk-Fredløs (*Lysimachia thyrsiflora*).

er i nogle egne af Danmark hyppig, i andre sjælden. På Fur, som sådan set ligger i en af de egne, hvor den efter Th. Sørensen: Primulaceernes Udbredelse i Danmark, 1933, skulle være en af dens foretrukne egne, er den kun set ét sted. Jeg fandt den midt i firserne i et sumpet område nord for campingpladsen ved Råkilde. I samme område voksede iøvrigt to forvildede arter, Fingerbøl (*Digitalis purpurea*) og Kæmpe-Balsamin (*Impatiens glandulifera*).

Den botaniske undersøgelse af Fur

I 1917 var **Johs. Grøndtved** på Fur. Det var sandsynligvis i forbindelse med indsamling af data til TBU vedrørende floraen i distrikt 9. På Botanisk Museum ligger der belæg af bl.a. Rundbladet Katost (*Malva neglecta*), Børstebladet Vandaks (*Potamogeton pectinatus*) og Vej-Guldkarse (*Rorippa sylvestris*). Der er nok ingen tvivl om, at hans besøg har strakt sig over flere dage, eller at han har været der i flere perioder.

Achton Friis beretter hist og her i sin 42 sider lange skildring af Fur i **De Danskes Øer** om plantefund fra øen, som han besøgte i 1924. Blandt disse ikke særligt mange arter nævnes 2, der ikke siden er set af nogen af nedennævnte: Hønsebær (*Cornus suecica*) og Nøgleblomstret Klokke (*Campanula glomerata*). Når det har været muligt at sætte præcist navn på hans fund, er disse medtaget i floralisten.

På Botanisk Museum ligger et belæg af Vibefedt (*Pinguicula vulgaris*) fundet ved Rødstenen den 26. juli 1924 af **S. Dal Pedersen**.

Den 13. juli 1930 indsendte læge **H.P. Kristensen** til Botanisk Museum en liste over fundne plantearter i Salling og på Fur. I **Flora & Fauna**, 1931, beretter han i artiklen **Nogle Træk af Nordsallings Flora** bl.a. om nogle fund fra Fur. Blandt de mest interessante arter fra listen/artiklen fremhæves her Lyng-Silke (*Cuscuta epithymum* ssp. *epithymum*), Tredelt Egebregne (*Gymnocarpium dryopteris*) og Lyng-Star (*Carex ericetorum*).

I juli 1932 besøgte **Pentandra** Salling og Fur. Fra ekskursionen, der strakte sig over 3 dage, har Svend Andersen udfærdiget en floraliste, som indeholder 54 arter. Listen er dog ikke fuldstændig, da der af almindelige arter kun er nævnt ganske få. Pentandra bestod i 1932 af direktør **Svend Andersen**, konservator **Knud Wiinstedt**, museumsinspektør **Carl Christensen**, professor **Johs. Lindhard** og læge **Jonas Olsen**.

I 1935 gik **Dansk Botanisk Forenings** højsommerekskursion under ledelse af T. W. Böcher og C.A. Jørgensen til Salling, og den 8. august besøgte man Fur. I ekskursionsreferatet i Botanisk Tidsskrift 43: 408–410 omtales hede- og kærvegetationen på Færker Hede grundigt. Ialt angives 66 arter fra øen. Fra ekskursionen ligger et belæg af Slank Blærerod (*Utricularia australis*) på Botanisk Museum med K. Wiinstedt som finder.

I 1937 udgav **Foreningen for Naturkundskab** i Viborg, som iøvrigt lever i bedste velgående, i anledning af foreningens 25 års jubilæum et festskrift bl.a. med en omtale af findesteder for **sjældnere vildtvoksende Planter i Viborgegnen**. Fra Fur er desværre kun angivet én art, Lyng-Silke. Der er ingen tvivl om, at angivelsen stammer fra en af de ovennævnte; derfor er angivelsen ikke medtaget i floralisten.

Samme år har **Axel Klinge** fra Randers besøgt Fur. På Botanisk Museum ligger der belæg af Liden Tusindgylden (*Centaurium pulchellum*) fra Færker Hede.

Ligeledes i 1937 har **J. Lindhard** været på øen. På museet ligger belæg af Vej-Guldkarse fra Engelst. Der ligger flere belæg fra ham, men uden årstal, bl.a. Pilledrager (*Pilularia globulifera*) og Græsbladet Vandaks (*Potamogeton gramineus*).

Fra årene 1938 til 1947 har der ikke kunnet findes floralister eller litteratur, der indeholder plantefund på Fur.

I 1948 var **Tyge Christensen** på Fur. På museet ligger belæg af Musehale (*Myosurus minimus*). Findestedet var strandeng ved Fur Kirke.

I 1962 besøgte **Anfred Pedersen** Fur, men der foreligger kun en kort floraliste.

Alfred Hansen besøgte Fur i 1962 og 1967. Af arter, han har set eller indsamlet, kan nævnes Mark-Tusindgylden (*Centaurium erythraea*), Liden Tusindgylden, Kæmpe-Bjørneklo (*Heracleum pubescens*) og Rundbladet Katost.

Mellem 1968 og 1979 kender jeg ingen angivelser.

I 1980 rapporterede **David Boertmann** fra Ålborg i brev til Botanisk Museum om fund af Kugle-Museurt (*Filago vulgaris*), som han i 1974 fandt i en forladt molergrav.

I 1981 meddelte **Thue Bentzen** i brev til museet, at han samme sommer havde fundet 1 stk. af Dansk Ingefær (*Arum maculatum ssp. danicum*) mellem Råkilde og Rødstenen.

Den 20. maj 1982 besøgte **F.O.F.‘s aftenskolehold** fra Århus, Ålborg og Randers, det såkaldte "Skovholdet", sammen med skovtaksator **Børge H. Larsen** fra Lindum Fur, og de har i fællesskab lavet floralister fra forskellige lokaliteter. Ialt har de noteret 71 arter.

5.–7. august 1983 blev **Dansk Botanisk Forenings** højsommerekursion igen henlagt til Nordvestjylland. Fur besøgtes på ekskursionens sidste dag, og der er fra øen af **Per Mølgård** og **Peter Wind** udarbejdet en floraliste, som dog ikke er total. En floraliste, som indeholder nogle af de fundne arter, er desuden publiceret i **Urt 1984**: 124. De 2 lister rummer 52 arter.

Den 3. okt. 1984 besøgte **Thomas Vikstrøm**, København, Fur. Jeg har fra Bernt Løjtnant modtaget en udskrift af hans fund.

I forbindelse med **Feltbotanisk Klub**‘s "Hede/overdrevs–undersøgelser" har flere botanikere mellem 1985 og 1988 aflagt Fur besøg og derfra rapporteret deres fund. Det drejer sig om **Inger Arensbach** i 1985 og 1986, **Steen Moeslund** i 1985 og **Knud Knudsen**, Risskov, i 1988. Sidstnævnte har i sine lister noteret 99 arter.

I 1988 var **David Boertmann** igen på Fur og besøgte rigkæret ved Engelst Odde, hvorfra der udarbejdedes en floraliste over væsentlige arter. Den 12. august året efter besøgte han igen rigkæret og meddelte pr. brev Botanisk Museum at have fundet Sump-Hullæbe (*Epipactis palustris*).

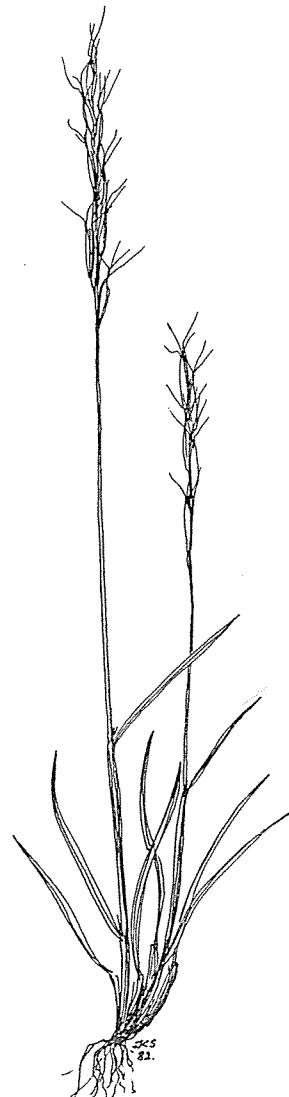
I foråret 1989 besøgte **Knud Knudsen** efter Fur, og fra Langstedhuller indsendtes Nakkende Kobjælte (*Pulsatilla pratensis*), som han antog var ny for TBU-distrikt 9. Det var han i sin gode ret til at tro, da den i selv det nyeste 5. oplag, 1991, af Dansk Feltflora ikke var angivet fra d. 9. Den har dog været kendt fra øen siden 1930.

Den 20. maj 1992 besøgte **Hans Øllgaard** øen, primært for at undersøge Mælkebøtte-floraen; men han har dog også noteret nogle få, andre arter.

I årene 1982 til 1992 har jeg besøgt Fur ca. 20 gange, i 1992 alene 4 gange.

Eng–Havre (*Helictotrichon pratense*).

er hyppig i Nordjylland, hvor den ofte findes på skrænter og overdrev. På Fur er den første gang set af Anfred Pedersen i 1962. Siden er den set af Steen Moeslund i 1985 og af Knud Knudsen i 1988. Selv har jeg set den adskillige steder, bl.a. på skrænt sydøst for Knuden.

Fra Fur er der nu kendt 822 plantearter, heraf 18, som ikke er fundet af nogen af ovenstående, men som på kortene i TBU'erne i Botanisk Tidsskrift er markeret som fundet på øen. Som eksempler herpå kan nævnes Voldtimian (*Acinos arvensis*), Rank Vinterkarse (*Barbarea stricta*), Ager-Kål (*Brassica campestris*), Ager-Hejre (*Bromus arvensis*), Rosett-Vandstjerne (*Callitrichia cophocarpa*), Ager-Museurt (*Filago arvensis*) og de tre Star-arter: Langakset Star, Pigget Star og Tvebo Star (*Carex appropinquata*, *C. pairaei* og *C. dioica*). Der er dog en mulighed for, at en del af fundene, måske alle, stammer fra Johs. Grøntveds indsamlinger af data i forbindelse med udarbejdelse af TBU-kortene.

I Oversigt over Botaniske Lokaliteter, Viborg Amt (Wind 1991), nævnes 4 arter, som i TBU'erne ikke er angivet som fundne på Fur, og som ingen af ovenstående har set. Det drejer sig om Liljekonval (*Convallaria majalis*), Plettet Kongepen (*Hypochoeris maculata*), *Lathyrus montanus* var. *tenuifolius* og *Solanum dulcamara* var. *litorale*. I floralisten er de mærket 1991 (PW).

Alle arter, der i TBU'erne er angivet som fundne på Fur, er medtaget i floralisten med oplysning om, i hvilken årgang af Botanisk Tidsskrift den pågældende familie er behandlet. Ligeledes er der oplyst, at det drejer sig om TBU'en. Papilionaceernes udbredelse i Danmark er bragt i et af Det Kongelige danske Videnskabernes Selskabs skrifter. Denne familie er behandlet af Knud Jessen og har i min floraliste henvisningen: Jessen 1931 (TBU).

Under mine ekskursioner til Fur har jeg ialt fundet 734 plantearter, heraf 105 af Mælkebøtte (*Taraxacum*). Ses der bort fra Mælkebøtter, har jeg fundet 282 arter, der ikke er angivet af andre. Det er der ikke noget overraskende i, da der for de almindelige arters vedkommende kun sjældent er bragt udbredelseskort i TBU'erne. Adskillige af botanikerne, der i 1980'erne besøgte Fur, undersøgte kun heder og overdrev. Det er begrænset, hvor mange arter, der kan findes på disse to biotoptyper.

En del stednavne ses på kort stavet på forskellig vis, bl.a. Engelst/Engelstør og Harvarp/Harbo. I min floraliste er benyttet de stednavne, der i dag (1992) bruges på Fur.

Fur er så stor, at der stadig vil kunne findes nye arter. Der må – selv efter 10 års botaniske undersøgelser – være områder, hvor jeg ikke har været, og der er områder, som kun er blevet undersøgt overfladisk.

Enårig Rapgræs (*Poa annua*)

er en af Danmarks almindeligste græs-arter, måske den almindeligste. Ingen af kilderne, der er benyttet ved udarbejdelsen af floralisten for Fur, angiver den. Det betyder ikke, at den på Fur er sjælden. En del af referencerne mangler de almindeligste arter, andre referencer rummer kun arter, der er set i forbindelse med Hede/overdrevs-undersøgelser. Netop i de to biotoptyper mangler Enårig Rapgræs ofte.

Floraliste for Fur

I floralisten er alle fund, jeg er bekendt med, medtaget:

Følgende forkortelser er benyttet:

Johs. Grøntved: 1917 (JG).

Achton Friis: 1924 (AF).

S. Dal Pedersen: 1924 (SDP).

Hans P. Kristensen: 1931 (HPK).

K. Jessen: Jessen 1931 (TBU).

Pentandra v/ Svend Andersen: 1932 (SA).

Dansk Botanisk Forening 1935 v/ T.W. Böcher og C.A. Jørgensen: 1935 (DBF).

Knud Wiinstedt: 1935 (KW).

Axel Klinge: 1937 (AK).

J. Lindhard: 1937 (JL).

Tyge Christensen: 1948 (TC).

Alfred Hansen i 1962: 1962 (AH).

Anfred Pedersen: 1962 (AP).

Alfred Hansen i 1967: 1967 (AH).

David Boertmann i 1974: 1974 (DB).

Thue Bentzen: 1981 (TB).

F.O.F's aftenskolehold v/ Børge Larsen: 1982 (BL).

Dansk Botanisk Forening 1983 v/ Per Mølgård og Peter Wind: 1983 (DBF).

Thomas Vikstrøm: 1984 (TV).

Inger Arensbach: 1985 & 1986 (IA) eller 1986 (IA).

Steen Moeslund: 1985 (SM).

Knud Knudsen i 1988: 1988 (KK).

David Boertmann i 1988: 1988 (DB).

Knud Knudsen i 1989: 1989 (KK).

Hans Øllgaard: 1992 (HØ).

Såfremt en planteart er set af mig, er dette angivet med et !. Hvis en art er set mange steder (over 25), er der brugt hyppighedsbetegnelsen **alm.** For de mindre almindelige arter er brugt udtrykket **bl.a.** efterfulgt af et af findestederne. Såfremt en art kun er set ét sted er dette oplyst. Når jeg har skønnet, at det kunne have interesse, er andre botanikeres fund angivet med findested. For almindelige arter vedkommende er kun angivet finder.

De anvendte plantenavne følger for størstepartens vedkommende Dansk Feltflora (Hansen 1991, 5. opl.), for Atriplex' vedkommende dog Pedersen (1968) og for Rubus' vedkommende Pedersen og Schou (1989).

- Abies alba** (*Alm. Ædelgran*) – bl.a. i lille skov syd for Smedjehøje !
 – *nordmanniana* (*Nordmannsgran*) – overdrev ved Råkilde !
 – *campestre* (*Navr*) – bl.a. i skov ved Stendalshøje !
- Acer platanoides** (*Spids-Løn*) – i gl. molergrav nordøst for Dalager !
 – *pseudoplatanus* (*Ahorn*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – alm. !
- Achillea millefolium** (*Alm. Røllike*) – 1982 (BL) – 1984 (TV) – 1985 (SM) – 1988 (KK) – alm. !
 – *ptarmica* (*Nyse-Røllike*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – 1984 (TV) – bl.a. på skrænt ved
Stendalshøje !
- Acinos arvensis** (*Voldtimian*) – Bot. Tids. 64 (TBU).
- Aconitum cf. napellus** (*Stormhat*) – krat ved havnen !
- Adoxa moschatellina** (*Desmerurt*) – skrænt ved Langstedhuller !
- Aegopodium podagraria** (*Skvalderkål*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – alm. !
- Aesculus hippocastanum** (*Hestekastanje*) – bl.a. i lille skov syd for Smedjehøje !
- Aethusa cynapium** (*Alm. Hundepersille*) – Bot. Tids. (TBU) – bl.a. i anlæg ved havnen !
- Agrostis canina** (*Hunde-Hveme*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1932: Flere steder (SA).
 – *gigantea* (*Stortoppet Hveme*) – bl.a. på overdrev på Engelst Odde !
 – *stolonifera* (*Krybende Hveme*) – alm. !
 – – var. *maritima* – Bot. Tids. 68 (TBU).
 – *stricta* (*Sand-Hveme*) – Bot. Tids. 68 (TBU).
 – *tenuis* (*Alm. Hveme*) – 1988 (KK) – alm. !
- Aira caryophyllea** (*Udspærret Dværgbunke*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – bl.a. på overdrev ved
Langstedhuller !
- *praecox* (*Tidlig Dværgbunke*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1988 (KK) – alm. !
- Ajuga pyramidalis** (*Pyramide-Læbeløs*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – 1932: Bakker øst for Rødsten (SA).
- Alisma plantago-aquatica** (*Vejbred-Skeblad*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – bl.a. i mose ved Grønner Odde !
- Alliaria petiolata** (*Løgkarse*) – 1982 (BL) – have ved Engelst !
- Allium cepa** (*Kepaløg*) – affaldsplads nordøst for Bette Jens' Høj !
 – *porrum* (*Porre*) – krat ved havnen !
 – *schoenoprasum* (*Purløg*) – markkant ved Lindhaven !
- Alnus glutinosa** (*Rødel*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – bl.a. på Færker Hede !
 – *incana* (*Hvide*) – bl.a. i kær ved Stendalshøje !
- Alopecurus geniculatus** (*Knæbøjet Rævehale*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – bl.a. i kær ved Stendalshøje !
 – *pratensis* (*Eng-Rævehale*) – bl.a. i sump sydøst for Knuden !
- Amaranthus retroflexus** (*Opret Amarant*) – have i Nederby !
- Amelanchier spicata** (*Aks-Bærmispel*) – molergrav nær Rødsten !
- Ammophila arenaria** (*Hjælme*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – bl.a. på strandvolde øst for Færker Hede !
- Amsinckia micrantha** (*Gulurt*) – vejkant ved Hvirp !
- Anagallis arvensis** ssp. *arvensis* (*Rød Arve*) – bl.a. på skrænt ved gl. molergrav ved Stendalshøje !
- Anchusa arvensis** (*Krumhals*) – alm. !
 – *officinalis* (*Læge-Oksetunge*) – bl.a. i vejkant ved Kragehøj !
- Anemone nemorosa** (*Hvid Anemone*) – 1982 (BL) – bl.a. i krat ved kirken i Nederby !
- Anethum graveolens** (*Dild*) – bl.a. i krat ved havnen !
- Angelica sylvestris** (*Angelik*) – bl.a. i kær ved Engelst Odde !
- Antennaria dioica** (*Kattefod*) – bl.a. i gl. molergrav ved Bette Jens' Høj !
- Anthemis arvensis** (*Ager-Gåseurt*) – bl.a. i vejkant nord for Bette Jens' Høj !
 – *tinctoria* (*Farve-Gåseurt*) – overdrev ved Svenskehule !
- Anthoxanthum odoratum** (*Vellugtende Gulaks*) – 1985 (SM) – 1988 (KK) – alm. !
- Anthriscus sylvestris** (*Vild Kørvel*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1988 (KK) – alm. !
- Anthyllis vulneraria** (*Rundbælg*) – 1982 (BL) – 1985 (SM) – 1988 (KK) – bl.a. på overdrev ved
Langstedhuller !
- Apera spica-venti** (*Vindaks*) – bl.a. på lossepladsen ved Anshede !
- Aphanes arvensis** (*Alm. Dværgløvefod*) – Bot. Tids. 61 (TBU) – 1988 (KK) – bl.a. i mark øst for
Knuden !

- Aquilegia vulgaris** (*Akeleje*) – bl.a. i krat ved havnen !
- Arabidopsis thaliana** (*Gåsemad*) – Bot. Tids. 54 (TBU) – 1982 (BL) – 1988 (KK) – alm. !
- Archangelica litoralis** (*Kvan*) – 1982 (BL) – strandbred øst for Søndergårde !
- Arctium minus** (*Liden Burre*) – 1932 (SA) – bl.a. i vejkant ved Madsbad !
- Arenaria serpyllifolia** (*Alm. Markarve*) – 1988 (KK) – bl.a. i mark ved Stendalshøj !
- Armeria maritima** (*Engelskgræs*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1982 (BL) – 1984 (TV) – 1985 (SM) – 1986 (IA) – 1988 (KK) – alm. !
- Armoracia rusticana** (*Peberrod*) – bl.a. i vejkant i Nederby !
- Arnica montana** (*Guldblomme*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – 1924: Lyngfelt vest for Bette Jens' Høj (AF) – 1985 & 1986: Smediehøj (IA) – 1988: Smediehøj (KK) – hedeoverdrev mellem Bette Jens' Høj og Rødsten !
- Arrhenatherum elatius** (*Alm. Draphavre*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1988 (KK) – alm. !
- Artemisia absinthium** (*Have-Malurt*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – 1932: Fur By (SA) – bl.a. på overdrev ved Langstedhuller !
- **campestris** (*Mark-Bynke*) – 1985: Langstedhuller (SM) – overdrev ved Langstedhuller !
- **vulgaris** (*Grå Bynke*) – alm. !
- Arum alpinum** ssp. **danicum** (*Dansk Ingefær*) – 1980: 1 stk. i fugtig træplantning mellem Råkilde og Rødsten (TB).
- Aruncus dioicus** (*Fjerbusk*) – krat ved havnen !
- Aster x salignus** (*Pilebladet Asters*) – losseplads ved Anshede !
- **tripolium** (*Strand-Asters*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – bl.a. i strandeng ved Engelst Odde !
- Astragalus glycyphylloides** (*Sød Astragel*) – gl. molergrav ved Dalagervej !
- Athyrium filix-femina** (*Fjerbregne*) – bl.a. i plantage på Færker Hede !
- Atriplex deltoidea** (*Tand-Mælde*) – Bot. Tids. 63 (TBU) – bl.a. på strandbred ved Råkilde !
- **latifolia** s. str. (*Spydbladet Mælde*) – Bot. Tids. 63 (TBU) – bl.a. i strandump på Harvarp Odde !
- **litoralis** (*Strand-Mælde*) – Bot. Tids. 63 (TBU) – alm. !
- **longipes** ssp. **longipes** (*Stilk-Mælde*) – strandeng på Engelst Odde !
- **patula** (*Svine-Mælde*) – Bot. Tids. 63 (TBU) – 1984 (TV) – alm. !
- **prostrata** s. str. (*Udstrakt Mælde*) – 1984 (TV) – bl.a. i strandeng på Engelst Odde !
- **triangularis** s. str. (*Melet Mælde*) – bl.a. på strandvold på Engelst Odde !
- Avena fatua** (*Flyve-Havre*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – bl.a. i mark ved Stendalshøj !
- Baldellia ranunculoides** (*Søpryd*) – Bot. Tids. 47 (TBU).
- Barbarea arcuata** (*Udspærret Vinterkarse*) – Bot. Tids. 54 (TBU) – bl.a. i gl. molergrav ved Dalagervej !
- **intermedia** (*Randhåret Vinterkarse*) – Bot. Tids. 54 (TBU) – 1992: Langstedhuller (HØ) – bl.a. i mark ved Stisager !
- **stricta** (*Rank Vinterkarse*) – Bot. Tids. 54 (TBU).
- Batrachium aquatile** (*Alm. Vandranunkel*) – 1983: Engelst Odde, i vandhul på kreaturgræsset eng (DBF).
- **baudotii** (*Strand-Vandranunkel*) – bl.a. i vandhul i gl. molergrav nordøst for Stendalshøj !
- **circinatum** (*Kredsbladet Vandranunkel*) – vandhul vest for Anshede !
- **hederaceum** (*Vedbend-Vandranunkel*) – Bot. Tids. 53 (TBU) – 1935: væld ved Rødsten (DBF) – 1962 (AP) – bl.a. i kær nord for Bette Jens' Høj !
- **peltatum** (*Storblomstret Vandranunkel*) – Bot. Tids. 53 (TBU) – bl.a. i vandhul vest for Engelst Odde !
- **trichophyllum** (*Hårfliget Vandranunkel*) – 1930 (HPK) – 1983 (DBF) –
- Bellis perennis** (*Tusindfryd*) – 1982 (BL) – 1988 (KK) – alm. !
- Berberis cf. buxifolia** (*Have-Berberis*) – krat ved mose ved Ulsted !
- Berula erecta** (*Sideskærm*) – 1935 (DBF) – 1982 (BL) – 1983 (DBF) – bl.a. i grøft i Nederby !
- Beta vulgaris** ssp. **vulgaris** (*Foder-Bede*) – affaldsplads nordøst for Bette Jens' Høj !
- Betula pendula** (*Vorte-Birk*) – bl.a. i kær ved Engelst Odde !
- **pubescens** (*Dun-Birk*) – bl.a. i mose ved Hindkærvej !
- Bidens cernua** (*Nikkende Brøndsel*) – bl.a. i kær ved Engelst Odde !
- **tripartita** (*Fliget Brøndsel*) – bl.a. i kær på Færker Hede !

- Blechnum spicant** (*Kambregne*) – skrænt ved Ulsted Hage !
- Blysmus compressus** (*Fladtrykt Kogleaks*) – Bot. Tids. 47 (TBU).
- **rufus** (*Rødbrun Kogleaks*) – 1932: Færker (SA) – bl.a. på vældskrænt ved Hindborgvej !
- Brassica campestris** ssp. **campestris** (*Ager-Kål*) – Bot. Tids. 54 (TBU).
- **napus** ssp. **napus** (*Raps*) – bl.a. i vejkant ved Søndergårde !
 - **nigra** (*Sort Sennep*) – i vejkant ved Hindkærvej !
- Briza media** (*Alm. Hjertegræs*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1985: Langstedhuller (SM) – 1988: Engelst Odde, marint forland mod nord (DB) – bl.a. i hedemose på Engelst Odde !
- Bromus arvensis** (*Ager-Hejre*) – Bot. Tids. 68 (TBU).
- **hordeaceus** ssp. **hordeaceus** (*Blød Hejre*) – 1988 (KK) – alm. !
- Butomus umbellatus** (*Brudelys*) – vandhul ved præstegården i Nederby (udplantet).
- Cakile maritima** ssp. **maritima** (*Vesterhavs-Strandsennep*) – 1962 (AP) – alm. !
- Calamagrostis epigeios** (*Bjerg-Rørhvene*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1932: Fur Bakker (SA) – bl.a. på overdrev ved gl. molergrav nordøst for Stendalshøj !
- Calendula officinalis** (*Morgenfrue*) – bl.a. på losseplads ved Ansager !
- Callitrichie cophocarpa** (*Roset-Vandstjerne*) – Bot. Tids. 62 (TBU).
- **hamulata** (*Smalbladet Vandstjerne*) – 1983: Ved vandløb og ø syd for Rødstenen (DBF) – vandfyldt molergrav ved Bette Jens' Høj !
 - **platycarpa** (*Fladfrugtet Vandstjerne*) – Bot. Tids. 62 (TBU).
- Calluna vulgaris** (*Hedelyng*) – Bot. Tids. 1944 (TBU) – 1924 (AF) – 1935 (DBF) – 1982 (BL) – 1984 (TV) – 1985 (SM) – 1985 & 1986 (IA) – 1988 (KK) – alm. !
- Caltha palustris** (*Eng-Kabbeleje*) – 1935: Væld tæt ved Rødstenen (DBF) – 1982 (BL) – 1983 (DBF) – bl.a. i kær ved Stendalshøj !
- Calystegia sepium** (*Gærde-Snerle*) – i mark ved Hindkærvej !
- Campanula glomerata** (*Nøgleblomstret Klokke*) – 1924: strandenge ved sydkysten (AF).
- **persicifolia** (*Smalbladet Klokke*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1932: Fur Bakker (SA).
 - **rapunculoides** (*Ensidig Klokke*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1932 (SA) – bl.a. ved Råkilde campingplads !
 - **rotundifolia** (*Liden Klokke*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1984 (TV) – 1985 (SM) – 1988 (KK) – alm. !
- Capsella bursa-pastoris** (*Hyrdetaske*) – alm. !
- Caragana arborescens** (*Ærtebusk*) – bl.a. i krat ved Dalagervej !
- Cardamine amara** (*Vandkarse*) – Bot. Tids. 54 (TBU) – bl.a. i eng ved Dalagervej !
- **pratensis** ssp. **pratensis** (*Engkarse*) – 1982 (BL) – bl.a. i eng ved Engelst Odde !
- Cardaria draba** (*Hjertekarse*) – Bot. Tids. 54 (TBU) – strandoverdrev vest for Søndergårde !
- Carduus crispus** (*Kruset Tidsel*) – bl.a. på jordvold nordøst for Bette Jens' Høj !
- Carex acutiformis** (*Kær-Star*) – vandhul ved Langstedhuller !
- **appropinquata** (*Langakset Star*) – Bot. Tids. 47 (TBU).
 - **arenaria** (*Sand-Star*) – 1935 (DBF) – 1988 (KK) – alm. !
 - **canescens** (*Grå Star*) – bl.a. i mose vest for Råkilde campingplads !
 - **caryophyllea** (*Vår-Star*) – 1932: Fur Bakker (SA) – 1988: Vestnordvest-vendte kystsentrer og overdrev på vestsiden (KK) – bl.a. på overdrev ved Rødsten !
 - **demissa** (*Grøn Star*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1983: Rigkær nordvest for Rødstenen (DBF) – kær på Færker Hede !
 - **dioica** (*Tvebo-Star*) – Bot. Tids. 47 (TBU).
 - **distans** (*Fjernakset Star*) – strandeng på Engelst Odde !
 - **disticha** (*Toradet Star*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – bl.a. i kær ved Hindkærvej !
 - **echinata** (*Stjerne-Star*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1983: Rigkær nordvest for Rødstenen (DBF).
 - **elata** (*Stiv Star*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – kær ved p.plads ved Knudevej !
 - **ericetorum** (*Lyng-Star*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1930: Østlige parti af Bakkerne på Fur (HPK).

- Carex flacca** (*Blågrøn Star*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1988: Engelst Odde, marint forland mod nord (DB)
 – 1988: Vestnordvest-vendte kystskaænter og overdrev på vestssiden (KK) – bl.a. i kær på Harvarp Odde !
- **hirta** (*Håret Star*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1988 (KK) – bl.a. i kær sydøst for Knuden !
 - **hostiana** (*Skede-Star*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – kær ved Hindkærvej !
 - **leporina** (*Hare-Star*) – 1932 (SA) – 1983 (DBF) – bl.a. i eng ved Hindkærvej !
 - **nigra** (*Alm. Star*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1983 (DBF) – bl.a. i eng ved Nederby !
 - **oederi** ssp. **oederi** (*Dværg-Star*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1988: Engelst Odde, marint forland mod nord (DB) – bl.a. i kær på Færker Hede !
 - **pairaei** (*Pigget Star*) – Bot. Tids. 47 (TBU).
 - **panicea** (*Hirse-Star*) – 1935 (DBF) – 1983 (DBF) – bl.a. i rigkær ved Engelst Odde !
 - **pilulifera** (*Pille-Star*) – 1988: Vestnordvest-vendte kystskaænter og overdrev på vestssiden (KK) – bl.a. på Færker Hede !
 - **pulicaris** (*Loppe-Star*) – 1932: Færker (SA) – 1935: Overgangsområderne mellem Hede og Strand på Færker Hede (DBF).
 - **rostrata** (*Næb-Star*) – 1983 (DBF) – bl.a. i kær ved Nederby !
 - **vesicaria** (*Blære-Star*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – bl.a. i tilgroet kær ved Ulsted Hage !
- Carlina vulgaris** ssp. **vulgaris** (*Bakketidsel*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – 1935: Hedebakker ved Rødstenene (DBF) – 1982: (BL) – 1988: Vestnordvest-vendte kystskaænter og overdrev på vestssiden (KK) – 1992: Langstedhuller (HØ) – bl.a. på skrænt ved Hindkærvej !
- Carum carvi** (*Kommen*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1988: Vestnordvest-vendte kystskaænter og overdrev på vestssiden (KK) – bl.a. i vejkant ved Hindkærvej !
- Catabrosa aquatica** (*Tæppegræs*) – Bot. Tids. 68 (TBU).
- Centaurea cyanus** (*Kornblomst*) – bl.a. i mark ved Engelst Odde !
- **jacea** (*Alm. Knopurt*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – 1984 (TV) – 1988 (KK) – bl.a. i vejkant ved Engelst Odde !
 - **scabiosa** (*Stor Knopurt*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – 1932 (SA) – 1988 (KK) – bl.a. på strandoverdrev ved Harvarp Odde !
- Centaurium erythraea** (*Mark-Tusindgylden*) – 1932: Færker Hede (SA) – 1962: Færker Hede (AH).
- **littorale** (*Strand-Tusindgylden*) – Bot. Tids. 54.
 - **pulchellum** (*Liden Tusindgylden*) – 1930 (HPK) – 1937: Færker (AK) – 1967: Færker (AH).
- Centunculus minimus** (*Knudearve*) – 1932: Færker (SA) – 1935: Strandeng med Loer i den sydligste Del af Engelst Odde (DBF).
- Cerastium arvense** (*Storblomstret Hønsetarm*) – bl.a. i vejkant i Nederby !
- **diffusum** ssp. **diffusum** (*Firehannet Hønsetarm*) – strandoverdrev ved Færker Hede !
 - **fontanum** ssp. **triviale** (*Alm. Hønsetarm*) – 1982 (BL) – 1984 (TV) – 1985 (SM) – 1988 – (KK) – alm. !
 - **glomeratum** (*Opret Hønsetarm*) – bl.a. på skrænt ved kirken i Nederby !
 - **semidecandrum** (*Femhannet Hønsetarm*) – alm. !
- Chamaenerion angustifolium** (*Gederams*) – 1930 (HPK) – 1932 (SA) – 1982 (BL) – alm. !
- Chamomilla recutita** (*Vellugtende Kamille*) – 1984 (TV) – losseplads ved Anshede !
- **suaveolens** (*Skive-Kamille*) – alm. !
- Chelidonium majus** (*Svaleurt*) – skovkant øst for Bette Jens' Høj !
- Chenopodium album** ssp. **album** (*Hvidmelet Gåsefod*) – alm. !
- **bonus-henricus** (*Stolthenriks Gåsefod*) – Bot. Tids. 63 (TBU) – 1932 (SA).
 - **glaucum** (*Blågrøn Gåsefod*) – Bot. Tids. 63 (TBU) – 1932: Færker (SA) – bl.a. på strandbred i Nederby !
 - **hybridum** (*Hjertebladet Gåsefod*) – mark ved Søndergårde !
 - **rubrum** (*Rød Gåsefod*) – Bot. Tids. 63 (TBU) – 1932: Færker (SA) – bl.a. på bredden af strandsø på Engelst Odde !
- Chionodoxa luciliae** (*Snepryd*) – bl.a. i vejkant ved havnen !

- Chrysanthemum segetum** (*Gul Okseøje*) – bl.a. ved rensningsanlæg ved Søndergårde !
- Cirsium acaule** (*Lav Tidsel*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – 1935: Hedebakker ved Rødstenene (DBF) – på skrænt øst for Vojel !
- **arvense** (*Ager-Tidsel*) – 1984 (TV) – 1988 (KK) – alm. !
 - **palustre** (*Kær-Tidsel*) – 1924 (AF) – 1935 (DBF) – 1983 (DBF) – bl.a. i skov ved Engelst !
 - **vulgare** (*Horse-Tidsel*) – 1982 (BL) – 1988 (KK) – alm. !
- Cochlearia danica** (*Dansk Kokleare*) – bl.a. i strandeng ved Engelst Odde !
- **officinalis** (*Læge-Kokleare*) – Bot. Tids. 54 (TBU) – 1932 (SA) – alm. !
- Conium maculatum** (*Skarntyde*) – bl.a. på strandoverdrev ved Hindkærvej !
- Convallaria majalis** (*Liljekonval*) – 1991 (PW).
- Convolvulus arvensis** (*Ager-Snerle*) – Bot. Tids. 59 (TBU) – vejkant ved Koldkilde !
- Conyza canadensis** (*Canadisk Bakkestjerne*) – bl.a. i nyplantning øst for Knuden !
- Cornus suecica** (*Hønsebær*) – 1924: "Ved klinterne" (AF).
- Corylus avellana** (*Hassel*) – bl.a. i skov ved Dalagervej !
- Corynephorus canescens** (*Sandskæg*) – bl.a. på skrænt ved Råkilde !
- Crataegus laevigata** (*Alm. Hvidtjørn*) – 1932 (SA) – markkant ved Hindkærvej !
- **monogyna** (*Engriflet Hvidtjørn*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – 1983 (DBF) – 1988 (KK) – bl.a. i krat ved Harvarp Odde !
- Crepis capillaris** (*Grøn Høgeskæg*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – 1984 (TV) – 1988 (KK) – bl.a. i gl. molergrav nordvest for Kønsborg !
- **tectorum** (*Tag-Høgeskæg*) – bl.a. ved nedlagt molerværk ved Knuden !
- Cucurbita maxima** (*Græskar*) – losseplads ved Ansager !
- Cuscuta epithymum** ssp. **epithymum** (*Lyng-Silke*) – Bot. Tids. 59 (TBU) – 1930: På Calluna vulgaris og Genista tinctoria (HPK) – 1932: Færker (SA) – 1935: Hedebakker omkring Rødstenene (DBF).
- Cymbalaria muralis** (*Vedbend-Torskemand*) – bl.a. i krat ved havnen !
- Cynosurus cristatus** (*Alm. Kamgræs*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1988 (KK) – bl.a. i kær på Engelst Odde !
- Dactylis glomerata** (*Alm. Hundegræs*) – 1985 (SM) – 1988 (KK) – alm. !
- - var. **pendula** – Bot. Tids. 68 (TBU).
- Dactylorhiza incarnata** ssp. **incarnata** (*Kødfarvet Gøgeurt*) – 1988: Engelst Odde, marint forland mod nord (DB) – bl.a. i mose ved Søndergårde !
- **maculata** ssp. **maculata** (*Plettet Gøgeurt*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – rigkær ved Engelst Odde !
 - **majalis** ssp. **majalis** (*Maj-Gøgeurt*) – bl.a. i kær øst for Knuden !
 - - ssp. **majalis** x cf. **purpurella** – eng ved Engelst Odde !
- Daucus carota** (*Vild Gulerod*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1988 (KK) – alm. !
- Deschampsia caespitosa** (*Mose-Bunke*) – 1983 (DBF) – bl.a. i kær ved Stendalshøj !
- **flexuosa** (*Bølget Bunke*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1983 (DBF) – 1988 (KK) – alm. !
 - **setacea** (*Fin Bunke*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1935: Færker (DBF).
- Descurainia sophia** (*Finbladet Vejsennep*) – Bot. Tids. 54 (TBU) – bl.a. på stenet strandvold ved Engelst Odde !
- Dicentra spectabilis** (*Hjerteblomst*) – krat ved havnen !
- Digitalis purpurea** (*Fingerbøl*) – bl.a. i tagrørsump nord for Råkilde Campingplads !
- Dipsacus fullonum** (*Gærde-Kartebolle*) – bl.a. i vejkant ved Vojel !
- **strigosus** (*Pindsvin-Kartebolle*) – i lille grusgrav mellem Dalager og Nederby !
- Drosera anglica** (*Langbladet Soldug*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – hedekær på Færker Hede !
- **intermedia** (*Liden Soldug*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – 1932: Færker (SA) – 1935: Færker (DBF) hedekær på Færker Hede !
 - **rotundifolia** (*Rundbladet Soldug*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – 1935: Færker (DBF) – hedekær på Færker Hede !
- Dryopteris carthusiana** (*Smalbladet Mangeløv*) – skov nær Bette Jens' Høj !
- **dilatata** (*Bredbladet Mangeløv*) – Bot. Tids. 49 (TBU) – alm. !
 - **expansa** (*Finbladet Mangeløv*) – plantage på Færker Hede !

- Dryopteris filix-mas** (*Alm. Mangeløv*) – Bot. Tids. 49 (TBU) – bl.a. i skov ved Engelst Odde !
Echinops exaltatus (*Tidselkugle*) – krat ved havnen !
Eleocharis palustris ssp. **vulgaris** (*Alm. Sumpstrå*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1983 (DBF) – bl.a. i eng ved Nederby !
- **quinqueflora** (*Fåblomstret Kogleaks*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1932: Færker (SA) – 1935:
Strandeng med Loer i den sydligste del af Engelst Odde (DBF).
 - **uniglumis** (*Enskællet Sumpstrå*) – kær ved Dalagervej !
 - Elytrigia junceiforme** (*Strand-Kvik*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1935 (DBF) – bl.a. på strandvold øst for Knuden !
 - – – **x repens** (*Hybrid-Kvik*) – 1962 (AP) – bl.a. på strand ved FærkerVig !
 - **repens** (*Alm. Kvik*) – alm. !
 - Empetrum nigrum** (*Revling*) – Bot. Tids. 44 (TBU) – 1924 (AF) – 1982 (BL) – 1985 & 1986 (IA) – 1988 (KK) – alm. !
 - Epilobium ciliatum** (*Kirtlet Dueurt*) – vejkant i Nederby !
 - **hirsutum** (*Ladden Dueurt*) – alm. !
 - **montanum** (*Glat Dueurt*) – Bot. Tids. 66 (TBU) – 1983 (DBF) – alm. !
 - **obscurum** (*Ris-Dueurt*) – Bot. Tids. 66 (TBU) – 1962 (AP) – 1983 (DBF) – bl.a. ved vandhul ved Langstedhuller !
 - **palustre** (*Kær-Dueurt*) – Bot. Tids. 66 (TBU) – 1935 (DBF) – 1983 (DBF) – bl.a. i kær på Engelst Odde !
 - **parviflorum** (*Dunet Dueurt*) – Bot. Tids. 66 (TBU) – bl.a. i kær på Engelst Odde !
 - Epipactis palustris** (*Sump-Hullæbe*) – 1935: Ved Bredden af lille Dam i den sydligste Del af Engelst Odde (DBF) – 1989: Rigkæret ved Engelst Odde (DB) – rigkær på Engelst Odde !
 - Equisetum arvense** (*Ager-Padderok*) – Bot. Tids. 49 (TBU) – 1988 (KK) – alm. !
 - **fluviatile** (*Dynd-Padderok*) – Bot. Tids. 49 (TBU) – bl.a. i kær på Engelst Odde !
 - **palustre** (*Kær-Padderok*) – Bot. Tids. 49 (TBU) – 1983 (DBF) – molergrav ved Bette Jens' Høj !
 - **pratense** (*Lund-Padderok*) – Bot. Tids. 49 (TBU) – 1932: Fur Bakker (SA) – bl.a. på skrænt ved Råkilde !
 - **sylvaticum** (*Skov-Padderok*) – Bot. Tids. 49 (TBU) – 1932: Fur Bakker (SA).
 - Erica tetralix** (*Klokkeling*) – Bot. Tids. 44 (TBU) – 1924 (AF) – 1935 (DBF) – 1984 (TV) – 1988 (KK) – bl.a. i kær på Harvarp Odde !
 - Erigeron acer** (*Bitter Bakkestjerne*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – bl.a. på overdrev ved Langstedhuller !
 - Eriophorum angustifolium** (*Smalbladet Kæruld*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – bl.a. i mose ved Hindkærvej !
 - Erodium cicutarium** (*Hejrenaeb*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – bl.a. i mark ved Engelst Odde !
 - Erophila verna** (*Vår-Gæslingebломст*) – 1982 (BL) – alm. !
 - Euonymus europaeus** (*Bened*) – kant af eng mellem Engelst Odde og Færker Hede !
 - Euphorbia helioscopia** (*Skærm-Vortemælk*) – Bot. Tids. 50 (TBU) – bl.a. ved vandhul ved Hindkærvej !
 - **peplus** (*Gaffel Vortemælk*) – Bot. Tids. 50 (TBU) – bl.a. i vejkant ved havnen !
 - Euphrasia brevipila** ssp. **brevipila** (*Kirtel-Øjentrøst*) – bl.a. på Færker Hede !
 - **micrantha** (*Lyng-Øjentrøst*) – Bot. Tids. 59 (TBU) – 1935 (DBF) – bl.a. på Færker Hede !
 - – **x stricta** ssp. **stricta** – Bot. Tids. 59.
 - **stricta** ssp. **stricta** (*Spids Øjentrøst*) – Bot. Tids. 59 (TBU) – hedekær mellem Engelst og Færker !
 - **vernalis** ssp. **brevipila** – Bot. Tids. 59 (TBU).
 - Fagus sylvatica** (*Bøg*) – bl.a. i skov ved Engelst Odde !
 - Festuca arundinacea** (*Strand-Svingel*) – bl.a. i strandeng ved Hvirp !
 - **ovina** (*Fåre-Svingel*) – 1935 (DBF) – 1985 (SM) – 1988 (KK) – alm. !
 - **pratensis** (*Eng-Svingel*) – bl.a. i strandeng ved Hvirp !
 - **rubra** ssp. **arenaria** – 1932: Fur Nordkyst (SA).
 - – ssp. **pruinosa** – Bot. Tids. 68 (TBU) – bl.a. på strandoverdrev ved Færker Hede !
 - – ssp. – f. **pseudoarenaria** – strandoverdrev på Færker Hede !

- Festuca rubra ssp. rubra** (*Rød Svingel*) – 1935 (DBF) – 1983 (DBF) – 1985 (SM) – 1988 (KK) – alm. !
- Ficaria verna ssp. verna** (*Alm. Vorterod*) – alm. !
- Filago arvensis** (*Ager-Museurt*) – Bot. Tids. 57 (TBU).
- *minima* (*Liden Museurt*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – bl.a. i vejkant mellem Ulsted og Smedjehøje !
 - *vulgaris* (*Kugle-Museurt*) – 1974: forladt molergrav på nordøen (DB).
- Filipendula ulmaria** (*Alm. Mjødurt*) – bl.a. ved vandhul ved Hindkærvej !
- *vulgaris* (*Knoldet Mjødurt*) – Bot. Tids. 61 (TBU) – 1985: Mellem Stendalhøje og Lille Odinshøj (IA) – overdrev ved rørsump vest for Råkilde !
- Fragaria x ananassa** (*Have-Jordbær*) – vejkant ved Engelst Odde !
- *vesca* (*Skov-Jordbær*) – Bot. Tids. 61 (TBU) – 1982 (BL) – bl.a. på lyngbakke nordvest for Råkilde Campingplads !
 - *viridis* (*Bakke-Jordbær*) – Bot. Tids. 61 (TBU) – bl.a. i molergrav nordvest for Kønsborg !
- Fraxinus excelsior** (*Ask*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – bl.a. i krat ved kirken i Nederby !
- Fritillaria meleagris** (*Vibeæg*) – i krat ved kirken i Nederby !
- Fumaria officinalis** (*Læge-Jordrøg*) – Bot. Tids. 56 (TBU) – bl.a. i gl. molergrav ved Stendalshøje !
- Gagea lutea** (*Alm. Guldstjerne*) – i krat ved kirken i Nederby !
- Galanthus nivalis** (*Vintergæk*) – bl.a. i krat ved kirken i Nederby !
- Galeopsis bifida** (*Skov-Hanekro*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – alm. !
- *tetrahit* (*Alm. Hanekro*) – bl.a. i vejkant ved havnen !
- Galinsoga parviflora** (*Håret Kortstråle*) – bl.a. i have i Nederby !
- *quadriradiata* (*Kirtel-Kortstråle*) – bl.a. i krat ved havnen !
- Galium aparine** (*Burre-Snerre*) – Bot. Tids. 53 (TBU) – alm. !
- *boreale* (*Trenervet Snerre*) – Bot. Tids. 53 (TBÜ) – 1935: Hedebakker omkring Rødstenene (DBF) – bl.a. i højeng ved Stendalshøje !
 - *palustre* ssp. *elongatum* (*Vand-Snerre*) – Bot. Tids. 53 (TBU) – bl.a. i kær ved Råkilde !
 - – ssp. *palustre* (*Kær-Snerre*) – Bot. Tids. 53 (TBU) – alm. !
 - *saxatile* (*Lyng-Snerre*) – Bot. Tids. 53 (TBU) – 1982 (BL) – 1983 (DBF) – 1988 (KK) – alm. !
 - *sterneri* (*Liden Snerre*) – Bot. Tids. 53 (TBU).
 - *uliginosum* (*Sump-Snerre*) – Bot. Tids. 53 (TBU).
 - *verum* ssp. *verum* (*Gul Snerre*) – Bot. Tids. 53 (TBU) – 1984 (TV) – 1985 (SM) – 1986 (IA) – 1988 (KK) – alm. !
- Genista anglica** (*Engelsk Visse*) – Jessen 1931 (TBU) – 1935 (DBF) – 1982 (BL) – 1988 (KK) – bl.a. i hedekær ved Harvarp Odde !
- *pilosa* (*Håret Visse*) – 1930: Lyngbakker (HPK) – 1932: Fur Bakker (SA).
 - *tinctoria* (*Farve-Visse*) – Jessen 1931 (TBU) – 1924 (AF) – 1988 (KK) – bl.a. på overdrev øst for Svenskehule !
- Gentiana pneumonanthe** (*Klokke-Ensian*) – 1935: Overgangsområder mellem Hede og Strand på Færker (DBF) – 1988: Engelst Odde, marint forland mod nord (DB) – bl.a. i hedekær på Færker Hede !
- Gentianella campestris** ssp. *baltica* (*Baltisk Ensian*) – 1935: Strandeng med Loer i den sydligste Del af Engelst Odde (DBF) – strandeng på Engelst Odde !
- Geranium columbinum** (*Storbægret Storkenæb*) – mark ved Hindkærvej !
- *dissectum* (*Kløftet Storkenæb*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – bl.a. i vejkant ved Anshede !
 - *molle* (*Blødt Storkenæb*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – 1982 (BL) – 1984 (TV) – 1988 (KK) – alm. !
 - *pusillum* (*Liden Storkenæb*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – 1982 (BL) – alm. !
 - *robertianum* (*Stinkende Storkenæb*) – 1982 (BL) – bl.a. i vejkant i Nederby !
 - *sanguineum* (*Blodrød Storkenæb*) – vejkant i Nederby !
- Geum urbanum** (*Feber-Nellikerod*) – Bot. Tids. 61 (TBU) – 1962 (AP) – alm. !
- Glaux maritima** (*Sandkryb*) – 1984 (TV) – bl.a. i strandeng ved Engelst Odde !
- Glechoma hederacea** (*Korsknap*) – bl.a. i hegnet ved Råkilde Campingplads !
- Glyceria declinata** (*Tandet Sødgræs*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1962 (AP).
- *fluitans* (*Manna-Sødgræs*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – bl.a. i vandhul vest for Anshede !

- Glyceria maxima** (*Høj Sødgræs*) – lille vandhul ved præstegården i Nederby !
- *plicata* (*Butblomstret Sødgræs*) – 1932: Færker (SA) – grøft ca. 500 m syd for kirken i Nederby !
- Gnaphalium sylvaticum** (*Rank Evighedsblomst*) – 1984 (TV) – bl.a. i vejkant ved Færker Hede !
- *uliginosum* (*Sump-Evighedsblomst*) – bl.a. på leret skrænt ved Hindkærvej !
- Gymnocarpium dryopteris** (*Tredelt Mangeløv*) – 1930 (HPK).
- Hedera helix** (*Vedbend*) – bl.a. i skov ved Engelst Odde !
- Helianthus x laetiflorus** – mark ved Hindkærvej !
- Helichrysum arenarium** (*Gul Evighedsblomst*) – molergrav ved Bette Jens' Høj !
- Helictotrichon pratense** (*Eng-Havre*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1962 (AP) – 1985 (SM) – 1988 (KK) – bl.a. på skrænt sydøst for Knuden !
- *pubescens* (*Dunet Havre*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – overdrev ved hedekær sydøst for Knudshoved !
- Helosciadium inundatum** (*Svømmende Sumpskærm*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1935 (DBF) – 1983 (DBF) – vandhul vest for Anshede !
- Heracleum pubescens** (*Kæmpe-Bjørneklo*) – 1967: Nederby (AH) – bl.a. i vejkant ved Vojel !
- *sphondylium* (*Alm. Bjørneklo*) – vejkant ved Smedjehøje !
- Herniaria glabra** (*Brudurt*) – Bot. Tids. 55 (TBU) – 1935: Strandvold ved Færker Vig (DBF).
- Hieracium auranthiacum** (*Pomerans-Høgeurt*) – plæne ved kirken i Nederby !
- *pilosella* (*Håret Høgeurt*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – 1982 (BL) – 1985 (SM) – 1988 (KK) – alm. !
 - *pinnatifidum* (*Fliget Høgeurt*) – skov ved molerværk ved Knuden !
 - *umbellatum* (*Smalbladet Høgeurt*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – 1984 (TV) – 1988 (KK) – alm. !
 - *vulgatum* – gamle molergrave mod nord !
- Hippophaë rhamnoides** (*Havtorn*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – 1924 (AF) – 1935 (DBF) – 1982 (BL) – 1984 (TV) – 1986 (IA) – bl.a. i gl. molergrav mellem Smedjehøje og Bette Jens' Høj !
- Hippuris vulgaris** (*Hestehale*) – Bot. Tids. 56 (TBU) – bl.a. i mose ved Hindkærvej !
- Holcus lanatus** (*Fløjlsgræs*) – 1988 (KK) – alm. !
- *mollis* (*Krybende Hestegræs*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – bl.a. ved vandhul ved Stendalshøje !
- Honckenya peploides** (*Strandarve*) – Bot. Tids. 55 (TBU) – 1935 (DBF) – 1982 (BL) – 1984 (TV) – bl.a. på stranden ved Engelst Odde !
- Hordeum vulgare** (*Alm. Byg*) – bl.a. på markvej sydøst for Knuden !
- Hottonia palustris** (*Vandrøllike*) – bl.a. i mose ved Grønner Odde !
- Humulus lupulus** (*Humle*) – Bot. Tids. 62 (TBU) – bl.a. i hegnet i Debel !
- Hydrocotyle vulgaris** (*Vandnavle*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1935 (DBF) – alm. !
- Hypericum maculatum** (*Kantet Perikon*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – 1988 (KK) – bl.a. i gl. molergrav ved Stendalshøje !
- *perforatum* (*Prikbladet Perikon*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – 1988 (KK) – bl.a. i vejkant ved Færkervej !
- Hypochoeris glabra** (*Glat Kongepen*) – bl.a. i roemark ved Engelst !
- *maculata* (*Plettet Kongepen*) – 1991 (PW).
 - *radicata* (*Alm. Kongepen*) – 1982 (BL) – 1988 (KK) – alm. !
- Iberis umbellata** (*Sløjfeflomst*) – på lille affaldsplads i Nederby !
- Impatiens glandulifera** (*Kæmpe-Balsamin*) – tagrørsump nord for Råkilde Campingplads !
- Iris x germanica** (*Have-Iris*) – krat ved havnen !
- *pseudacorus* (*Gul Iris*) – 1982: Skrænterne mod Nordstranden (BL) – lille vandhul ved præstegården i Nederby !
- Jasione montana** (*Blåmunke*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1988 (KK) – bl.a. på strandoverdrev ved Engelst Odde !
- Juncus alpinus** ssp. *nodosus* (*Stilk-Siv*) – Bot. Tids. 44 (TBU) – kær på Færker Hede !
- *anceps* (*Sand-Siv*) – 1932 (SA).
 - *articulatus* (*Glanskapslet Siv*) – 1935 (DBF) – 1983 (DBF) – bl.a. i hedekær ved Engelst Odde !

- Juncus balticus** (*Klit-Siv*) – 1935: Strandmark ved Færker Vig (DBF) – kær på Færker Hede !
- **bufonius** (*Tudse-Siv*) – 1983 (DBF) – alm. !
 - **bulbosus** (*Liden Siv*) – 1935: Hedekær ved Færker Vig (DBF) – 1983: Rigkær nordvest for Rødstenen (DBF) – hedekær på Færker Hede !
 - **compressus** (*Fladstrået Siv*) – Bot. Tids. 44 (TBU) – bl.a. i strandeng ved Vojel !
 - **conglomeratus** (*Knop-Siv*) – 1935 (DBF) – 1983 (DBF) – alm. !
 - **effusus** (*Lyse-Siv*) – 1935 (DBF) – 1983 (DBF) – alm. !
 - **filiformis** (*Tråd-Siv*) – 1935 (DBF) – bl.a. i mose ved Engelst Odde !
 - **gerardi** (*Harril*) – bl.a. i strandeng på Engelst Odde !
 - **squarrosus** (*Børste-Siv*) – Bot. Tids. 44 (TBU) – 1983 (DBF) – bl.a. i hedekær ved Færker Hede !
- Juniperus communis** (*Ene*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – 1985 (SM) – 1986 (IA) – bl.a. på overdrev ved Langstedhuller !
- Knautia arvensis** (*Blåhat*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1984 (TV) – 1988 (KK) – alm. !
- Lamium amplexicaule** (*Liden Tvetand*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – bl.a. i vejkant ved Hindkærvej !
- **hybridum** (*Fliget Tvetand*) – på jordbunke ved Hindkærvej !
 - **moluccellifolium** (*Nyrebladet Tvetand*) – skrænt ved Hindkærvej !
 - **purpureum** (*Rød Tvetand*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – bl.a. i udyrket område ved havnen !
- Lapsana communis** (*Haremad*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – alm. !
- Larix decidua** (*Europæisk Lærk*) – skov syd for Smedjehøje !
- **kaempferi** (*Japansk Lærk*) – bl.a. i krat ved Engelst Odde !
- Lathyrus montanus** (*Krat-Fladbælg*) – Jessen 1931 (TBU) – 1982 (BL) – 1988 (KK) – bl.a. på overdrev ved Rødsten !
- – var. **tenuifolius** – 1991 (PW).
 - **pratensis** (*Gul Fladbælg*) – bl.a. på skrænt ved Ulsted Hage !
- Lemna minor** (*Liden Andemad*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – 1983 (DBF) – alm. !
- **polyrrhiza** (*Stor Andemad*) – lille vandhul ved præstegården i Nederby !
 - **trisulca** (*Kors-Andemad*) – 1983 (DBF) – bl.a. i mosehul på Engelst Odde !
- Leontodon autumnalis** (*Høst-Borst*) – 1982 (BL) – alm. !
- Lepidium campestre** (*Salomons Lysesstage*) – bl.a i vejkant ved Kragehøj !
- **ruderale** (*Stinkende Karse*) – Bot. Tids. 54 (TBU).
- Leucanthemum maximum** (*Kæmpe-Margerit*) – bl.a. i vejkant i Nederby !
- **vulgare** (*Hvid Okseøje*) – 1988 (KK) – bl.a. i gl. molergrav ved Stendalshøje !
- Leymus arenarius** (*Marehalm*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1935 (DBF) – 1982 (BL) – 1984 (TV) – alm. !
- Ligustrum vulgare** (*Alm. Liguster*) – bl.a. i krat ved havnen !
- Lilium martagon** (*Krans-Lilje*) – krat ved kirken i Nederby !
- Linaria vulgaris** (*Alm. Torskemund*) – 1988 (KK) – alm. !
- Linum catharticum** (*Vild Hør*) – Bot. Tids. 53 (TBU) – 1985 (SM) – 1988 (KK) – bl.a. i kær på Harvarp Odde !
- Lithospermum arvense** (*Ager-Stenfrø*) – markkant ved Rødsten !
- Littorella uniflora** (*Strandbo*) – Bot. Tids. 56 (TBU) – 1935: Hedekær ved Færker Vig (DBF).
- Lolium multiflorum** (*Italiensk Rajgræs*) – bl.a. i vejkant nordvest for Kønsborg !
- **perenne** (*Alm. Rajgræs*) – 1988 (KK) – alm. !
- Lonicera periclymenum** (*Alm. Gedeblad*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – bl.a. i krat ved havnen !
- Lotus corniculatus** (*Alm. Kællingetand*) – 1988 (KK) – alm. !
- **tenuis** (*Smalbladet Kællingetand*) – 1962 (AP).
 - **uliginosus** ssp. **uliginosus** (*Sump-Kællingetand*) – Jessen 1931 (TBU) – 1983 (DBF) – alm. !
- Lunaria annua** (*Judaspenge*) – bl.a. i krat ved havnen !
- Lupinus polyphyllus** (*Mangebladet Lupin*) – bl.a. i vejkant i Nederby !
- Luzula campestris** (*Mark-Frytle*) – 1988 (KK) – alm. !
- **multiflora** ssp. **congesta** (*Hoved-Frytle*) – Bot. Tids. 44 (TBU) – 1935 (DBF).
 - – ssp. **multiflora** (*Mangeblomstret Frytle*) – Bot. Tids. 44 (TBU) – 1988 (KK) – bl.a. i mark ved Hindkærvej !

- Luzula pilosa** (*Håret Frytle*) – Bot. Tids. 44 (TBU) – hedeoverdrev ved Gammelgård !
- Lychnis coronaria** (*Lammeøre*) – losseplads ved Ansager !
- **flos-cuculi** (*Trævlekrone*) – 1924 (AF) – 1988 (DB) – bl.a. i hedekær på Harvarp Odde !
 - **viscaria** (*Tjærenellike*) – Bot. Tids. 55 (TBU) – 1924 (AF) – 1930 (HPK) – bl.a. på overdrev ved Langstedhuller !
- Lycium barbarum** (*Bukketorn*) – 1932: Fur By (SA).
- Lycopersicon lycopersicum** (*Tomat*) – bl.a. på strandbred i Nederby !
- Lycopodium annotinum** (*Femradet Ulvefod*) – bl.a. i gl. molergrav ved Råkilde !
- **clavatum** (*Alm. Ulvefod*) – Bot. Tids. 49 (TBU) – 1935 (DBF): Hedebakker ved Rødstenene – bl.a. i gl. molergrav nordvest for Kønsborg !
 - **inundatum** (*Liden Ulvefod*) – Bot. Tids. 49 (TBU) – 1932: Færker (SA) – 1935: Hedekær ved Færker Vig (DBF).
- Lycopus europaeus** (*Sværtevæld*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – bl.a. i kær på Engelst Odde !
- Lysimachia nummularia** (*Pengebladet Fredløs*) – bl.a. i kær ved Grønner Odde !
- **punctata** (*Prikbladet Fredløs*) – bl.a. på losseplads ved Anshede !
 - **thyrsiflora** (*Dusk-Fredløs*) – mose ved Råkilde Campingplads !
 - **vulgaris** (*Alm. Fredløs*) – Bot. Tids. 43 (TBU) – bl.a. i rørsump sydøst for Knuden !
- Lythrum salicaria** (*Kattehale*) – Bot. Tids. 56 (TBU) – bl.a. i mose ved Hindkærvej !
- Majanthemum bifolium** (*Majblomst*) – bl.a. i plantage ved Ulsted Hage !
- Malus x domestica** (*Sød-Æble*) – bl.a. i krat ved havnen !
- Malva moschata** (*Moskus-Katost*) – 1983: Skrænt nær kysten i nord (DBF).
- **neglecta** (*Rundbladet Katost*) – Bot. Tids. 50 (TBU) – 1917: Fur sydøst (JG) – 1967: Ved den tilsandede havn på vestsiden af Fur (AH).
 - **sylvestris** (*Alm. Katost*) – Bot. Tids. 50 (TBU) – bl.a. i vejkant i Debel !
- Matteuccia struthiopteris** (*Strudsvinge*) – skov nær Bette Jens' Høj !
- Medicago lupulina** (*Humle-Sneglebælg*) – 1982 (BL) – 1984 (TV) – 1988 (KK) – alm. !
- **sativa** (*Foder-Lucerne*) – bl.a. i vejkant ved Harvarp Odde !
- Melilotus alba** (*Hvid Stenklover*) – bl.a. i vejkant ved havnen !
- **officinalis** (*Mark-Stenklover*) – losseplads ved Ansager !
- Mentha aquatica** (*Vand-Mynte*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – alm. !
- **spicata** (*Grøn Mynte*) – bl.a. under hæk i Nederby !
- Menyanthes trifoliata** (*Bukkeblad*) – 1982 (BL) – 1988: Engelst Odde, marint forland mod nord (DB) – bl.a. i mose ved Hindkærvej !
- Milium effusum** (*Miliegræs*) – bl.a. i skov ved Knudshoved !
- Moehringia trinervia** (*Skovarve*) – Bot. Tids. 55 (TBU) – bl.a. i skov sydøst for Knuden !
- Molinia coerulea** (*Blåtop*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1935 (DBF) – alm. !
- Montia fontana** ssp. **fontana** (*Stor Vandarve*) – Bot. Tids. 71 (TBU) – 1935 (DBF) – 1962 (AP) – bl.a. i lille vandløb i strandeng i Nederby !
- Muscari botryoides** (*Perlehylacint*) – bl.a. i vejkant ved havnen !
- Myosotis arvensis** (*Mark-Forglemmigej*) – 1932 (SA) – 1988 (KK) – alm. !
- **discolor** (*Forskelligfarvet Forglemmigej*) – 1988 (KK) – alm. !
 - **laxa** ssp. **caespitosa** (*Sump-Forglemmigej*) – Bot. Tids. 60 (TBU) – 1983 (DBF) – bl.a. i grøft ved Hvир !
 - **palustris** (*Eng-Forglemmigej*) – 1935 (DBF) – 1982 (BL) – bl.a. i kær ved Rødsten !
 - **ramosissima** (*Bakke-Forglemmigej*) – 1982 (BL) – skrænt ved Timmose Odde !
- Myosurus minimus** (*Musehale*) – Bot. Tids. 53 (TBU) – 1948: Strandeng ved Fur Kirke (TC).
- Myrica gale** (*Mose-Pors*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – bl.a i hedekær på Harvarp Odde !
- Myrrhis odorata** (*Sødkærm*) – i vejkant ved Anshede !
- Narcissus poëticus** (*Pinselilje*) – i vejkant ved Koldkilde !
- **pseudonarcissus** (*Påskelilje*) – bl.a. på overdrev ved Hindkærvej !
- Nardus stricta** (*Katteskæg*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1983 (DBF) – bl.a. i kær ved Hindkærvej !
- Narthecium ossifragum** (*Benbræk*) – 1932: Færker (SA) – 1935: Hedekær ved Færker Vig (DBF) – hedekær på Færker Hede !

- Nicandra physalodes** (*Kantbæger*) – rensningsanlæg ved Søndergårde !
- Nymphaea alba** (*Hvid Åkande*) – lille vandhul ved præstegården i Nederby (plantet) !
- Odontites verna** ssp. **pumila** (*Sommer-Rødtop*) – bl.a. ved vandhul i strandeng ved Hindkærvej !
- Oenothera erythrosepala** (*Kæmpe-Natlys*) – vejkant i Nederby !
- Ononis repens** (*Mark-Krageklo*) – Jessen 1931 (TBU) – 1932 (SA) – 1988 (KK) – bl.a. på overdrev ved rigkær ved Engelst Odde !
- **spinosa** (*Strand-Krageklo*) – strandvold på Engelst Odde !
- Onopordon acanthium** (*Æselfoder*) – vejkant i Madsbad !
- Ornithogalum umbellatum** (*Kost-Fuglemælk*) – molergrav ved Bette Jens' Høj !
- Oxalis acetosella** (*Skovsyre*) – Bot. Tids. 53 (TBU) – 1982 (BL) – bl.a. i skov øst for Svenskehule !
- **corniculata** var. **atropurpurea** (*Brun Surkløver*) – kirkegården i Nederby !
- Papaver argemone** (*Kølle-Valmue*) – bl.a. i krat ved havnen !
- **dubium** (*Gærde-Valmue*) – bl.a. på stenet strandvold ved Engelst Odde !
 - **orientale** (*Kæmpevalmue*) – losseplads ved Anshede !
 - **somniferum** (*Opium-Valmue*) – bl.a. i vejkant ved Hindkærvej !
- Parnassia palustris** (*Leverurt*) – 1988: Engelst Odde, marint forland mod nord (DB) – bl.a. i hedekær på Engelst Odde !
- Pastinaca sativa** (*Pastinak*) – Bot. Tids. 47 (TBU).
- Pedicularis palustris** ssp. **palustris** (*Eng-Troldurt*) – 1932: Færker (SA).
- **sylvatica** (*Mose-Troldurt*) – Bot. Tids. 59 (TBU) – 1930 (HPK) – 1932 (SA) – 1935 (DBF) – 1962 (AP) – bl.a. i kær ved Rødsten !
- Peplis portula** (*Vandportulak*) – bl.a. på bredden af vandhul vest for Anshede !
- Petasites hybridus** (*Rød Hestehov*) – i eng ved Koldkilde !
- Petroselinum crispum** var. **crispum** (*Kruspersille*) – bl.a. i krat i Nederby !
- Phalaris arundinacea** (*Rørgræs*) – Tagrørbelte i Nederby !
- f. **picta** (*Båndgræs*) – bl.a. i kanten af en eng i Nederby !
- Phleum bertolonii** (*Knold-Rottehale*) – 1985: Langstedhuller (SM) – 1988: Vestnordvest– vendte kystskrænter og overdrev på vestsiden (KK) – bl.a. på overdrev ved Langstedhuller !
- **pratense** (*Eng-Rottehale*) – bl.a. i vejkant ved havnen !
- Phragmites australis** (*Tagrør*) – 1924 (AF) – 1935 (DBF) – alm. !
- Physocarpus opulifolius** (*Blære-Spiræa*) – gl. molergrav ved Råkilde !
- Picea abies** (*Rødgran*) – alm. !
- **glauca** (*Hvidgran*) – bl.a. i hegning ved Engelst Odde !
 - **sitchensis** (*Sitka-Gran*) – bl.a. i skov ved Råkilde !
- Pilularia globulifera** (*Pilledrager*) – Bot. Tids. 49 (TBU) – 1937 (JL).
- Pimpinella saxifraga** (*Alm. Pimpinelle*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1984 (TV) – 1988 (KK) – alm. !
- Pinguicula vulgaris** (*Vibefedt*) – Bot. Tids. 56 (TBU) – 1924: ved Vojel (AF) – 1924 (SDP).
- Pinus contorta** (*Klit-Fyr*) – alm. !
- **mugo** (*Alm. Bjerg-Fyr*) – alm. !
 - **sylvestris** (*Skov-Fyr*) – bl.a. i skov sydøst for Knuden !
- Pisum sativum** (*Alm. Ært*) – strandoverdrev ved havnen !
- Plantago lanceolata** (*Lancet-Vejbred*) – 1982 (BL) – 1988 (KK) – alm. !
- **major** ssp. **intermedia** (*Liden Vejbred*) – strandoverdrev i Nederby !
 - - ssp. **major** (*Glat Vejbred*) – 1982 (BL) – alm. !
 - **maritima** (*Strand-Vejbred*) – Bot. Tids. 56 (TBU) – 1935 (DBF) – 1984 (TV) – 1988 (KK) – alm. !
 - **media** (*Dunet Vejbred*) – overdrev ved Stendalshøjje !
- Poa annua** (*Enårig Rapgræs*) – alm. !
- **compressa** (*Fladstrået Rapgræs*) – bl.a. i kær ved Færker Hede !
 - **nemoralis** (*Lund-Rapgræs*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – bl.a. i lille skov syd for Smedjehøjje !
 - **pratensis** ssp. **pratensis** (*Eng-Rapgræs*) – alm. !

Poa subcoerulea (*Blågrøn Rapgræs*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – bl.a. på strandoverdrev øst for Færker Hede !

– **trivialis** (*Alm. Rapgræs*) – 1988 (KK) – alm. !

Polygala vulgaris (*Alm. Mælkeurt*) – 1988: Vestnordvest–vendte kystskrænter og overdrev på vestsiden (KK) – bl.a. på overdrev ved Stendalshøj !

Polygonatum multiflorum (*Salomons Segl*) – bl.a. i skov sydøst for Krageshøj !

Polygonum amphibium (*Vand–Pileurt*) – bl.a. i kær på Engelst Odde !

– **aviculare** ssp. **aviculare** (*Alm. Vej–Pileurt*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – alm. !

– **convolvulus** (*Snerle–Pileurt*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – alm. !

– **cuspidatum** (*Japan–Pileurt*) – bl.a. i gl. molergrav nordøst for Stendalshøj !

– **hydropiper** (*Bidende Pileurt*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – 1935 (DBF): Væld tæt ved Rødsten – bl.a. i kær på Engelst Odde !

– **lapathifolium** ssp. **lapathifolium** (*Knudet Pileurt*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – bl.a. i krat ved havnen !

– – **ssp. pallidum** (*Bleg Pileurt*) – bl.a. ved vandhul ved Hindkærvej !

– **minus** (*Liden Pileurt*) – lille vandløb i strandeng i Nederby !

– **neglectum** (*Spidsbladet Pileurt*) – vejkant nær Bette Jens' Høj !

– **persicaria** (*Fersken–Pileurt*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – bl.a. i eng ved Færker Hede !

Polypodium vulgare (*Alm. Engelsød*) – Bot. Tids. 49 (TBU) – 1924 (AF) – 1985 (SM) – 1988 (KK) – bl.a. i krat ved havnen !

Populus alba (*Sølv–Poppel*) – bl.a. i skov ved Pikhede !

– **x berolinensis** (*Berliner–Poppel*) – bl.a. i krat ved Engelst Odde !

– **x canadensis** cv. **serotina** (*Landevejs–Poppel*) – bl.a. på overdrev ved Langstedhuller !

– **x canescens** (*Gråpoppel*) – bl.a. på Færker Hede !

– **x candicans** (*Ontarisk Poppel*) – i vejkant ved Engelst Odde !

– **tremula** (*Bævreasp*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – bl.a. på grund ved nedlagt molerværk sydøst for Knuden !

Potamogeton gramineus (*Græsbladet Vandaks*) – Bot. Tids. 70 (TBU) – J. Lindhard.

– **natans** (*Svømmende Vandaks*) – Bot. Tids. 70 (TBU) – 1935 (DBF) – 1983 (DBF) – bl.a. i gl. molergrav ved Stendalshøj !

– **pectinatus** (*Børstebladet Vandaks*) – Bot. Tids. 70 (TBU) – 1917: Vandhul mod sydøst (JG).

– **polygonifolius** (*Aflangbladet Vandaks*) – Bot. Tids. 70 (TBU) – 1935: Lavtliggende Plet ved Færker Vig (DBF).

– **pusillus** (*Liden Vandaks*) – Bot. Tids. 70 (TBU) – 1983: Vandløb og sø ved Rødsten (DBF) – mose ved Råkilde !

Potentilla anserina (*Gåse–Potentil*) – 1982 (BL) – 1984 (TV) – alm. !

– **argentea** ssp. **argentea** (*Alm. Sølv–Potentil*) – Bot. Tids. 61 (TBU) – bl.a. i vejkant ved havnen !

– **erecta** (*Tormentil*) – 1935 (DBF) – 1982 (BL) – 1984 (TV) – 1985 (SM) – 1988 (KK) – alm. !

– **palustris** (*Kragefod*) – Bot. Tids. 61 (TBU) – 1935 (DBF) – 1982 (BL) – 1983 (DBF) – bl.a. i gl. molergrav ved Stendalshøj !

– **reptans** (*Krybende Potentil*) – 1982 (BL) – 1985 (SM) – bl.a. i vejkant i Nederby !

– **tabernaemontani** (*Vår–Potentil*) – Bot. Tids. 61 (TBU) – bl.a. på skrænt øst for Vojel !

Primula veris (*Hulkravet Kodriver*) – 1930: Nordkysten af Fur (HPK) – 1932: Fur Bakker (SA) – 1982: (BL) – 1985: Langstedhuller (SM) – 1986: Langstedhuller (IA) – bl.a. på overdrev ved Langstedhuller !

Prunella vulgaris (*Alm. Brunelle*) – 1988 (KK) – alm. !

Prunus avium (*Fugle–Kirsebær*) – bl.a. i hegning ved Råkilde Campingplads !

– **cerasifera** (*Mirabel*) – bl.a. i krat ved havnen !

– **domestica** ssp. **insititia** (*Kræge*) – Nederby !

– **padus** (*Alm. Hæg*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – bl.a. i hegning ved Engelst Odde !

– **serotina** (*Glansbladet Hæg*) – krat ved Ulsted !

- Prunus spinosa** (*Slåen*) – 1982 (BL) – bl.a. i vejkant mellem Ulsted og Smedjehøje !
- Pseudofumaria lutea** (*Gul Lærkespore*) – krat ved havnen !
- Puccinellia distans** (*Udspærret Annelgræs*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – strandeng på Engelst Odde !
- **maritima** (*Strand-Annelgræs*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1932 (SA) – bl.a. i strandeng ved Vojel !
- Pulsatilla pratensis** (*Nikkende Kobjælde*) – 1930: Bakkerne paa Fur, flere Steder (HPK) – 1932: Fur Bakker (SA) – 1982: Skraenterne mod Nordstranden (BL) – 1986: Langstedhuller (IA) – 1989 (KK) – overdrev ved Langstedhuller !
- **vulgaris** (*Opret Kobjælde*) – 1985: ved Langstedhuller (SM).
- Pyrola minor** (*Liden Vintergrøn*) – skov ved Råkilde !
- Quercus robur** (*Stilk-Eg*) – alm. !
- **rubra** (*Rød-Eg*) – krat ved Ulsted Hage !
- Radiola linoides** (*Tusindfrø*) – Bot. Tids. 53 (TBU) – 1932: Færker (SA).
- Ranunculus acris** (*Bidende Ranunkel*) – 1982 (BL) – 1983 (DBF) – 1985 (SM) – alm. !
- **bulbosus** (*Knold-Ranunkel*) – 1982 (BL) – 1988 (KK) – bl.a. på overdrev ved Langstedhuller !
- **flammula** (*Kær-Ranunkel*) – 1935 (DBF) – 1983 (DBF) – bl.a. i sump ved Stendalshøje !
- **repens** (*Lav Ranunkel*) – 1982 (BL) – 1984 (TV) – alm. !
- **sceleratus** (*Tigger-Ranunkel*) – Bot. Tids. 53 (TBU) – 1984 (TV) – bl.a. i kær ved Færker Hede !
- Raphanus raphanistrum** (*Kiddike*) – Bot. Tids. 54 (TBU) – bl.a. i ærtemark vest for Ulsted !
- Rheum rhabarberum** (*Rabarber*) – bl.a. i krat ved havnen !
- Rhinanthus minor** ssp. **stenophyllus** (*Smalbladet Skjaller*) – bl.a. på skrænt ved Søndergårde !
- – **ssp. minor** (*Bredbladet Skjaller*) – skrænt ved Søndergårde !
- **serotinus** ssp. **paludosus** (*Eng-Skjaller*) – bl.a. i tagrørbaelte ved Søndergårde !
- Rhynchospora fusca** (*Brun Næbfrø*) – 1932: Færker (SA) – 1935: Hedekær ved Færker Vig (DBF) – hedekær på Færker Hede !
- Ribes nigrum** (*Solbær*) – bl.a. i tagrørsump sydøst for Knuden !
- **rubrum** ssp. **sylvestre** (*Have-Ribs*) – losseplads ved Anshede !
- **uva-crispa** (*Stikkelsbær*) – bl.a. i krat ved havnen !
- Robinia pseudacacia** (*Robinie*) – opvækst i skov syd for Bette Jens' Høj !
- Rorippa palustris** (*Kær-Guldkarse*) – bl.a. i kær mellem Engelst Odde og Færker Hede !
- **sylvestris** (*Vej-Guldkarse*) – Bot. Tids. 54 (TBU) – 1937 (JL).
- Rosa canina** ssp. **canina** (*Glat Hunde-Rose*) – bl.a. på overdrev mellem havnen og Søndergårde !
- – **ssp. dumetorum** (*Håret Hunde-Rose*) – bl.a. i skovkant sydøst for Krageshøj !
- **dumalis** ssp. **coriifolia** (*Håret Blågrøn Rose*) – Bot. Tids. 61 (TBU) – bl.a. i hegning ved Hindkærvej !
- – **ssp. dumalis** (*Glat Blågrøn Rose*) – Bot. Tids. (TBU).
- **pimpinellifolia** (*Klit-Rose*) – bl.a. i skovkant ved Knuden !
- **rubiginosa** (*Æble-Rose*) – bl.a. i skovkant sydøst for Krageshøj !
- **rubrifolia** (*Kobber-Rose*) – 1983: Rødstenen (DBF) – molergrav ved Bette Jens' Høj !
- **rugosa** (*Rynket Rose*) – Bot. Tids. 61 (TBU) – 1983 (DBF) – alm. !
- **tomentosa** ssp. **sherardii** (*Kortstilket Filt-Rose*) – overdrev ved Råkilde !
- **villosa** ssp. **villosa** (*Spansk Hyben-Rose*) – bl.a. i hegning ved Koldkilde !
- Rubus armeniacus** (*Brombær, sect. Rubus*) – bl.a. på grund ved nedlagt molerfabrik sydøst for Knuden !
- **idaeus** (*Hindbær*) – Bot. Tids. 61 (TBU) – 1924 (AF) – alm. !
- **laciniatus** – (*Brombær, sect. Rubus*) – vejkant ved Dalagervej !
- **pruinosus** – sommerhuskvarter på Færker Hede !
- **pyramidalis** – (*Brombær, sect. Rubus*) – Bot. Tids. 75 (TBU) – bl.a. på Færker Hede !
- **vestitus** – (*Brombær, sect. Rubus*) – Bot. Tids. 75 (TBU) – alm. i den østlige del af øen !
- **wahlbergii** – (*Hasselbrombær, sect. Corylifolii*) – alm. !
- Rudbeckia laciniata** (*Solhat*) – losseplads ved Anshede !
- Rumex acetosa** (*Alm. Syre*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – 1982 (BL) – 1988 (KK) – alm. !

- Rumex acetosella** (*Rødknæ*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – 1982 (BL) – 1988 (KK) – alm. !
 – *crispus* (*Kruset Skræppe*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – 1988 (KK) – alm. !
 – *hydrolapathum* (*Vand-Skræppe*) – Bot. Tids. 45 (TBU).
 – *longifolius* (*By-Skræppe*) – Bot. Tids. 45 (TBU).
 – *obtusifolius* (*Butbladet Skræppe*) – Bot. Tids. 45 (TBU) – bl.a. i skovkant ved Rødsten !
 – *thyrsiflorus* (*Dusk-Syre*) – 1932 (SA) – bl.a. i vejkant ved havnen !
- Ruppia cirrhosa** (*Langstilket Havgræs*) – Bot. Tids. 70 (TBU) – 1935: Strandeng med Loer ved Engelst Odde (DBF).
- *maritima* (*Alm. Havgræs*) – Bot. Tids. 70 (TBU) – strandsø ved Søndergårde !
- Sagina apetala** (*Kronløs Firling*) – 1935: Strandeng med loer ved Engelst Odde (DBF) – rigkæret ved Engelst Odde !
- *ciliata* (*Mark-Firling*) – Bot. Tids. 55 (TBU).
 – *maritima* (*Strand-Firling*) – Bot. Tids. 55 (TBU) – strandoverdrev ved Grønner Odde !
 – *nodosa* (*Knude-Firling*) – Bot. Tids. 55 (TBU) – leret strand sydøst for Knuden !
 – *procumbens* (*Alm. Firling*) – 1935 (DBF) – 1982 (BL) – bl.a. i mark ved Hindkærvej !
 – *subulata* (*Syl-Firling*) – Bot. Tids. 55 (TBU) – 1932: Færker (SA) – 1935: Strandmark ved Færker Vig (DBF).
- Salix arenaria** (*Gråris*) – bl.a. på vældskrænt ved Hindkærvej !
- *aurita* (*Øret Pil*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – bl.a. i kær på Engelst Odde !
 – *caprea* (*Selje-Pil*) – 1983 (DBF) – alm. !
 – *cinerea* (*Grå Pil*) – 1983 (DBF) – alm. !
 – *x dasyclados* (*Lædden Pil*) – 1983 (DBF).
 – *purpurea* (*Purpur-Pil*) – hegnet i sommerhusområde på Færker Hede !
 – *repens* (*Krybende Pil*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – 1935 (DBF) – 1988 (KK) – alm. !
 – *x smithiana* (*Lancet-Pil*) – bl.a. i krat ved havnen !
 – *viminalis* (*Bånd-Pil*) – bl.a. i krat ved havnen !
- Salsola kali** ssp. *kali* (*Sodaurt*) – Bot. Tids. 63 (TBU) – 1930: Faa, smaa Exempl. paa Nordkysten af Fur (HPK) – 1932: Fur Nordstrand (SA) – på strand sydøst for Knuden !
- Sambucus nigra** (*Alm. Hyld*) – 1932 (SA) – alm. !
- Saponaria officinalis** (*Sæbeurt*) – bl.a. i vejkant i Nederby !
- Sarrothamnus scoparius** (*Gyvel*) – bl.a. på Færker Hede !
- Saxifraga granulata** (*Kornet Stenbræk*) – 1982 (BL) – 1986 (IA) – bl.a. på overdrev ved kirken i Nederby !
- Scirpus maritimus** (*Strand-Kogleaks*) – bl.a. i hedekær på Harvarp Odde !
 – *setaceus* (*Børste-Kogleaks*) – 1932: Færker (SA).
 – *tabernaemontani* (*Blågrøn Kogleaks*) – 1932 (SA) – 1935 (DBF) – bl.a. i vandhul på Engelst Odde !
- Scleranthus annuus** ssp. *polycarpos* (*Bakke-Knavel*) – bl.a. på overdrev ved Langstedhuller !
- Scorzonera humilis** (*Lav Skorsoner*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – 1988: Vestnordvest-vendte kystsentrænter og overdrev på vestsiden (KK) – 1992: Langstedhuller (HØ) – bl.a. på lyngbakke nordvest for Råkilde !
- Scrophularia nodosa** (*Knoldet Brunrod*) – Bot. Tids. 59 (TBU) – 1932 (SA) – 1982 (BL).
- Scutellaria galericulata** (*Alm. Skjolddrager*) – Bot. Tids. 59 (TBU) – bl.a. i mose ved Hindkærvej !
- Secale cereale** (*Alm. Rug*) – på strand syd for Engelst Odde !
- Sedum acre** (*Bidende Stenurt*) – 1935 (DBF) – 1982 (BL) – 1988 (KK) – alm. !
 – *album* (*Hvid Stenurt*) – Bot. Tids. 47 (TBU).
 – *spurium* (*Rød Stenurt*) – vejkant i Nederby !
 – *telephium* ssp. *telephium* (*Rød Sct. Hansurt*) – bl.a. i vejkant ved Hindkærvej !
- Selaginella selaginoides** (*Dværgulvefod*) – Bot. Tids. 49 (TBU) – 1935: Overgangsområder mellem hede og strandeng ved Færker Vig (DBF).
- Senecio aquaticus** (*Vand-Brandbæger*) – bl.a. i rigkær på Engelst Odde !

- Senecio jacobaea** (*Eng-Brandbæger*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – 1932 (SA) – bl.a. på overdrev øst for Svenskehule !
- **sylvaticus** (*Skov-Brandbæger*) – 1982 (BL) – bl.a. i skov sydøst for Knuden !
 - **vernalis** (*Vår-Brandbæger*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – bl.a. i vejkant ved havnen !
 - **viscosus** (*Klæbrig Brandbæger*) – 1962 (AP) – 1984 (TV) – alm. !
 - **vulgaris** (*Alm. Brandbæger*) – alm. !
- Sherardia arvensis** (*Blåstjerne*) – 1962 (AP) – 1982 (BL) – bl.a. i vejkant ved Stendalshøje !
- Sieglungia decumbens** (*Tandbælg*) – Bot. Tids. 68 (TBU) – 1930 (HPK) – 1932 (SA) – 1988 (KK) – bl.a. i hedekær ved Harvarp Odde !
- Silene alba** (*Aften-Pragtstjerne*) – Bot. Tids. 55 (TBU) – bl.a. på strandoverdrev ved Harvarp Odde !
- **noctiflora** (*Nat-Limurt*) – få eksemplarer på stranden i Nederby !
 - **vulgaris** ssp. **vulgaris** (*Blæresmelde*) – bl.a. i vejkant vest for Ulsted !
- Sinapis alba** (*Gul Sennep*) – bl.a. på stranden ved Harvarp Odde !
- **arvensis** (*Ager-Sennep*) – Bot. Tids. 54 (TBU) – bl.a. i mark ved Råkilde Campingplads !
- Sisymbrium officinale** (*Rank Vejsennep*) – Bot. Tids. 54 (TBU) – bl.a. i mark ved Engelst !
- Sium latifolium** (*Bredbladet Mærke*) – bl.a. i vandhul ved rigkæret på Engelst Odde !
- Solanum dulcamara** (*Bittersød Natskygge*) – Bot. Tids. 59 (TBU) – alm. !
- – var. **litorale** – 1991 (PW).
 - **nigrum** ssp. **nigrum** (*Sort Natskygge*) – alm. !
 - **tuberosum** (*Kartoffel*) – bl.a. i vejkant ved Hindkærvej !
- Solidago canadensis** (*Canadisk Gyldenris*) – gl. molergrav ved Smedjehøje !
- **gigantea** (*Sildig Gyldenris*) – vejkant i Nederby !
 - **virgaurea** (*Alm. Gyldenris*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – 1988 (KK) – bl.a. på hede ved Rødsten !
- Sonchus arvensis** (*Ager-Svinemælk*) – alm. !
- **asper** (*Ru Svinemælk*) – 1983 (DBF) – alm. !
 - **oleraceus** (*Alm. Svinemælk*) – alm. !
- Sorbus aucuparia** (*Alm. Røn*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – 1983 (DBF) – bl.a. i mose ved Hindkærvej !
- **intermedia** (*Selje-Røn*) – bl.a. i hegnet ved Engelst Odde !
- Sparganium emersum** (*Enkelt Pindsvineknop*) – Bot. Tids. 50 (TBU) – 1983: Engelst Odde. I og omkring vandhul på kreaturgræsset eng (DBF) – bl.a. i vandhul ved Langstedhuller !
- **erectum** ssp. **erectum** (*Grenet Pindsvineknop*) – 1983: Ved vandløb og sø syd for Rødstenen og på Engelst Odde i og omkring vandhul på kreaturgræsset eng (DBF) – bl.a. i vandhul ved rigkæret på Engelst Odde !
 - – ssp. **neglectum** (*Ten-Pindsvineknop*) – Bot. Tids. 50 (TBU) – 1935 (DBF) – grøft i Hvirp !
- Spergula arvensis** (*Alm. Spergel*) – Bot. Tids. 55 (TBU) – 1984 (TV) – alm. !
- Spergularia marina** (*Kødet Hindeknæ*) – bl.a. i strandeng ved Nederby !
- **media** (*Vingefrøet Hindeknæ*) – Bot. Tids. 55 (TBU) – bl.a. i strandeng ved Engelst Odde !
 - **rubra** (*Mark-Hindeknæ*) – Bot. Tids. 55 (TBU) – bl.a. på overdrev ved Bette Jens' Høj !
- Stachys palustris** (*Kær-Galtetand*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – bl.a. i grøft i Nederby !
- Stellaria alsine** (*Sump-Fladstjerne*) – Bot. Tids. 55 (TBU) – 1983: Ved vandløb og sø syd for Rødstenen (DBF) – bl.a. i kær sydøst for Knudshoved !
- **crassifolia** (*Tykbladet Fladstjerne*) – Bot. Tids. 55 (TBU) – 1932: Færker (SA).
 - **graminea** (*Græsbladet Fladstjerne*) – 1988 (KK) – bl.a. i mose ved Hindkærvej !
 - **holostea** (*Stor Fladstjerne*) – bl.a. på overdrev mellem havnen og Søndergårde !
 - **media** (*Alm. Fuglegræs*) – alm. !
- Suaeda maritima** (*Strandgåsefod*) – Bot. Tids. 63 (TBU) – 1932 (SA) – bl.a. i strandeng på Engelst Odde !
- Succisa pratensis** (*Djævelsbid*) – Bot. Tids. 47 (TBU) – 1984 (TV) – 1985 (SM) – 1988 (DB) – 1988 (KK) – alm. !
- Symporicarpos rivularis** (*Alm. Snebær*) – bl.a. i krat ved havnen !

Symphytum x uplandicum (*Foder-Kulsukker*) – bl.a. i vejkant i Nederby !

Syringa vulgaris (*Syren*) – bl.a. i Nederby !

Taraxacum, sect. *Erythrosperma* (Rødfrugtet Sand–Mælkebøtte):

- **brachyglossum** – bl.a. i mark ved P-plads øst for Knuden !
- **frondornatum** – mark ved P-plads øst for Knuden !
- **fulvum** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – alm. !
- **lacistophyllum** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – bl.a. på skrænt i Nederby !
- **laetiforme** – bl.a. på strandvold ved Færker Hede !
- **laetum** – bl.a. i mark ved P-plads øst for Knuden !
- **limbatum** – mark ved Hindkærvej !
- **wessbergii** – mark ved P-plads øst for Knuden !

Taraxacum, sect. *obliqua* (Gråfrugtet Sand–Mælkebøtte):

- **platyglossum** – alm. !

Taraxacum, sect. *Celtica* (Eng–Mælkebøtte):

- **bracteatum** – bl.a. i vejkant 2 km fra Færker mod Nederby !
- **gelertii** – skrænt ved Hindkærvej !
- **praestans** – 1992: Rigkær ved Engelst Odde (HØ) – rigkær ved Engelst Odde !

Taraxacum, sect. *Spectabilia* (Nordisk Mælkebøtte):

- **cimbricum** – 1992: Rigkær ved Engelst Odde (HØ) – bl.a. i eng ved Søndergårde !

Taraxacum, sect. *Hamata* (Krogfliget Mælkebøtte):

- **boekmanii** – vejkant ved Stenøre !
- **hamatiforme** – bl.a. i molergrav ved Bette Jens' Høj !
- **hamatum** – 1992: Rigkær ved Engelst Odde (HØ) – bl.a. i mark/eng ved Koldkilde !
- **polyhamatum** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – plæne ved havnen !
- **pseudohamatum** – overdrev ved Hindkærvej !
- **quadrans** – mark ved Stendalgård !
- **subhamatum** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – bl.a. på overdrev nær Rødsten !

Taraxacum, sect. *Naevosa* (Plettet Mælkebøtte):

- **euryphyllum** – 1992: Rigkær ved Engelst Odde (HØ) – bl.a. i rigkær ved Engelst Odde !
- **lentiginosum** – 1992: Rigkær ved Engelst Odde (HØ) – bl.a. i rigkær ved Engelst Odde !

Taraxacum, sect. *Ruderalia* (Fandens Mælkebøtte):

- **acroglossum** – mark ved Råkilde Campingplads !
- **acutangulum** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – mark ved P-plads øst for Knuden !
- **adiantifrons** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – bl.a. på overdrev ved Langsted Huller !
- **aequilobum** – bl.a. i mark/eng ved Koldkilde !
- **alatum** – bl.a. på skrænt ved Hindkærvej !
- **altissimum** – vejkant mellem Engelst Odde og Hvirp !
- **ancistrolobum** – bl.a. på strandfælled vest for havnen !
- **angustisquameum** – bl.a. i mark ved Madsbad !
- **arrhenii** – vejkant ved Stenøre !
- **auriculatum** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – bl.a. i mark/eng ved Søndergårde !
- **borgvallii** – vejkant mellem Debel og Bette Jens' Høj !
- **caloschistum** – bl.a. på strandvold på Færker Hede !
- **canoviride** – vejkant 2 km fra Færker mod Nederby !
- **christiansenii** – hedekær ved Engelst Odde !
- **coartatum** – bl.a. i mark/eng ved Søndergårde !
- **contractum** – alm. !
- **croceiflorum** – bl.a. på overdrev/mark nær Rødsten !
- **densilobum** – molergrav ved Dalagervej !
- **dilaceratum** – alm. !
- **dilatatum** – mark/eng ved Søndergårde !
- **duplidentifrons** – hedekær ved Engelst Odde !
- **edytomum** – mark/eng ved Koldkilde !
- **ekmanii** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – bl.a. i vejkant mellem Debel og Bette Jens' Høj !

- Taraxacum exacutum** – bl.a. i mark ved Råkilde Campingplads !
- **fasciatum** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – bl.a. i plæne ved havnen !
 - **haematicum** – 1992: Rigkær ved Engelst Odde (HØ) – bl.a. i hedekær ved Engelst Odde !
 - **horridifrons** – eng mellem Færker og Engelst Odde !
 - **huelphersianum** – strandeng/mark ved Hindkærvej !
 - **inarmatum** – vejkant i Nr. Debel !
 - **intermedium** – strandeng/mark ved Hindkærvej !
 - **irreptum** – vejkant i Stenøre !
 - **kjellmanii** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – vejkant 2 km fra Færker mod Nederby !
 - **lacerifolium** – mark ved Madsbad !
 - **laciniosifrons** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – bl.a. i mark ved Stisager !
 - **lacinulatum** – strand/mark i Nederby !
 - **laeticolor** – bl.a. i mark ved Stendalgård !
 - **lamprophyllum** – bl.a. i mark ved P-plads øst for Knuden !
 - **latissimum** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – bl.a. i mark/eng ved Koldkilde !
 - **lilaceum** – bl.a. i mark ved P-plads øst for Knuden !
 - **lingulatum** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – alm. !
 - **longisquameum** – bl.a. på strandvold ved Færker Hede !
 - **lucidum** – mark/eng ved Søndergårde !
 - **macranthoides** – plæne ved havnen !
 - **mimulum** – molergrav ved Bette Jens' Høj !
 - **necessarium** – mark ved Hindkærvej !
 - **obliquilobum** – bl.a. i mark ved P-plads øst for Knuden !
 - **ostenfeldii** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – alm. !
 - **pallescens** – bl.a. i mark/eng ved Koldkilde !
 - **pallidipes** – bl.a. i mark ved Madsbad !
 - **pannucium** – bl.a. i mark/eng ved Koldkilde !
 - **pectinatiforme** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – molergrav ved Bette Jens' Høj !
 - **piceaticeps** – eng/mark ved Søndergårde !
 - **piceatum** – bl.a. på overdrev/mark nær Rødsten !
 - **planum** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – bl.a. i have i Debel !
 - **poliophytum** – eng mellem Færker og Engelst Odde !
 - **polyodon** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – alm. !
 - **privum** – bl.a. i eng/mark ved Søndergårde !
 - **pseudoretroflexum** – bl.a. på skrænt i Nederby !
 - **pulcherrimum** – mark/eng ved Søndergårde !
 - **pulverulentum** – mark mellem Søndergårde og havnen !
 - **purpureum** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – alm. !
 - **recurvum** – bl.a. i mark ved Stendalgård !
 - **rhodopodium** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – bl.a. ved husgavl mellem Hvirp og Kønsborg !
 - **rigens** – bl.a. på overdrev ved Færker Hede !
 - **sagittipotens** – mark ved Stisager !
 - **scotiniforme** – vejkant/fælled ved havnen !
 - **sellandii** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – bl.a. på overdrev ved Langsted Huller !
 - **sinuatum** – mark/eng ved Koldkilde !
 - **stereodes** – bl.a. i plæne ved havnen !
 - **subaurosulum** – bl.a. i eng/mark ved Søndergårde !
 - **subcanescens** – bl.a. i molergrav ved Bette Jens' Høj !
 - **subdahlstedtii** – strandeng/mark ved Hindkærvej !
 - **subhuelphersianum** – strandeng/mark ved Hindkærvej !
 - **sublaeticolor** – hedekær ved Engelst Odde !
 - **subleucopodium** – mark/eng ved Søndergårde !
 - **subxanthostigma** – bl.a. i vejkant mellem Debel og Bette Jens' Høj !
 - **tectum** – strand/mark i Nederby !

Taraxacum lilaceum

For første gang er der på en ø i ø-floraserien fundet over 100 arter af Mælkebøtter, præcis 105. Da Fur imidlertid – set med "ø-floraøjne" – er stor, og da der samtidig er masser af egnede voksesteder for dem, underer det ikke. Kun en lille del af lokaliteter med Mælkebøtter er undersøgt. Det er simpelthen af tidsmæssige årsager umuligt at "kontrollere" alle planter. Der kan kun gisnes om, hvor mange arter, der mon er. Men mon ikke 150 arter ville være i underkanten?

Der er naturligvis blandt de fundne 105 arter nogle, som er sjeldne eller endog meget sjeldne i Danmark, nogle sjeldne i det hele taget. Det gælder f.eks. *Taraxacum arrhenii*, *T. edytomum*, *T. lacerifolium*, *T. poliophytum*, *T. tectum*, *T. praestans* og *T. wessbergii* samt den afbildede art, *T. lilaceum*.

Taraxacum lilaceum, som hører til sect. Ruderalia (Fandens Mælkebøtte), blev første gang fundet under en ekskursion i 1976 sammen med Hans Øllgaard. Findestedet var vejkant ved landsbyen Oddense i Salling. Siden har jeg fundet den ved bl.a. Sebbersund, Skarpsalling, Glyngøre og nu på Fur, hvor den er fundet to steder. Hans Øllgaard har bl.a. fundet den ved Løgstør og Lendrup Strand. I Danmark findes den således inden for et temmeligt snævert område i den nordvestlige del af Jylland. Den blev i 1978 beskrevet af Hans Øllgaard i Botaniska Notiser. Som et kuriosum kan nævnes, at den er fundet i Luxembourg.

- Taraxacum tenebricans** – skrænt/mark ved Søndergårde !
 - **trigonum** – eng mellem Færker og Engelst Odde !
 - **valens** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – bl.a. på overdrev ved Langsted Huller !
 - **vanum** – 1992. Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – bl.a. i vejkant ved Færker Hede !
 - **vastisectum** – alm. !
 - **xanthostigma** – 1992: Overdrev ved Langstedhuller (HØ) – alm. !
- Tanacetum parthenium** (*Matrem*) – bl.a. på losseplads ved Anshede !
 - **vulgare** (*Rejnsfan*) – 1984 (TV) – bl.a. i vejkant ved havnen !
- Teesdalia nudicaulis** (*Flipkrave*) – 1982 (BL) – 1988 (KK) – bl.a. på overdrev ved Søndergårde !
- Telekia speciosa** (*Tusindstråle*) – vejkant nær Bette Jens' Høj !
- Thlaspi arvense** (*Alm. Pengeurt*) – Bot. Tids. 54 (TBU) – 1982 (BL) – alm. !
- Thymus serpyllum** ssp. **serpyllum** (*Smalbladet Timian*) – Bot. Tids. 64 (TBU) – 1985 (SM) – 1986 (IA) – 1988 (KK) – bl.a. på strandoverdrev ved Engelst Odde !
- Tilia cordata** (*Småbladet Lind*) – skov ved Dalagervej !
- Torilis japonica** (*Hvas Randfrø*) – 1988 (KK) – bl.a. i hegnet ved Råkilde Campingplads !
- Tragopogon pratensis** ssp. **minor** (*Småkronet Gedeskæg*) – mark ved Hindkærvej !
 - - **pratensis** (*Eng-Gedeskæg*) – 1962 (AP) – 1988 (KK) – bl.a. i vejkant ved havnen !
- Trichophorum caespitosum** ssp. **germanicum** (*Vestlig Tue-Kogleaks*) – Bot. Tids. 47 (TBU): Alm. på Engelst Odde.
- Trientalis europaea** (*Skovstjerne*) – 1982 (BL) – 1988 (KK) – bl.a. i hede nord for Råkilde Campingplads !
- Trifolium arvense** (*Hare-Kløver*) – bl.a. i vejkant vest for Ulsted !
 - **campestre** (*Gul Kløver*) – bl.a. i mark ved Hindkærvej !
 - **dubium** (*Fin Kløver*) – 1988 (KK) – bl.a. i mark ved Engelst !
 - **fragiferum** (*Jordbær-Kløver*) – 1930 (HPK) – 1932 (SA) – bl.a. i strandeng i Nederby !
 - **hybridum** ssp. **hybridum** (*Alsike-Kløver*) – alm. !
 - **incarnatum** (*Blod-Kløver*) – vejkant ved Anshede !
 - **medium** (*Bugtet Kløver*) – 1988 (KK) – bl.a. på strandoverdrev ved Ulsted Hage !
 - **pratense** (*Rødkløver*) – alm. (også f. album) !
 - **repens** (*Hvidkløver*) – 1982 (BL) – 1988 (KK) – alm. !
 - **striatum** (*Stribet Kløver*) – 1988: Vestnordvest-vendte kystsentrer og overdrev på vestsiden (KK) – bl.a. på overdrev ved gl. molergrav nordvest for Kønsborg !
- Triglochin maritimum** (*Strand-Trehage*) – bl.a. i hedekær på Harvarp Odde !
 - **palustre** (*Kær-Trehage*) – bl.a. i hedekær på Harvarp Odde !
- Tripleurospermum inodorum** (*Lugtløs Kamille*) – 1982 (BL) – alm. !
 - **maritimum** ssp. **maritimum** (*Krusbladet Strandkamille*) – Bot. Tids. 57 (TBU) – 1962 (AP).
 - - **salinum** (*Alm. Strandkamille*) – 1984 (TV) – alm. !
- Tulipa x cult.** (*Have-Tulipan*) – bl.a. på lille affaldsplads ved Hindkærvej !
- Tussilago farfara** (*Følfod*) – 1924 (AF) – 1982 (BL) – 1984 (TV) – 1988 (KK) – alm. !
- Typha angustifolium** (*Smalbladet Dunhammer*) – bl.a. i kær ved nedlagt fabrik øst for Knuden !
 - **latifolia** (*Bredbladet Dunhammer*) – Bot. Tids. 50 (TBU) – 1983 (DBF) – bl.a. i mose ved Grønner Odde !
- Ulmus glabra** (*Skov-Elm*) – alm. !
- Urtica dioica** (*Stor Nælde*) – Bot. Tids. 62 (TBU) – 1982 (BL) – 1985 (SM) – alm. !
 - **urens** (*Liden Nælde*) – bl.a. i mark syd for Smedjehøje !
- Utricularia australis** (*Slank Blærerod*) – Bot. Tids. 56 (TBU) – 1935 (DBF): Lille dam i den sydligste Del af Terrænet ved Engelst Odde – 1935: Mose ved Færker Hede (KW).
 - sp. (*Blærerod*) – lavning i hedekær på Færker Hede !
- Vaccinium myrtillus** (*Blåbær*) – Bot. Tids. 44 (TBU) – 1988 (KK) – bl.a. på skrænt ved Ulsted !

Vaccinium uliginosum (*Mose-Bølle*) – 1932 (SA) – bl.a. på skrænt ved Ulsted !

– **vitis-idaea** (*Tyttebær*) – hedeoverdrev ved Smedjehøje !

Valeriana sambucifolia ssp. **procurrens** (*Alm. Baldrian*) – bl.a. på vældskrænt sydøst for Knuden !

Valerianella locusta (*Tandfri Vårsalat*) – bl.a. på strandoverdrev ved Hindkærvej !

Verbascum nigrum (*Mørk Kongelys*) – vejkant i sommerhuskvarter på Færker Hede !

– **thapsus** (*Filtbladet Kongelys*) – bl.a. på skrænt ved Ulsted !

Veronica agrestis (*Flerfarvet Ærenpris*) – Bot. Tids. 59 (TBU).

– **anagallis-aquatica** (*Lancetbladet Ærenpris*) – bl.a. ved vandhul ved Langstedhuller !

– **arvensis** (*Mark-Ærenpris*) – alm. !

– **beccabunga** (*Tykbladet Ærenpris*) – Bot. Tids. 59 (TBU) – bl.a. i kær ved Engelst Odde !

– **chamaedrys** (*Tveskægget Ærenpris*) – Bot. Tids. 59 (TBU) – 1982 (BL) – 1988 (KK) – bl.a. i krat ved havnen !

– **officinalis** (*Læge-Ærenpris*) – 1985 (SM) – 1988 (KK) – bl.a. i lynghede ved Engelst Odde !

– **persica** (*Storkronet Ærenpris*) – Bot. Tids. 59 (TBU) – 1962 (AP) – alm. !

– **scutellata** (*Smalbladet Ærenpris*) – Bot. Tids. 59 (TBU) – bl.a. i vandhul ved rigkæret på Engelst Odde !

– **serpyllifolia** (*Glat Ærenpris*) – bl.a. i plæne ved kirken i Nederby !

Viburnum opulus (*Kvalkved*) – bl.a. i vejkant ved Smedjehøje !

Vicia angustifolia (*Smalbladet Vikke*) – 1982 (BL) – bl.a. i vejkant ved kirken i Nederby !

– **cracca** (*Muse-Vikke*) – 1988 (KK) – alm. !

– **hirsuta** (*Tofrøet Vikke*) – bl.a. i kær ved Engelst Odde !

– **lathyroides** (*Vår-Vikke*) – bl.a. på overdrev ved Grønner Odde !

– **sativa** (*Foder-Vikke*) – bl.a. i gl. molergrav ved Dalagervej !

Vinca minor (*Liden Singrøn*) – 1930 (HPK) – bl.a. i krat ved havnen !

Viola arvensis (*Ager-Stedmoderblomst*) – 1984 (TV) – alm. !

– – **x tricolor** – i anlæg ved Råkilde Campingplads !

– **canina** (*Hunde-Viol*) – Bot. Tids. 50 (TBU) – bl.a. i hede på Harvarp Odde !

– **odorata** (*Marts-Viol*) – 1982 (BL) – bl.a. i vejkant ved Søndergårde !

– **palustris** (*Eng-Viol*) – Bot. Tids. 50 (TBU) – 1982 (BL) – 1983 (DBF) – bl.a. i kær ved Råkilde Campingplads !

– **reichenbachiana** (*Skov-Viol*) – 1982 (BL) – skov ved Stendalgård !

– **riviniana** (*Krat-Viol*) – Bot. Tids. 50 (TBU) – 1982 (BL) – 1983 (DBF) – bl.a. i skov øst for Smedjehøje !

– **tricolor** ssp. **tricolor** (*Alm. Stedmoderblomst*) – 1982 (BL) – bl.a. på overdrev ved Langstedhuller !

– **x wittrockiana** (*Have-Stedmoderblomst*) – anlæg ved kirken i Nederby !

Zannichellia palustris ssp. **palustris** (*Alm. Vandkrans*) – Bot. Tids. 70 (TBU).

– – – **pedicellata** (*Stilkfrugtet Vandkrans*) – Bot. Tids. 70 (TBU).

Zostera angustifolia (*Smalbladet Bændeltang*) – i strandsø ved Engelst Odde !

– **marina** (*Alm. Bændeltang*) – Bot. Tids. 70 (TBU) – alm. ved kysten !

Citeret litteratur.

- Böcher, Tyge W. & C.A. Jørgensen**, 1936: Højsommerekursionen til Salling–Fur 8. 9. og 10. august 1935. – Bot. Tids. 43: 405–417.
- Egholm, B.**, 1951: Umbelliferernes udbredelse i Danmark. TBU 16. – Bot. Tids. 47: 373–480 +
- Friis, A.**, 1962: De danskes Øer III: 230–271. – København.
- Gry, H.**, 1965: Furs geologi. – Dansk Natur – Dansk Skole, årsskrift 1964: 45–55
- Hansen, A.**, 1951: Udbredelsen af Caprifoliaceae, Adoxaceae, Dipsacaceae og Cucurbitaceae. TBU 17. – Bot. Tids. 47: 481–509.
- 1958: Gentianaceernes, Menyanthaceernes, Asclepiadaceernes og Apocynaceernes udbredelse i Danmark. TBU 24. – Bot. Tids. 54: 305–332.
- Hoff, M.**, 1943: Crassulaceae og Saxifragaceae. TBU 11 – Bot. Tids. 47: 97–121 + kort.
- Hvem–Hvad–Hvor**, 1946. Politikens Forlag. – København.
- Jessen, K.**, 1926: Oversigt over Karplanternes Udbredelse i Danmark. – Bot. Tids. 39: 137–210.
- 1931: The distribution of the Papilionaceae within Denmark. – Kgl. danske Vid. Selskabs Skrifter. 9 rk: III, 2.
- Kristensen, H.P.**, 1931: Nogle Træk af Nordsallings Flora. – Flora og Fauna: 116–119.
- Lademanns Leksikon**, 1983: 168. – København.
- Lange, J.**, 1896: Oversigt over de i nyere Tid til Danmark indvandrede Planter med hensyn til Tiden for deres Indvandring. – Bot. Tids. 20: 240–287.
- Larsen, K.**, 1956: Ranunculaceernes udbredelse i Danmark. TBU 22. – Bot. Tids. 53: 197–253.
- Løjtnant, B.**, 1986: Truede planter og dyr i Danmark – en samling rødlister. Fredningsstyrelsen & Landbrugsmisteriets Vildtforvaltning. – København.
- & E. Wessberg, 1991: Arup Holm – en ø-floraliste med noter. Randers.
- Mikkelsen, V.M.**, 1943: Juncaginaceae, Alismataceae og Hydrocharitaceae. TBU 10. – Bot. Tids. 47: 66–93 + kort.
- Mølgård, P., Sv.–E. Sandermann Olsen og Peter Wind**, 1984: Botanisk ekskursion Mors, Thy, Fur. 05.–08. 1983. – Urt 1984: 121–125.
- Pedersen, A.**, 1956: Rubiaceernes, Polygalaceernes, Linaceernes, Oxalidaceernes og Balsaminaceernes udbredelse i Danmark. TBU 21. – Bot. Tids. 53: 139–197.
- 1958: Cruciférernes udbredelse i Danmark. TBU 23. – Bot. Tids. 54: 191–304.
- 1961: Kurvblomsternes udbredelse i Danmark (ekskl. Hieracium og Taraxacum). TBU 28. – Bot. Tids. 57: 81–289.
- 1961: Planter med nordlig udbredelse i Jylland. – Flora og Fauna: 26–47.
- 1963: Scrophulariaceernes og Orobanchaceernes udbredelse i Danmark. TBU 29. – Bot. Tids. 59: 1–140.
- 1966: Callitrichaceernes udbredelse i Danmark. TBU 34. – Bot. Tids. 62: 123–145.
- 1968: Nogle kritiske, danske Atriplex–arter. – Bot. Tids. 63: 289–303.
- 1969: Labiaternes og Verbenaceernes udbredelse i Danmark. TBU 37. – Bot. Tids. 64: 285–379.
- 1974: Gramineernes udbredelse i Danmark. Spontane og naturaliserede arter. TBU 39a. – Bot. Tids. 68: 177–343.
- 1976: Najadaceernes, Potamogetonaceernes, Ruppiaceernes, Zannichelliaceernes og Zosteraceernes udbredelse i Danmark. TBU 40. – Bot. Tids. 70: 203–262.
- & J.C. Schou, 1989: Nordiske Brombær. AAU Reports 21 fra Bot. Institut. – Århus.
- Pedersen, Kr.**, 1937: Findesteder for sjældnere forekommende, vildtvoksende Planter i Voborgegenen: 17–37 i: Foreningen for Naturkundskab Viborg 1912–37. – Viborg.
- Rasmussen, S.M.**, 1954: Euphorbiaceernes, Malvaceernes og Violaceernes udbredelse i Danmark. TBU 20. – Bot. Tids. 50: 239–278.

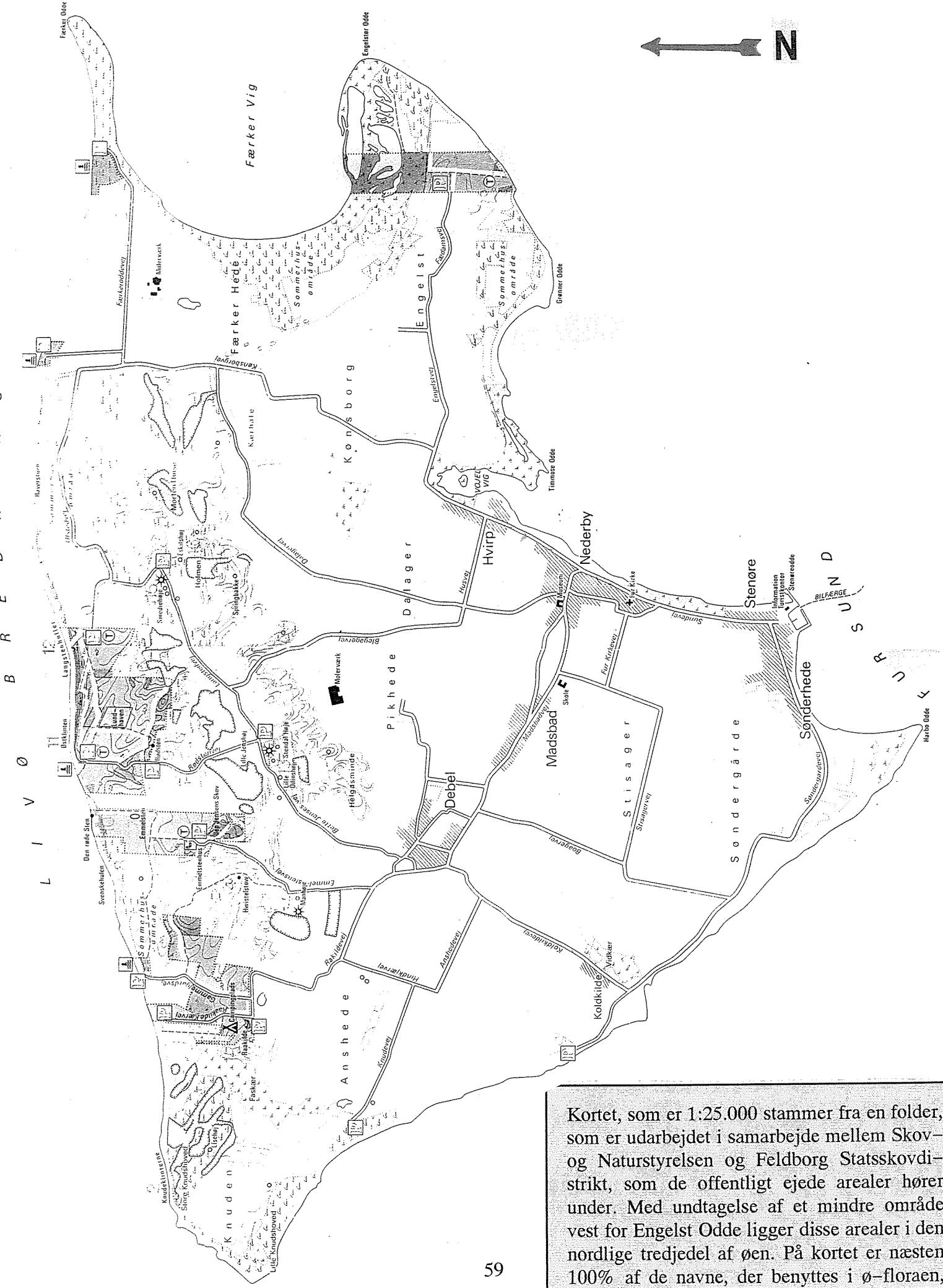
- Sørensen, Th.**, 1933: Primulaceernes Udbredelse i Danmark. TBU 2. – Bot. Tids. 43: 133–172 + kort.
- TBU 1934–80**: For øvrige, ikke her nævnte numre henvises til en indholdsfortegnelse, ordnet efter familier i: Bot. Tids. 75: 51–53
- Wiinstedt, K.**, 1943: Cyperaceernes Udbredelse i Danmark I, Scirpoideae. TBU 9. – Bot. Tids. 47: 3–63 + kort.
- 1945: Cyperaceernes udbredelse i Danmark II, Caricoideae. TBU 13. – Bot. Tids. 47: 143–243 + kort.
 - 1953: Pteridophyternes udbredelse i Danmark. TBU 18. – Bot. Tids. 49: 305–388.
- Wind, P.**, 1991: Oversigt over Botaniske Lokaliteter. 8. Viborg Amt. – Skov- og Naturstyrelsen. – København.
- Ødum, S.**, 1968: Cornaceae. TBU 36. – Bot. Tids. 64: 59–61 + kort p. 117.
- Øllgaard, H.**, 1978: New species of Taraxacum from Denmark. – Botaniska Notiser 131: 497–521.

Tak

Universitetslektor Alfred Hansen og seminarielektor Anfred Pedersen takkes varmt for deres kommentarer til manuskriptet og for hjælp i forbindelse med bestemmelse af planteindsamlinger fra Fur. Lærer Hans Øllgaard takkes for hjælp ved bestemmelse eller verificering af alle Taraxacum-indsamlinger og lærer Jens Chr. Schou for bestemmelse af Hieracier.

Anfred Pedersen, Thomas Vikstrøm og Hans Øllgaard takkes for de tilsendte floralister og Alfred Hansen for oplysninger om enkeltfund. Peter Wind takkes på det varmeste, fordi han fremskaffede diverse oplysninger om floraen på Fur, og lærer Jens Chr. Schou, fordi jeg måtte bruge hans tegninger i Fur-øfloraen. For velvillig økonomisk støtte takkes Viborg Amtskommune, Landskabsafdelingen.

Erik Wessberg
Sandagervej 13
Assentoft
8900 Randers

Kortet, som er 1:25.000 stammer fra en folder, som er udarbejdet i samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og Feldborg Statsskovdistrikt, som de offentligt ejede arealer hører under. Med undtagelse af et mindre område vest for Engelst Odde ligger disse arealer i den nordlige tredjedel af øen. På kortet er næsten 100% af de navne, der benyttes i ø-floraen, angivet, vejnnavnene med meget små typer.

HIDTIDIGE Ø-UNDERSØGELSER

Hidtil er der i ø-floraserien udarbejdet floralister for følgende øer, tidligere øer eller ø-grupper.
(BL) er Bernt Løjtnant og (EW) Erik Wessberg.

1. Anholt (1981). – (BL & EW). 50 pp.
2. Hjarnø i Horsens Fjord (1981). – (BL & EW). 26 pp.
3. Treskelbakkeholm i Mariager Fjord (1983). – (BL & EW). 16 pp.
4. Klosterholm og Startøtterne i Nibe Bredning (1984). – (BL & EW). 24 pp.
5. Mellemhaldene i Randers Fjord ved Udbyhøj (1984). – (BL & EW). 17 pp.
6. Pletten (Store Plet) i Mariager Fjord (1984). – (BL & EW). 14 pp.
7. Alrø i Horsens Fjord (1985). – (EW). 37 pp.
8. Møgelø i Julsø syd for Silkeborg (1985). – (EW). 19 pp.
9. Lille Plet i Mariager Fjord nord for Pletten (1985). – (BL & EW). 12 pp.
10. Paradisøerne i Borre Sø syd for Silkeborg (1985). – (EW). 19 pp.
11. Alrø Poller i Horsens Fjord sydøst for Alrø (1985). – (EW). 15 pp.
12. Tange Ø i Tange Sø (1985). – (EW). 13 pp.
13. Hov Røn nordøst for Gyllingnæs (1986). – (BL & EW). 17 pp.
14. Svanegrunden nordøst for Endelave (1986). – (BL). 20 pp.
15. Vår Holm og Kyø Holm i Limfjorden ved Nibe (1986). – (EW). 20 pp.
16. Fjandø i Nissum Fjord (1986). – (EW). 21 pp.
17. Egholm i Limfjorden sydvest for Mors (1986). – (BL & EW). 44 pp.
18. Søby Rev øst for Gyllingnæs (1986). – (BL & EW). 15 pp.
19. Agerø i Limfjorden sydvest for Mors (1987). – (EW). 34 pp.
20. Stenrevet i Randers Fjord vest for Udby (1987). – (EW). 13 pp.
21. Lundø mellem Skive Fjord og Lovns Bredning (1987). – (EW). 41 pp.
22. Stenklipperne i Limfjorden ved Agerø (1988). – (EW). 14 pp.
23. Odpold i Randers Fjord nord for Stenrevet (1988). – (BL & EW). 12 pp.
24. Livø i Limfjorden (1988). – (BL & EW). 75 pp.
25. Svinø i Gamborg Fjord sydøst for Middelfart (1989). – (EW). 33 pp.
26. Lilleø, Bregnø og Alø i Julsø syd for Silkeborg (1989). – (EW). 20 pp.
27. Store og Lille Rotholm i Risgårde Bredning nord for Hvalpsund (1989). – (EW). 21 pp.
28. Sankt Thomas i Skanderborg Sø (1990). – (EW). 11 pp.
29. Æbelø i Skanderborg Sø (1990). – (EW). 14 pp.
30. Kalvø i Skanderborg Sø (1990). – (BL & EW). 14 pp.
31. Mågeøerne ved Bogense (1991). – (BL & EW). 15 pp.
32. Tunø ved Samsø (1991). – (BL & EW). 56 pp.
33. Hornsgård Holm og Tøtten i Limfjorden nordvest for Nibe (1991). – (EW). 14 pp.
34. Torø i Lille Bælt syd for Assens (1991). – (EW). 23 pp.
35. Lindholm i Limfjorden øst for Thyholm (1991). – (BL & EW). 18 pp.
36. Kalvø i Genner Bugt (1991). – (EW). 19 pp.
37. Arup Holm i Limfjorden ved Feggesund (1991). – (BL & EW). 17 pp.
38. Barsø i Lille Bælt nordvest for Als (1991). – (EW). 39 pp.
39. Venø i Limfjorden sydøst for Thyholm (1992). – (EW). 42 pp.

40. Bågø i Lille Bælt nordvest for Assens (1992). – (EW). 55 pp.
41. Gjøl i Limfjorden nordvest for Ålborg (1992). – (EW). 41 pp.
42. Ejlinge sydøst for Æbelø ved Bogense (1993). – (EW). 18 pp.
43. Dræt syd for Æbelø ved Bogense (1993). – (EW). 19 pp.
44. Leammer ved Hofmansgave i Odense Fjord (1993). – (EW). 19 pp.
45. Kyholm syd for Leammer i Odense Fjord (1993). – (EW). 12 pp.
46. Ægholm ved Hofmansgave i Odense Fjord (1993). – (EW). 12 pp.
47. Trindelen nord for Leammer i Odense Fjord (1993). – (EW). 13 pp.
48. Holmene ved Drejet i Odense Fjord (1993). – (EW). 12 pp.
49. Fur i Limfjorden (1993). – (EW). 63 pp.

AKTUELLE Ø-UNDERSØGELSER

Siden 1983 er der foretaget floristiske undersøgelser – med henblik på udarbejdelse af floralister – på følgende øer, tidligere øer eller ø-grupper – regnet fra nord:

Rønnerne mellem Frederikshavn og Strandby.
 Hornfiskrøn syd for Læsø.
 Øland ved Limfjorden vest for Gjøl.
 Fuglholm i Limfjorden mellem Jegindø og Agerø.
 Rønland øst for Harboør Tange.
 Jegindø i Limfjorden øst for Thyholm.
 Piggen i Randers Fjord.
 Sejerø sydvest for Sjællandss Odde.
 Lindholm nordøst for Stavns Fjord ved Samsø.
 Kyholm vest for Lindholm.
 Kolderne i Stavns Fjord ved Samsø.
 Ægholm i Stavns Fjord ved Samsø.
 Sværm i Stavns Fjord ved Samsø.
 Mejlesholm i Stavns Fjord ved Samsø.
 Hjortholm i Stavns Fjord ved Samsø.
 Eskeholm i Stavns Fjord ved Samsø.
 Brokold i Stavns Fjord ved Samsø.
 Vorsø i Horsens Fjord.
 Vorsø Kalv i Horsens Fjord sydvest for Vorsø.
 Orø i Isefjorden.
 Nekselø i Nekselø Bugt.
 Endelave sydvest for Samsø.
 Drættegrund sydvest for Æbelø ved Bogense.
 Mejlø ved Hindsholm.
 Bogø ved Hindsholm.
 Vejlø ved Hindsholm.
 Vejlø Kalv ved Hindsholm.
 Ölsemagle Revle i Køge Bugt.

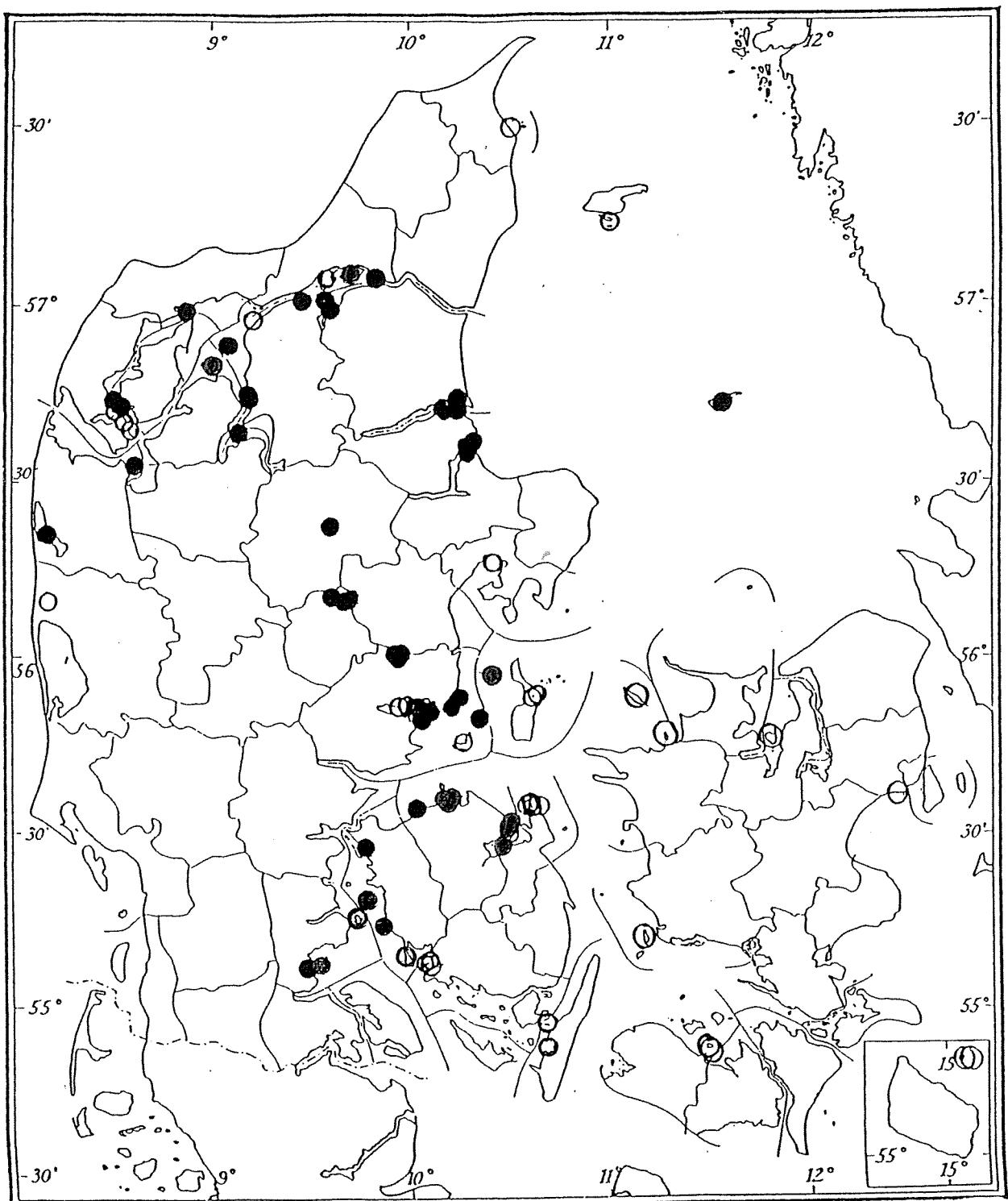
Tornø i Odense Fjord.
Romsø i Store Bælt.
Årø i Lille Bælt nordvest for Assens.
Agersø i Store Bælt sydvest for Skælskør.
Ormø i Holsteinborg Nor øst for Glænø.
Helnæs nordvest for Fåborg.
Vigø i Helnæs Bugt nordvest for Fåborg.
Bjørnø syd for Fåborg.
Masnedø ved Vordingborg.
Siø mellem Tåsingø og Langeland.
Lilleø i Smålandsfarvandet nord for Askø.
Askø i Smålandsfarvandet nord for Bandholm.
Langø i Lindelse Nor syd for Rudkøbing.
Christiansø ved Bornholm.
Frederiksø ved Bornholm.

NB: Alle oplysninger om plantefund fra disse øer har stor interesse.

Gyvel (*Sarrothamnus scoparius*).

Trods de store arealer, der henligger som hede og overdrev, er der ikke særligt meget Gyvel på Fur. Mest er der nok på hede/overdrev i nordvest mellem Gammelgård og Store Knudshoved; men også i brandbælter og på andre lysåbne steder i fyrrplantninger på Færker hede er der en del.

●: Øer, for hvilke der er udarbejdet floralister.

○: Øer, for hvilke floralister er under udarbejdelse. I øvrigt henvises til de 3 foregående sider.